

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO
MAŽVYDO BIBLIOTEKA

RINKOS ANALIZĖS ir TYRIMŲ GRUPĖ

Bibliotekos pažangai

PROJEKTO „BIBLIOTEKOS PAŽANGAI“

Reprezentatyvi 12 – 14 m. Lietuvos vaikų apklausa
(11 instrumentas)

UŽSAKOVAS:

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

ATLIKĖJAS:

UAB “RAIT”

Naugarduko g. 68B, Vilnius

Tel: +370 5 2691247

Faks: +370 5 2691248

El. paštas: info@rait.lt

ATASKAITĄ RENGĖ:

Projekto vadovas: Gintaras Šumskas

Asistentė: Lina Matonytė

Vilnius
2010 m.

TURINYS

i. Diagramų sąrašas.....	3
ii. Santrauka.....	5
1. Tyrimo pristatymas.....	11
1.1 Reprezentatyvi Lietuvos vaikų apklausa.....	11
1.1.1 Tikslai ir uždaviniai.....	11
1.1.2 Poveikio matavimo rodikliai.....	11
1.2.3 Tyrimo metodologija.....	12
1.2 Metodologinės pastabos.....	14
1.3 Apklaustųjų demografiniai bruožai.....	14
2. Populiariausi vaikų laisvalaikio leidimo būdai.....	15
3. Kompiuteriai ir internetas.....	17
3.1 Galimybė naudotis kompiuteriu ir internetu.....	17
3.2 Interneto naudojimosi vietos.....	18
3.3. Interneto naudojimo intensyvumas.....	20
3.4 Interneto naudojimo sritys.....	21
3.5 Interneto naudojimo vietos.....	24
3.6 Kompiuterio naudojimo intensyvumas atskiroms veiklos sritims.....	26
3.7 Kompiuterio naudojimo vietos.....	28
3.8 Pagalba naudojantis internetu.....	29
3.9 Kompiuterio ir interneto naudojimo įgūdžiai.....	31
4. Saugus internetas.....	34
4.1 Informuotumas apie su internetu susijusius pavojus.....	34
4.2 Susidūrimai su interneto grėsmėmis.....	35
4.3 Pasirengimas kovoti su interneto grėsmėmis.....	36
4.4 Informacijos šaltiniai apie su internetu susijusius pavojus.....	37
4.5 Pagalba susidūrus su interneto grėsmėmis.....	38
5. Bibliotekų lankomumas.....	40
5.1 Lankymasis viešojoje bibliotekoje.....	40
5.2 Lankymosi viešojoje bibliotekoje intensyvumas.....	41
5.3 Nesilankymo bibliotekoje priežastys.....	43
5.4 Veiklos bibliotekoje.....	43
6. Viešos interneto prieigos bibliotekose.....	46
6.1 Viešų interneto prieigų bibliotekose žinomumas.....	46
6.2 Pirmasis pasinaudojimas internetu viešojoje bibliotekoje.....	47
6.3 Naudojimasis vieša interneto prieiga bibliotekoje.....	47
6.4 Nesinaudojimo vieša interneto prieiga bibliotekose priežastys.....	48
6.5 Ketinimai naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose.....	50
6.6 Naudojimosi intensyvumas ir kokybės vertinimai.....	51
6.6.1 Interneto naudojimo intensyvumas viešojoje bibliotekoje.....	51
6.6.2 Viešos interneto prieigos teikiamų paslaugų vertinimas.....	53
6.7 Naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekose nauda.....	56
6.7.1 Naudojimosi internetu viešojoje bibliotekoje nauda.....	56
6.7.2 Internetu bibliotekoje naudojimosi priežastys.....	57
7. Bibliotekų įvaizdis.....	59
7.1 Labiausiai patinkantys ir nepatinkantys dalykai bibliotekose.....	59
7.2 Asociacijos su biblioteka.....	60
7.3 Bibliotekų įvaizdis.....	60
9. Pagrindiniai rezultatai.....	63
Priedas A. Klausimynas.....	64

i. Diagramų sąrašas

1 Diagrama. Respondentų demografiniai bruožai.....	14
2 Diagrama. Kaip Tu paprastai leidi savo laisvalaikį? Populiariausios ir dažniausios veiklos	15
3 Diagrama. Kaip Tu paprastai leidi savo laisvalaikį? Populiariausios ir dažniausios veiklos 2008 – 2010 m. <i>palyginimas</i>	15
5 Diagrama. Ar mokykloje, ar namuose yra kompiuteris, prijungtas prie interneto, kuriuo gali naudotis, bet nebūtinai naudojiesi?.....	17
6 Diagrama. Ar mokykloje, ar namuose yra kompiuteris, prijungtas prie interneto, kuriuo gali naudotis, bet nebūtinai naudojiesi? 2008 – 2010 m. <i>palyginimas</i>	17
8 Diagrama. Kur (kokiose vietose) naudojiesi internetu? Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi vieta.	18
9 Diagrama. Kur (kokiose vietose) naudojiesi internetu? Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi vieta. 2008 – 2010 m.	19
10 Diagrama. Kur (kokiose vietose) naudojiesi internetu? Populiariausios vietos (VISOS VIETOS). 2008 – 2010 m. <i>kaimo ir miesto palyginimas</i>	19
11 Diagrama. Kur (kokiose vietose) naudojiesi internetu? Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi vieta. 2008 – 2010 m. <i>kaimo ir miesto palyginimas</i>	20
12 Diagrama. Kaip dažnai naudojiesi internetu?.....	20
13 Diagrama. Kaip dažnai naudojiesi internetu? 2008 – 2010 m.	21
15 Diagrama. Interneto naudojimo sritys	22
16 Diagrama. Interneto naudojimo sritys. 2008 – 2010 m. <i>palyginimas</i>	22
17 Diagrama. Interneto naudojimo sritys. 2008 – 2010 m. <i>kaimo ir miesto palyginimas</i>	23
18 Diagrama. Kur (kokiose vietose) dažniausiai naudojiesi kompiuteriu ir internetu atlikdamas šiuos darbus?	24
19 Diagrama. Kur (kokiose vietose) dažniausiai naudojiesi kompiuteriu ir internetu atlikdamas šiuos darbus? 2008 – 2010 m. <i>palyginimas</i>	25
21 Diagrama. Kompiuterio naudojimo intensyvumas atskiroms veiklos sritims.....	26
22 Diagrama. Kompiuterio naudojimo intensyvumas atskiroms veiklos sritims. 2008 – 2010 m. <i>palyginimas</i>	26
24 Diagrama. Kur (kokiose vietose) Tu dažniausiai naudojiesi kompiuteriu užsiimdamas tokiomis veiklomis?	28
25 Diagrama. Kur (kokiose vietose) Tu dažniausiai naudojiesi kompiuteriu užsiimdamas tokiomis veiklomis? 2008 – 2010 m. <i>palyginimas</i>	28
27 Diagrama. Jei Tau kyla klausimai dėl naudojimosi kompiuteriu ar internetu, ko Tu klausai, į ką tu kreipiesi pagalbos?	29
28 Diagrama. Jei Tau kyla klausimai dėl naudojimosi kompiuteriu ar internetu, ko Tu klausai, į ką tu kreipiesi pagalbos? 2008 – 2010 m. <i>palyginimas</i>	30
30 Diagrama. Kaip Tu įvertintumei tai, kaip moki naudotis kompiuteriais ir internetu?.....	31
31 Diagrama. Kaip Tu įvertintumei tai, kaip moki naudotis kompiuteriais ir internetu? 2008 – 2010 m. <i>palyginimas</i> .	32
33 Diagrama. Ar esate girdėjęs apie šiuos su internetu susijusius pavojus?	34
34 Diagrama. Ar esate girdėjęs apie šiuos su internetu susijusius pavojus? 2008 – 2010 m.	35
35 Diagrama. Ar Jūs pats / pati esate susidūręs su šiais interneto pavojais?	35
36 Diagrama. Ar Jūs pats / pati esate susidūręs su šiais interneto pavojais?	36
37 Diagrama. Kaip vertintumėte savo žinias ir galimybes kovoti su šiomis interneto grėsmėmis?.....	36
38 Diagrama. Kaip vertintumėte savo žinias ir galimybes kovoti su šiomis interneto grėsmėmis? 2008 – 2010 m. <i>kaimo ir miesto palyginimas</i>	37
39 Diagrama. Iš kur Jūs sužinote apie interneto pavojus?	37
40 Diagrama. Iš kur Jūs sužinote apie interneto pavojus? 2008 – 2010 m.	38
41 Diagrama. Jei susiduri ar susidurtumei su, Tavo nuomone, pavojingais, nemaloniais ar trikdančiais dalykais internete: kieno pagalbos ar patarimo kreiptumeisi pirmiausiai?	38
42 Diagrama. Jei susiduri ar susidurtumei su, Tavo nuomone, pavojingais, nemaloniais ar trikdančiais dalykais internete: kieno pagalbos ar patarimo kreiptumeisi pirmiausiai? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	39
43 Diagrama. Ar esi kada nors lankęsis viešojoje bibliotekoje?	40
44 Diagrama. Ar esi kada nors lankęsis viešojoje bibliotekoje? 2008 – 2010 m.	40
46 Diagrama. Kaip dažnai Tu lankeisi viešojoje bibliotekoje per paskutinius metus?.....	41
47 Diagrama. Kaip dažnai Tu lankeisi viešojoje bibliotekoje per paskutinius metus? 2008 – 2010 m.	42
49 Diagrama. O kodėl tu niekada nesilankei bibliotekoje?	43
54 Diagrama. Ar žinai, kad viešojoje bibliotekoje galima nemokamai naudotis internetu?.....	46

55 Diagrama. Ar žinai, kad viešojoje bibliotekoje galima nemokamai naudotis internetu? 2008 – 2010 m. palyginimas	46
57 Diagrama. Kada pirmą kartą pasinaudojai internetu viešojoje bibliotekoje?	47
58 Diagrama. Kada pirmą kartą pasinaudojai internetu viešojoje bibliotekoje? <i>Kaimo ir miesto palyginimas</i>	47
59 Diagrama. Ar kada nors naudojaisi nemokamu internetu bibliotekoje?	48
60 Diagrama. Ar kada nors naudojaisi nemokamu internetu bibliotekoje? 2008 – 2010 m. palyginimas.....	48
62 Diagrama. Kodėl nesinaudoji nemokamu internetu bibliotekoje?	49
63 Diagrama. Kodėl nesinaudoji nemokamu internetu bibliotekoje? 2008 – 2010 m. palyginimas.	49
65 Diagrama. Ar naudosis nemokamu internetu viešojoje bibliotekoje per artimiausius pusę metų?	50
66 Diagrama. Ar naudosis nemokamu internetu viešojoje bibliotekoje per artimiausius pusę metų? 2008 – 2010 m. palyginimas	51
68 Diagrama. Kaip dažnai naudojiesi internetu viešojoje bibliotekoje?	51
69 Diagrama. Kaip dažnai naudojiesi internetu viešojoje bibliotekoje? 2008 – 2010 m. palyginimas.....	52
71 Diagrama. Bibliotekose teikiamos interneto prieigos paslaugų kokybės vertinimas	53
72 Diagrama. Bibliotekose teikiamos interneto prieigos paslaugų kokybės vertinimas 2008 – 2010 m.....	54
74 Diagrama. Naudojimosi internetu viešojoje bibliotekoje nauda	56
75 Diagrama. Naudojimosi internetu viešojoje bibliotekoje nauda. 2008 – 2010 m. palyginimas.....	56
76 Diagrama. Naudojimosi internetu viešojoje bibliotekoje nauda. 2008 – 2010 m. miesto ir kaimo palyginimas	57
77 Diagrama. Internetu naudojimosi bibliotekoje priežastys.	57
78 Diagrama. Internetu naudojimosi bibliotekoje priežastys. 2008 – 2010 m. palyginimas.....	58
80 Diagrama. Pasakyk, prašau, kas Tau patinka bibliotekoje?	59
81 Diagrama. Pasakyk, prašau, kas Tau nepatinka bibliotekoje?	59
82 Diagrama. O ką tu pagalvoji, kai galvoji apie biblioteką?	60
83 Diagrama. Bibliotekų vertinimas.....	61
84 Diagrama. Bibliotekų vertinimas. 2008 – 2010 m. palyginimas	61

ii. Santrauka

Tyrimo pristatymas

Reprezentatyvi Lietuvos vaikų apklausa (11 instrumentas) yra sudėtinė projekto „Bibliotekos pažangai“, įgyvendinamo Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir Bilo ir Melindos Geitsų fondo, poveikio vertinimo dalis. 2010 m. tyrimas yra 2 - asis projekto poveikio vertinimas (prieš tai vykdyta 2008 m. pradinės situacijos analizė ir 2009 m. 1 projekto poveikio vertinimas).

Tikslai ir uždaviniai

Ištirti Lietuvos vaikų interneto vartojimo kiekybinius ir kokybinius rodiklius:

Nustatyti interneto paplitimo, jungimosi būdo, viešų interneto prieigų naudojimo dažnumą;

Ištirti dažniausias vaikų vykdomas veiklas internete;

Apibrėžti vaikų suvokiamą bibliotekų įvaizdį, reputaciją ir misiją;

Palyginti kiekybiškai pamatuojamų rodiklius su ankstesnių tyrimų rezultatais.

Metodologija

Tikslinė grupė: 12 – 14 m. Lietuvos vaikai.

Tyrimo imtis: N=600.

Atranka: stratifikuota daugiapakopė tikimybinė atranka.

Populiariausi vaikų laisvalaikio leidimo būdai

Mieste ir kaime vaikų laisvalaikio leidimo įpročiai labai panašūs – naudojamasi kompiuteriu, leidžiamas laikas su draugais, žiūrimas televizorius, sportuojama arba skaitomos knygos. Pastebėtina, jog paskutiniaisiais metais vaikų leidžiamas laikas prie kompiuterio išstūmė anksčiau dominavusį laisvalaikio leidimą su draugais.

2010 m. tyrimo duomenimis, įprasti apklaustųjų 12 – 14 m. vaikų laisvalaikio leidimo būdai yra: naudojimasis kompiuteriu – 89% (30% pagrindinė veikla), laiko leidimas su draugais – 87%, (28% pagrindinė veikla), televizijos žiūrėjimas – 85% (14% pagrindinė veikla), sportas – 49% (14% pagrindinė veikla), knygų skaitymas – 47% (5% pagrindinė veikla), muzikos ar dailės užsiėmimai – 34% (8% pagrindinis užsiėmimas).

2008 – 2010 m. populiariausios vaikų laisvalaikio veiklos (išvardinta veiklų visuma) beveik nesikeitė, tačiau paskutinio tyrimo metu išryškėjo veiklų hierarchijos (išskirtos kaip dažniausia) pasikeitimai. Ankstesniuose tyrimuose laisvalaikis su draugais būdavo išskiriama kaip pagrindinė (2008 m. – 37%, 2009 m. – 39%), tuo tarpu 2010 m. pagrindinės veiklos vietą užima naudojimasis kompiuteriu – 30% (laisvalaikis su draugais – 28%). Miesto ir kaimo vaikų laisvalaikio leidimo preferencijos nesiskiria.

Kompiuteriai ir internetas

Namai ir mokykla dengia didžiąją dalį vis augančio interneto vartojimo poreikio, ypač mokyklos užtikrina vienodas interneto prieinamumo galimybes kaimo ir miesto vaikams. Viešosios bibliotekos yra įsitvirtinę tarp pagrindinių interneto naudojimosi vietų ir jų reikšmė kasmet didėja.

Galimybė naudotis kompiuteriu ir internetu

Internetas vaikams yra laisvai prieinamas – dauguma turi jį namuose (83%), gali pasinaudoti juo mokykloje (90%). Neturinčiųjų galimybės naudotis internetu nei namie, nei mokykloje respondentų tarpe nėra.

2008 – 2010 m. galimybė naudotis internetu mokyklose nesikeičia (2008 m. – 91%, 2009 m. – 87%, 2010 m. – 90%). Gausėjo respondentų, kompiuteriu besinaudojančių namuose (2008 m. – 74%, 2009 m. – 82%, 2010 m. – 83%).

Kaimo ir miesto vaikų galimybės naudotis internetu skiriasi. Didesnei daliai miesto vaikų, lyginant su kaimu, internetas prieinamas namuose (2010 m. – 90%, kaime – 72%). Mokyklose internetas yra vienodai prieinamas, 2010 m. duomenimis miestuose mokyklose internetu gali naudotis 88%, kaimuose – 94%.

Interneto naudojimosi vietos

Vietos, kuriose vaikai praleidžia daugiausiai laiko – namai ir mokykla – kartu yra išskiriamos kaip pagrindinės interneto vartojimo vietos.

2010 m. vaikų tyrimo rezultatais, internetu vaikai dažniausiai naudojami namuose – 83% (pagrindinė naudojimosi vieta – 82%), mokykla – 72% (pagrindinė naudojimosi vieta – 6%). Viešojoje bibliotekoje internetu naudojami – 40% respondentų (biblioteka yra pagrindinė vieta 10% respondentų).

2008 – 2010 m. perspektyvoje vaikams prieinamo interneto vietos (skaičiuojant visas alternatyvas) iš esmės nesikeitė, tačiau pastebimos mokyklos, kaip pagrindinės interneto naudojimo vietos, pozicijų silpnėjimas (2008 m. – 14%, 2009 m. – 10%, 2010 m. – 6%) ir viešųjų bibliotekų interneto prieigų populiarumo augimas (dažniausia interneto naudojimo vieta: 2008 m. – 7%, 2009 m. – 6%, 2010 m. – 10%).

Kaimo – miesto palyginime stebimos jau anksčiau aprašytos tendencijos: miesto vaikai labiau linkę (turi daugiau galimybių) naudotis internetu namuose (2010 m. – 89%)¹, o kaimo (mažiau alternatyvų) – mokyklose (2010 m. mieste – 70%, kaime – 75%) ir bibliotekose (2010 m. mieste 31%, kaime – 57%).

Interneto naudojimo intensyvumas

Dauguma apklaustųjų – aktyvūs interneto vartotojai ir jų dalis laiko perspektyvoje auga.

Kasdien internetu naudojami 67%, keletą kartų per savaitę – 27%, kartą per savaitę ir rečiau – 6% respondentų. Kasdien internetu besinaudojančiųjų skaičius tolydžio augo: 59% - 2008 metais, 63% - 2009 ir 67% - 2010 metais. Galima daryti prielaidą, jog ši tendencija vyko rečiau (kelis ar vieną sykį per savaitę) internetu besinaudojančiųjų skaičiaus mažėjimo sąskaita. Pastarųjų kasmet mažėjo – 2008 vieną kartą per savaitę internetu naudojami 8% apklaustųjų, 2009 – 6%, o 2010 – 4%.

Kaimo ir miesto vaikų interneto naudojimo dažnio tendencijos yra panašios – gausėja juo besinaudojančiųjų kasdien, panašus procentas internetą naudoja kelis ar vieną kartą per savaitę. Tarp kaimo vaikų mažiau yra kasdieninių interneto vartotojų, tačiau daugiau – naudojančių jį vieną ar keletą kartų per savaitę.

Kompiuterio naudojimo intensyvumas atskiroms veiklos sritims

Didelė dalis kaimo ir miesto respondentų kompiuterį naudoja ir su internetu nesusijusioms veikloms: dažniausiai žaidžiami kompiuteriniai žaidimai; kompiuteriu rašomi tekstai, piešiama.

Kaimo ir miesto vaikų kompiuterio naudojimo su internetu nesusijusioms veikloms įpročiai labai panašūs ir analogiškai keitėsi laiko perspektyvoje – gausėjo nuolat žaidžiančių kompiuterinius žaidimus (nuo 57% 2008 metais iki 68% 2010 metais), liko stabilus nuolat piešančių ir rašančių tekstus (22-23%) ir programuojančių (8-6%) skaičius.

Kompiuterio naudojimo vietos

Kompiuterio naudojimas kitoms, su internetu nesusijusioms veikloms, praktiškai nesiskiria priklausomai nuo jo naudojimo vietos.

Bibliotekose žaidžiančių vaikų (17%) šiek tiek daugiau negu programuojančių (11%) ir kuriančių tekstus ar piešinius (12%, tuo tarpu *kitose vietose* kompiuteriniai žaidimai (74%) nusileidžia „prasmingesnėms“ veikloms – rašymui ir piešimui 85%) bei programavimui (80%).

Laiko perspektyvoje kompiuterio naudojimo žaidimams, rašymui, piešimui ar programavimui respondentų įpročiai nesikeitė – apie dešimtadalis apklaustųjų šiomis veiklomis užsiima bibliotekoje, likusieji – kitose vietose.

Bibliotekose šiomis veiklomis kur kas dažniau užsiima kaimo vaikai – 17% kaimo ir 5% miesto vaikų bibliotekose rašo tekstus ir piešia kompiuteriu; žaidžia – 27% kaimo ir 12% miesto vaikų; programuoja – 24% kaimo ir 5% miesto vaikų.

Kompiuterio ir interneto naudojimo įgūdžiai

¹ Skirtingos klausimo formuluočių: 12. Ar mokykloje, ar namuose yra kompiuteris, prijungtas prie interneto, kuriuo gali naudotis, bet nebūtinai naudojiesi? (teigiamų atsakymų – 90%) ir 13.1. Kur (kokiose vietose) naudojiesi internetu (pasirinkimas – ‘namuose’ - 89% respondentų)

Savo kompiuterinius įgūdžius vaikai vertina gana aukštai. Geriausiai vertinamos bendros kompiuterinio raštingumo žinios ir bazinės interneto žinios, o prasčiausiai – interneto svetainės sukūrimas. Miestų respondentai savo kompiuterines žinias vertino vidutiniškai geriau, nei kaimų respondentai.

Laiko perspektyvoje kompiuterio ir interneto naudojimo įgūdžiai gerėjo, itin pabrėžtinas pagerėjęs respondentų gebėjimo naudotis internetinėmis duomenų bazėmis vertinimas (nuo 16% 2008 iki 33% 2010 metais).

Saugus internetas

Internetui tampant neatskiriama kasdienybės dalimi, dauguma apklaustų vaikų teigė asmeniškai susidūrę su internete slypinčiais pavojais. Jie geriau vertina savo pasirengimą kovoti su grėsmėmis negu informuotumą apie pavojus, susijusius su internetu.

Informuotumas apie su internetu susijusius pavojus

Nors kiekvienas respondentas teigė turintis kompiuterio ir interneto vartojimo patirties, didelė dalis nurodė neturintys pakankamų žinių internetinio saugumo klausimais.

Miesto vaikų informuotumas visais tirtais internetinio saugumo klausimais yra vidutiniškai didesnis. Savo žinias kaip pakankamas asmens duomenų vagystės klausimais įvardino: 37% miesto ir 29% kaimo tikslinės grupės respondentų, interneto pažintyse slypinčiais pavojus - 39% miesto ir 27% kaimo, įžeidžiančius komentarus – 45% miesto ir 37% kaimo, priklausomybę nuo interneto – 45% miesto ir 30% kaimo, grėsmes kompiuteriui – 59% miesto ir 45% kaimo tikslinės grupės respondentų.

Susidūrimai su interneto grėsmėmis

Dauguma apklaustųjų teigė asmeniškai susidūrę su internete slypinčiais pavojais.

Neigiamos patirties teigia daugiau turėję miesto gyventojai – intensyvesni interneto vartotojai. Realiai (asmeniškai) bent vieną kartą su internete slypinčiais pavojais yra susidūrę: grėsmėmis kompiuteriui – 62%, įžeidžiančiais komentarais – 22%, priklausomybe nuo interneto – 14%, interneto pažintyse slypinčiais pavojais – 9%, asmens tapatybės pasisavinimo pavojais – 6% respondentų.

Miesto vaikai taip pat vidutiniškai dažniau teigė asmeniškai susidūrę su interneto pavojais. Su grėsmėmis kompiuteriui bent kartą asmeniškai susidūrė 66% miesto ir 54% kaimo, interneto pažintyse slypinčiais pavojais - 10% miesto ir 8% kaimo, įžeidžiančiais komentarais – 25% miesto ir 16% kaimo, priklausomybe nuo interneto – 17% miesto ir 10% kaimo, asmens tapatybės vagystės grėsme – 7% miesto ir 5% kaimo tikslinės grupės respondentų.

Pasirengimas kovoti su interneto grėsmėmis

Pradėdami aktyviai naudotis internetu vaikai pasidomi arba yra informuojami apie jo keliamas grėsmes ir būdus, kaip jas įveikti.

2010 m. tyrimo duomenimis, savo galimybes užkirsti kelią interneto grėsmėms vaikai vertina gana palankiai. Pavyzdžiui, kaimo vietovių vaikai, atsilikę nuo miesto vaikų informuotumo ir realių susidūrimų su interneto grėsmėmis atvejų rodikliais, pasirengime kovoti su grėsmėmis miesto gyventojams nusileidžia tik keliose srityse. Su grėsmėmis pasirengę kovoti: grėsmėmis kompiuteriui – 72% miesto ir 72% kaimo, interneto pažintyse slypinčiais pavojais - 58% miesto ir 52% kaimo, įžeidžiančiais komentarais – 62% miesto ir 60% kaimo, priklausomybe nuo interneto – 61% miesto ir 59% kaimo, asmens tapatybės vagystės grėsme – 47% miesto ir 42% kaimo tikslinės grupės respondentų.

Informacijos šaltiniai apie su internetu susijusius pavojus

Galima išskirti tris sąlygines informacijos šaltinių grupes, iš kurių vaikai teigė sužinantys apie internete slypinčius pavojus.

Pagrindinį šaltinį apie su internetu susijusius pavojus galima pavadinti neformaliu („iš lūpų į lūpas“) – dažniausiai respondentai nurodė draugus (64%) ir šeimos narius (46%). Pakankamai svarbus formaliam švietimui priskirtinas informacijos šaltinis - mokytojai (39%), informatikos mokytojai (35%), bibliotekininkai (12%). Trečią grupę sudaro media (plačiąja prasme) kanalai: internetas (35%), žiniasklaida (15%), knygos (15%).

Kaime ir mieste akcentuoti skirtingi informacijos apie interneto grėsmes šaltiniai. Mieste dažniau minėti šeimos nariai – 52% (kaime 37%), o kaime – bibliotekininkai – 21% (mieste – 6%).

Bibliotekų lankomumas

Dauguma vaikų nėra ištikimi viešųjų bibliotekų lankytojai, tačiau bent sykį yra joje buvę. Pagrindinės apsilankymo priežastys – knygų skolinimasis bei kompiuteriniai žaidimai (pastaroji veikla populiarėja).

Lankymasis viešojoje bibliotekoje

Galima teigti, jog bibliotekos – populiari ir respondentams pažįstama vieta: 2010 m. apklausos duomenimis, viešojoje bibliotekoje bent kartą lankėsi dauguma (80%) respondentų.

Lankomumas bibliotekose 2010 m., lyginant su 2009 m., sumažėjo 5 procentiniais punktais, tačiau pokytis neviršija statistinės paklaidos ribų, todėl platesnių apibendrinimų daryti negalima.

Kaimo vaikai viešosiose bibliotekose lankosi dažniau nei miesto (2010 m. tyrimo duomenimis, bibliotekoje teigė besilankantys 88% kaimo ir 75% miesto respondentų).

Lankymosi viešojoje bibliotekoje intensyvumas

2010 m. tyrimo duomenimis, per paskutiniuosius metus viešosiose bibliotekose respondentai lankėsi: kasdien – 3%, keletą kartų per savaitę – 16%, vieną kartą per savaitę – 10%, keletą kartų per mėnesį – 19%, vieną kartą per mėnesį – 19%, labai retai (vos keletą kartų) – 26%, per paskutinius metus bibliotekoje nebuvo – 7%.

Ir laiko ir vietos dimensijose, vaikų naudojimosi biblioteka dažnumas yra labai pastovus: nėra lankomumo pokyčių 2008 – 2010 m. laikotarpyje, o kaime visais tirtais metais lankymas yra aktyvesnis.

Nesilankymo bibliotekoje priežastys

Pagrindinės nesilankymo bibliotekoje priežastys: pasitenkinimas mokyklos biblioteka – 49%, nesidomėjimas knygomis – 17%, laiko nebuvimas – 17%, turtinga namų biblioteka – 13%, nepakeliui – 7%.

Veiklos bibliotekoje

Naudojimasis bibliotekomis pagal tradicinę paskirtį – knygų skolinimasis – kol kas dominuoja tarp apklaustųjų, nors auga kompiuterinių žaidimų, kaip pagrindinio motyvo užsukti į biblioteką, reikšmė.

2010 m. tyrimo duomenimis, lankydami bibliotekose vaikai dažniausiai: pasiima knygas į namus – 84% (dažniausia veikla – 57%), žaidžia kompiuterinius žaidimus – 38% (dažniausia veikla – 20%), naudojami internetu – 34 (dažniausia veikla – 10%), skaito knygas ir žurnalus bibliotekoje – 25% (dažniausia veikla – 3%). 2010 m., lyginant su 2008-2009 m. laikotarpiu, ypač sumažėjo respondentų, kurie į bibliotekas ateidavo tik dėl knygų (2009 m. knygų skolinimąsi, kaip dažniausią bibliotekų lankymo priežastį, paminėjo 74%, o 2010 m. tik 57%). Taip pat proporcingai padidėjo respondentų, kurių dažniausias vizito į bibliotekas tikslas – kompiuteriniai žaidimai. Šie pokyčiai daugiau nulemti kaimo vietovių respondentų.

Viešos interneto prieigos bibliotekose

Viešos interneto prieigos bibliotekose yra gerai žinomos, palankiai vertinamos, jų populiarumas auga, ypač – kaime. Viena pagrindinių interneto prieigos naudojimo priežasčių – nemokamos paslaugos.

Viešų interneto prieigų bibliotekose žinomumas

Respondentai buvo gerai informuoti apie viešų interneto prieigų bibliotekose egzistavimą: devyni iš dešimties apklaustųjų žinojo apie galimybes bibliotekose naudotis internetu.

Interneto prieigų bibliotekose žinomumas 2008 – 2010 m. laikotarpiu išaugo iki 91% (2008 m. – 79%, 2009 m. – 89%). Interneto prieigų žinomumas yra aukštesnis kaimo vietovėse (kaime 2010 m. – 95%, mieste – 89%).

Naudojimasis vieša interneto prieiga bibliotekoje

2010 m. duomenimis, internetu bibliotekose naudojosi 59% respondentų, žinančių apie viešas interneto prieigas bibliotekose. Žinančiųjų – besinaudojančiųjų interneto prieiga santykis per visą tyrimų periodą yra gana pastovus – 2008 m. – 54%, 2009 m. – 55%, 2010 m. – 59%. Vieša interneto prieiga populiareesnė kaimuose (2010 m. duomenimis, kaime – 68%, mieste – 46%).

Nesinaudojimo vieša interneto prieiga bibliotekose priežastys

Pagrindinės nesinaudojimo vieša interneto prieiga priežastys yra daugiausiai susiję ne su netinkamai teikiama vieša interneto prieigos paslauga, o su ganėtinai plačiu alternatyvų spektru.

Respondentai įvardijo šias pagrindines nesinaudojimo internetu bibliotekoje priežastis: turimas internetas namuose: 92%, galimybė naudotis internetu mokykloje – 21%, naudojimasis internetu pas draugus – 8%; nesilankymas bibliotekoje – 8%; nepatogumas, neįdomumas – 6%, kompiuterių trūkumas ar eilės – 5%. Lyginant 2009 ir 2010 metus pokyčių nėra daug – nuo 86% iki 92% pagausėjo internetą turinčių namuose respondentų, sumažėjo interneto naudojimas pas draugus nuo 13% iki 8% ir nebeliko priežasties „artimiausioje bibliotekoje nėra interneto“ (2009 m. ją įvardijo 7% apklaustųjų).

Naudojimosi intensyvumas ir kokybės vertinimai

Laiko perspektyvoje auga bibliotekų interneto prieigų populiarumas didėjant kas savaitinių vartotojų skaičiui.

2010 m. duomenimis, bibliotekoje internetu kasdien naudojasi – 5%, keletą kartų per savaitę – 31%, kartą per savaitę – 14%, keletą kartų per mėnesį – 18%, kartą per mėnesį – 15%, keletą kartų per pusę metų – 7%, rečiau – 10%, naudojosi tik kartą – 4%, niekada – 52%. 2008 – 2010 m. laiko perspektyvoje pastebimas bibliotekų interneto prieigų populiarumo augimas. „Kasdieninių“ vartotojų skaičius išliko stabilus – 4-5%, tačiau padidėjo besilankančių kas savaitę skaičius (nuo 24% 2009 m. iki 31% - 2010 m.), keletą kartų per mėnesį – 18% (2009 m. – 12%).

Kaimo vaikai yra aktyvesni bibliotekų interneto prieigų vartotojai. 2010 m. kasdien bibliotekų interneto prieiga naudojosi – 6% (mieste – 3%), kelis kartus per savaitę – 37% (mieste – 25%), kartą per savaitę – 19% (mieste – 9%).

Viešos interneto prieigos teikiamų paslaugų vertinimas

Viešos interneto prieigos teikiamos paslaugos vertinamos labai palankiai, akcentuojamas jų kokybės gerėjimas.

2010 m. vaikų tyrimo duomenimis, palankiausiai vertinamos šios bibliotekos paslaugos: kompiuteriai – 94% palankių vertinimų, bibliotekininkų paslaugumas – 92% ir bibliotekininkų žinios ir sugebėjimai – 92%. Nepalankiausiai – galimybė naudotis savo atsineštais įrenginiais – 57% palankių vertinimų. 2008 – 2010 m. bibliotekų ir mieste ir kaime paslaugų kokybės vertinimai gerėjo. Ypač didelė pažanga pastebima techninės – programinės įrangos vertinimuose: kompiuterių kokybės vertinimuose („labai gerai“ vertinimai: 2008 m. – 14%, 2010 m. – 35%), programinės įrangos („labai gerai“ vertinimai: 2008 m. – 13%, 2010 m. – 29%), interneto greičio („labai gerai“ vertinimai: 2008 m. – 13%, 2010 m. – 30%).

Viešos interneto prieigos bibliotekose nauda vartotojams

Respondentai akcentavo socialinę ir žinių plėtros naudą, kurią teikia naudojimasis vieša interneto prieiga bibliotekoje.

2010 m. reprezentatyvios vaikų apklausos duomenimis, vaikai išskyrė šias naudojimosi kompiuteriu ir internetu naudas: įdomesnis laisvalaikis – 82%, pagerėjęs bendravimas su artimaisiais draugais – 62%, pagalba randant naujus draugus – 64%, pagalba mokyklos užduotims atlikti – 55%.

2008 – 2010 m. perspektyvoje, interneto naudoms priskiriamas pagerėjęs bendravimas su artimaisiais (2008 m. – 54%, 2009 m. – 58%, 2010 m. – 82%) įdomesnis laisvalaikis (2008 m. ir 2009 m. – 77%, 2010 m. – 85%). Kaime iš viešos prieigos bibliotekose teikiamų naudų ypač išsiskyrė pagalba atliekant pamokas ir užduotis (2008 m. – 48%, 2009 m. – 61%, 2010 m. – 70%).

Internetu bibliotekoje naudojimosi priežastys

Laiko perspektyvoje vis labiau akcentuojamos nemokamos interneto paslaugos.

Nemokamas internetas neabejotinai yra pagrindinė naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekose priežastis – 73%. Kitos paskatos naudotis internetu bibliotekose yra naudojimas papildomomis bibliotekų paslaugomis – 31%, interneto namie neturėjimas – 24% ir bibliotekininkų pagalba – 24%. 2008 – 2010 m. laikotarpiu nemokamas internetas tapo viena svarbiausiu viešų interneto prieigų naudojimo priežasčių (57% - 2008 m., 2010 m. – 73%), o naudojimosi kitomis bibliotekos paslaugomis argumentas sunyko (51% - 2008 m., 31% - 2010 m.) Pastaroji priežastis (internetas kaip papildoma paslauga) ypač retai išskirta mieste (59% - 2008 m. ir 26% - 2010 m.).

Bibliotekų įvaizdis

Bibliotekų įvaizdis yra palankus, kasmet gausėja gerų jo vertinimų, ypač – modernios įrangos ir malonaus personalo atžvilgiu.

Labiausiai patinkantys ir nepatinkantys dalykai bibliotekose

Vertindami bibliotekas vaikai daugiausia akcentavo teigiamus dalykus – tiek modernumą, tiek ir tradiciškumą.

2010 m. tyrimo duomenimis, labiausiai vaikams patinkantys dalykai bibliotekose yra: didelis knygų pasirinkimas – 50%, kompiuteriai ir kompiuterinės technikos įvairovė ir kokybė – 35%, rami aplinka – 12%, paslaugus ir malonus personalas – 9%. Nepatinkantys dalykai – vaikų išdykavimas – 8%, eilės prie kompiuterio – 7%, kompiuterio naudojimosi (žaidimų) apribojimai – 4%, bibliotekininkų elgesys – 4%, senos knygos – 3%, lėtas internetas – 3%.

Apibendrinant respondentų išsakytas mintis, galima daryti prielaidą, kad vaikams labiausiai imponuoja modernumas (mėgsta naujas technikos priemones, labai kritiškai senstančioms technologijoms), tačiau jiems ne mažiau svarbios ir „tradicinės: bibliotekos savybės – knygų gausa, rami vieta susikaupti ir dirbti.

Bibliotekų įvaizdis

Bibliotekų personalas ir moderni įranga – palankiausiai (ir kasmet vis palankiau) respondentų vertinami bibliotekų įvaizdžio fragmentai.

2010 m. vaikų apklausos duomenimis, palankiausiai yra vertinamas bibliotekų personalas (geri pagalbininkai, mandagūs ir linksmi) ir bibliotekų šiuolaikiškumas (naujausia įranga, bibliotekos yra šiuolaikiškos). Nepalankiai vertinamos visos su bendravimu ir populiarumu susijusios sritys (nepopuliari, nemadinga, netinkanti bendrauti vieta). Laiko perspektyvoje pastebimas bibliotekų įvaizdžio kitimas teigiama linkme. 2008 m. personalo vertinimai buvo vienintelės teigiamai vertintos bibliotekų savybės, tuo tarpu 2009 – 2010 m. labai išauga su modernumu susiję vertinimai (naujausia įranga, šiuolaikiškumas).

1. Tyrimo pristatymas

1.1 Reprezentatyvi Lietuvos vaikų apklausa

Reprezentatyvi Lietuvos vaikų apklausa (11 instrumentas) yra sudėtinė projekto „Bibliotekos pažangai“, įgyvendinamo Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir Bilo ir Melindos Geitsų fondo, poveikio vertinimo dalis. 2010 m. tyrimas yra 2 - asis projekto poveikio vertinimas (prieš tai vykdyta 2008 m. pradinės situacijos analizė ir 2009 m. 1 projekto poveikio vertinimas).

1.1.1 Tikslai ir uždaviniai

Ištirti Lietuvos vaikų interneto vartojimo kiekybinius ir kokybinius rodiklius:

- Nustatyti interneto paplitimo, jungimosi būdo, viešo interneto prieigų naudojimo dažnumą;
- Ištirti dažniausias vaikų vykdomas veiklas internete;
- Apibrėžti vaikų suvokiamą bibliotekų įvaizdį, reputaciją ir misiją;
- Palyginti kiekybiškai pamatuojamų rodiklius su ankstesnių tyrimų rezultatais.

1.1.2 Poveikio matavimo rodikliai

Reprezentatyvia Lietuvos vaikų apklausa tiriami poveikio matavimo rodikliai:

3. Pagerėję viešų bibliotekų lankytojų informacinių technologijų naudojimo įgūdžiai:
3B. Pakitusi viešos interneto prieigos vartojimo praktika
4. Pagerėjusi prieiga specifinėms grupėms, sunkiai pasiekiamoms socialinėms grupėms:
4A. Procentas vartotojų, kurie neturi alternatyvios interneto prieigos
4C. Veiklos, kurioms atlikti vartotojai bibliotekose esančią viešą interneto prieigą naudoja dažniausiai
5. Pagerėjęs bibliotekų atstovavimas
5A. Bibliotekos reputacija, viešas suvokimas ir profilis
5B. Išplėsta bibliotekų misija ir kompetencijos sritys
7. Išaugusi socialinė nauda individams ir bendruomenėms per IT:
7A. Vartotojų gaunama nauda ir jos suvokimas

1.2.3 Tyrimo metodologija

Tikslinė grupė

12 – 14 m. Lietuvos vaikai.

Tyrimo imtis

N=600. Rezultatai nagrinėjami su 95% patikimumu, +/- 4% statistine paklaida.

Atranka

Bus taikoma stratifikuota daugiapakopė tikimybinė atranka.

•Vietovės atranka – vietovės atrenkamos išlaikant Lietuvos gyventojų skaičiaus proporcijas kaimo vietovėse ir miestuose remiantis Lietuvos Statistikos departamento duomenimis.

- Pirminiai atrankos vienetai. Pirminiais atrankos vienetais pasirinktos rinkiminių apylinkių teritorijos (2009 m.). Iš 2035 apylinkių, naudojant tikimybės proporcingos dydžiui metodą, atrinkta 50 vietovių, kuriose bus atliekama apklausa.
- Visi pirminiai atrankos vienetai išdėstomi pagal administracinį suskirstymą (apskritis, vėliau savivaldybės) pridėdant informaciją apie jų santykinį dydį (registruotų rinkėjų skaičių). Tada atskirame stulpelyje suskaičiuojamas kauptinis dažnis (gaunamas susumuojant šio intervalo ir ankstesniųjų intervalų paprastuosius dažnius. Paskutinis kauptinis dažnis lygus imties dydžiui.). Atlikus šias procedūras nustatomas atrankos žingsnis, bendrą populiacijos dydį (visų rinkėjų sumą) padalijant iš pirminių atrankos vienetų skaičiaus (50). Pradinis atrankos taškas parenkamas atsitiktinės atrankos būdu. Jis ir bus pirmas atrinktas pirminės atrankos vienetas. Likę 49 atrenkami pridėdant apskaičiuotą žingsnį prie ankstesniojo atrinkto taško.
Tikimybės proporcingos dydžiui metodas padidina didesnių vietovių tikimybės pakliūti į atranką .

•Namo ir buto atranka – vietovėje pasirenkamas atrankos taškas (adresas, pvz. Draugystės g. 3) arba keli taškai. Taškų skaičius nustatomas numatytą toje vietovėje apklausti respondentų skaičių dalijant iš 20. Apklausa pradedama atrankos taške. Kiekviename atrankos taške daugiabučių namų kvartale interviuotojai eina į kiekvieną namą, jame atsirenka kas 5-tą butą Vilniuje, Kaune, ir Klaipėdoje ir kas 3-čią butą kituose miestuose. Privačių namų kvartale interviuotojai atsirenka kas 2-ą namą. Pasibaigus gatvės nelyginei/lyginei pusei, interviuotojas grįžta priešinga tos pačios gatvės puse. Gatvei pasibaigus einama į susikertančią gatvę. Kaimo vietovėje, interviuotojas pasirenka atskaitos tašką, pvz., autobusų stotelę, mokyklą, ir eina į kas 2-ą namą, jei namų numeracijos nėra, skaičiuojama fiziškai. Interviuotojai pildo maršruto lapą, kad būtų galima patikrinti maršruto ir žingsnio laikymosi teisingumą.

•Respondento atranka bute/name vyksta pagal tyrimo tikslinės grupės kriterijų – tai 15 – 74 m. asmuo. Jei namų ūkyje tokių yra keletas, atrankai taikoma artimiausio gimtadieni taisyklė. Atrinktame namų ūkyje atrenkamas ir apklausiamas vienas respondentas. Jei apsilankymo metu niekas neįsileidžia ar pagal atrankos kriterijus atrinkto respondento namuose nėra, grįžtama antrą kartą, jei vėl nėra respondento namuose – kitą dieną grįžtama trečią kartą (jei dar yra likusių neužpildytų anketų). Jeigu grįžus į butą, kuriame nebuvo respondento, jis atsisako dalyvauti toliau einama pagal žingsnį. Jei atrinktas respondentas dalyvauti apklausoje atsisako, einama į sekantį namą/butą. Respondentą apklausus pildomas telefonų lapas, kur respondentas pateikia savo vardą ir telefoną. Atsisakius pateikti telefoną prašomas el. pašto adresas arba namų adresas.

•Respondento atranka bute/name vyksta pagal tyrimo tikslinės grupės kriterijų. Tai 12 – 14 m. asmuo. Jei 12 – 14 m. vaikų namų ūkyje yra keletas, atrankai taikoma artimiausio gimtadienio taisyklė. Atrinktame namų ūkyje atrenkamas ir apklausiamas vienas respondentas.

* Tikslinė grupė (vaikai) gali būti apklausiami tik su tėvų ar oficialių globėjų sutikimu.

Duomenų rinkimo metodas

Tiesioginis interviu respondento namuose, naudojant iš anksto suderintą klausimyną, kurį pildys profesionalus interviuotojas.

Lauko darbų ataskaita

Viso aplankyta	9250
Apklausta 12-14m.	601
Nepasiekiamas	103
Atsisakė	299
Neatitiko atrankos kriterijų	8197
Kitos priežastys	17
Užrakintos laiptinės, (koduotos durys)	33

Kokybės kontrolė

UAB „RAIT“ tyrimai atliekami laikantis ESOMAR reikalavimų.

Darbo kontrolė vykdoma visuose tyrimo eigos etapuose:

- duomenų rinkimo;
- duomenų suvedimo (apklausa, vykdyta naudojant užprogramuotą anketą, užtikrinančią 100% suvedimo kontrolę);
- duomenų kodavimo (apklausa, vykdyta naudojant užprogramuotą anketą, užtikrinančią 100% kodavimo ir loginės sekos (angl. *routing*) kontrolę).

Statistinė duomenų paklaida

Vertinant rezultatus, būtina kreipti dėmesį į statistinę paklaidą. Ji atsiranda dėl to, kad yra daroma respondentų atranka, o ne vykdoma ištinisė apklausa. Ši paklaida yra apskaičiuojama matematiškai.

Tolnesėje lentelėje yra pateikiamos paklaidos, esant įvairiam respondentų skaičiui bei atsakymų pasiskirstymui.

Atsakymų pasiskirstymas ⇒	50	45/55	40/60	35/65	30/70	25/75	20/80	15/85	10/90	5/95
Atrankos dydis ↓										
10	31	30.8	30.4	29.6	28.4	26.8	24.8	22.1	18.6	13.5
30	17.9	17.8	17.5	17.1	16.4	15.5	14.3	12.8	10.7	7.8
50	13.9	13.8	13.6	13.2	12.7	12	11.1	9.9	8.3	6
75	11.3	11.3	11.1	10.8	10.4	9.8	9.1	8.1	6.8	4.9
100	9.8	9.8	9.6	9.3	9	8.5	7.8	7	5.9	4.3
150	8	8	7.8	7.6	7.3	6.9	6.4	5.7	4.8	3.5
200	6.9	6.9	6.8	6.6	6.4	6	5.5	4.9	4.2	3
300	5.7	5.6	5.5	5.4	5.2	4.9	4.5	4	3.4	2.5
400	4.9	4.9	4.8	4.7	4.5	4.2	3.9	3.5	2.9	2.1
500	4.4	4.4	4.3	4.2	4	3.8	3.5	3.1	2.6	1.9
600	4	4	3.9	3.8	3.7	3.5	3.2	2.9	2.4	1.7
700	3.7	3.7	3.6	3.5	3.4	3.2	3	2.6	2.2	1.6
800	3.5	3.4	3.4	3.3	3.2	3	2.8	2.5	2.1	1.5
900	3.3	3.2	3.2	3.1	3	2.8	2.6	2.3	2	1.4
1000	3.1	3.1	3	3	2.8	2.7	2.5	2.2	1.9	1.4

Pavyzdys

Tarkime, kad 400 respondentų buvo paklausta, kokius projektus jie žino. Tarkime, kad 25 % jų pasakė, kad žino X projektą. Tai reiškia, kad su 95 % tikimybe galime teigti, jog tikroji reikšmė yra intervale 25 % ± 4%.

1.2 Metodologinės pastabos

Ataskaitoje pateikti bendrieji atsakymų pasiskirstymai, palyginimai su 2008 ir 2009 m. apklausų rezultatais ir statistiškai reikšmingų atsakymų sklaida demografinėse grupėse.

Tyrimo tikslinė grupė yra projekto „Bibliotekos pažangai“ dalyviai - su vieša interneto prieiga dirbantys (ar dirbsiantys) bibliotekininkai. Kiekvienas į atranką patekęs respondentas atstovauja vieną projekte dalyvaujančios bibliotekos filialą, taigi tyrimo rezultatai atspindi projekte dalyvaujančių bibliotekų filialų situaciją.

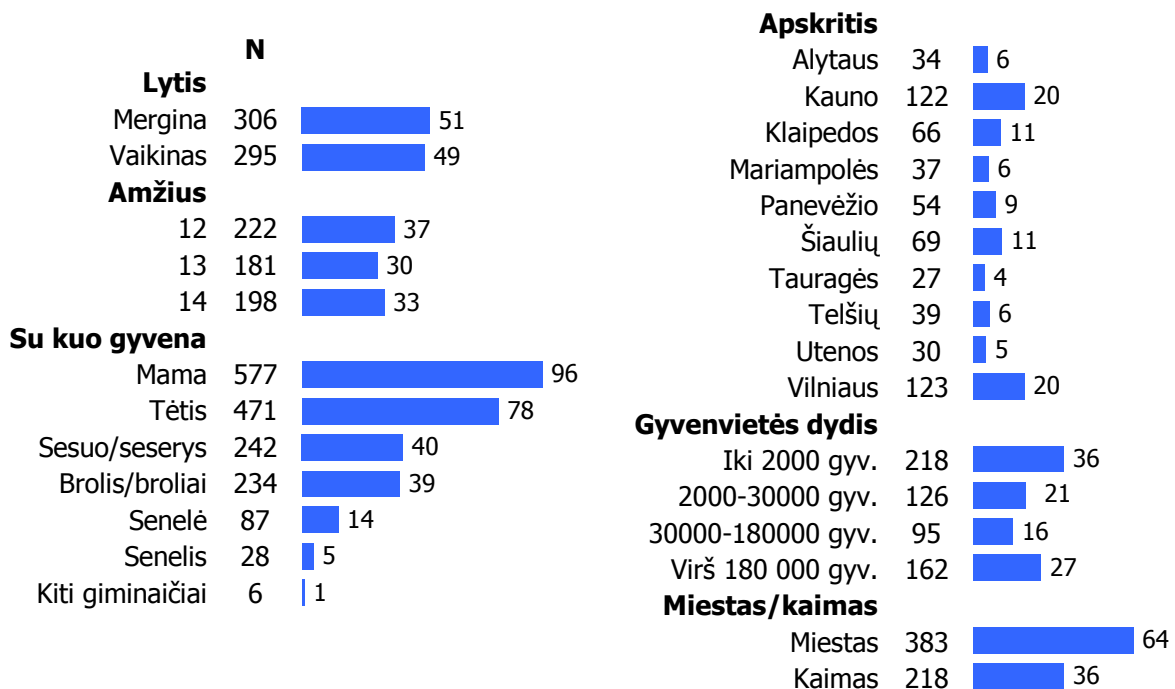
Patogesniai vertinimų skalių interpretavimui ir palyginimams laike panaudoti išvestiniai dydžiai:

- **Skalės balansas** padeda objektyviau palyginti vertinimus. Balansas skaičiuojamas iš teigiamų vertinimų atimant neigiamus, naudojant sutartinius svorius. Balansas = (VISIŠKAI PAKANKAMAI + PAKANKAMI*1/2) - (VISIŠKAI NEPAKANKAMI + NEPAKANKAMI*1/2). Teoriškai balansas gali įgyti reikšmes nuo -100 iki +100. tai skirtumas tarp teigiamų ir neigiamų atsakymų lyginamosios dalies procentais. Likerto skalės balansas gali įgyti reikšmes nuo -100, kai visi respondentai pasirenka labiausiai neigiamą atsakymo variantą, iki +100, kai visi pasirenka labiausiai teigiamą atsakymo variantą. Jeigu teigiamų ir neigiamų atsakymų skaičius yra vienodas, balanso reikšmė bus lygi 0. Jeigu balanso reikšmė lygi -10, tai reiškia, kad neigiamų reikšmių buvo 10 procentų daugiau negu teigiamų.

- **Vertinimų saldo.** Panaudotas buhalterijoje ir tarptautinėje prekyboje (mokėjimų balanse) plačiai naudojamas rodiklis. Debetui, tyrimo atveju, prilygintas vėlesnių metų vertinimų balansas, o kreditui – praėjusių metų (skolintas) vertinimo balansas. Teigiamas saldo reiškia, kad nurodyto laikotarpio vertinimai yra aukštesni, nei praėjusio laikotarpio, o neigiamas, kad vertinimai (balansas), lyginant su praėjusiu laikotarpiu pablogėjo (0 reikštų, kad tarp lyginamųjų laikotarpių pokyčių nebuvo).

1.3 Apklaustųjų demografiniai bruožai

1 Diagrama. Respondentų demografiniai bruožai

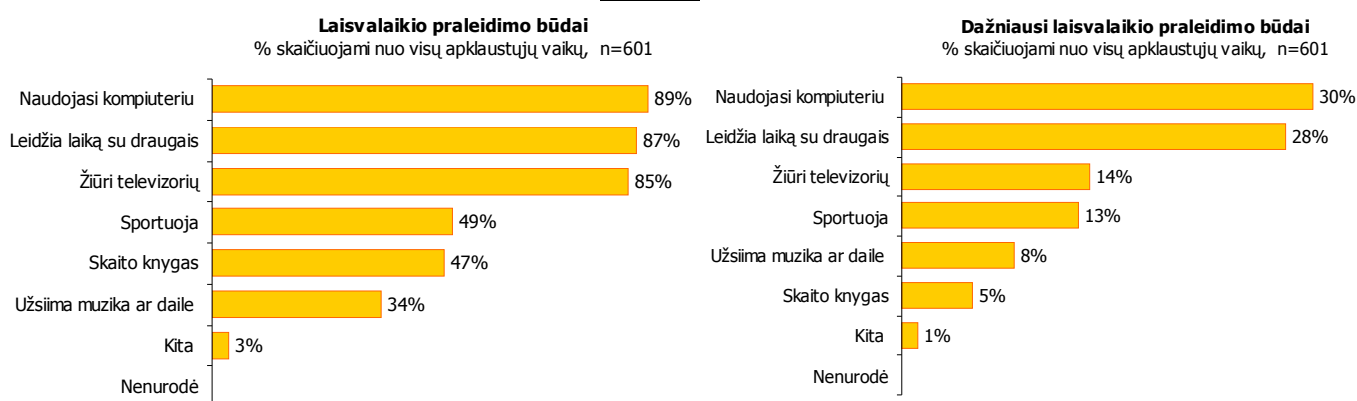

2. Populiariausi vaikų laisvalaikio leidimo būdai

2010 m. tyrimo duomenimis, įprasti apklaustųjų 12 – 14 m. vaikų laisvalaikio leidimo būdai: naudojimasis kompiuteriu – 89% (30% pagrindinė veikla), laiko leidimas su draugais – 87%, (28% pagrindinė veikla), televizijos žiūrėjimas – 85% (14% pagrindinė veikla), sportas – 49% (14% pagrindinė veikla), knygų skaitymas – 47% (5% pagrindinė veikla), muzikos ar dailės užsiėmimai – 34% (8% pagrindinis užsiėmimas). (2 diagrama)

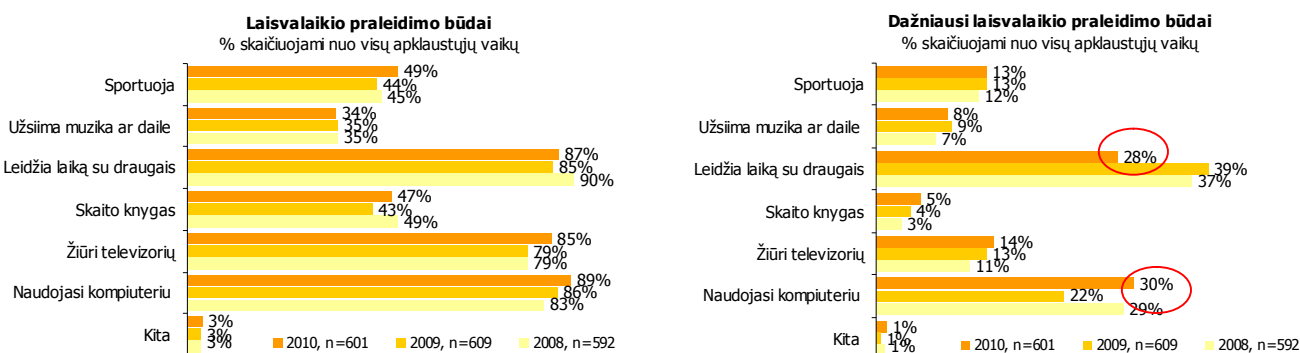
Kompiuteriais dažniau naudojasi berniukai. TV žiūrėjimas populiariesnis kaimo vietovėse. Berniukai laisvalaikiu dažniau sportuoja, o mergaitės skaito ir užsiima muzika ar daile.

2 Diagrama. Kaip Tu paprastai leidi savo laisvalaikį? Populiariausios ir dažniausios veiklos

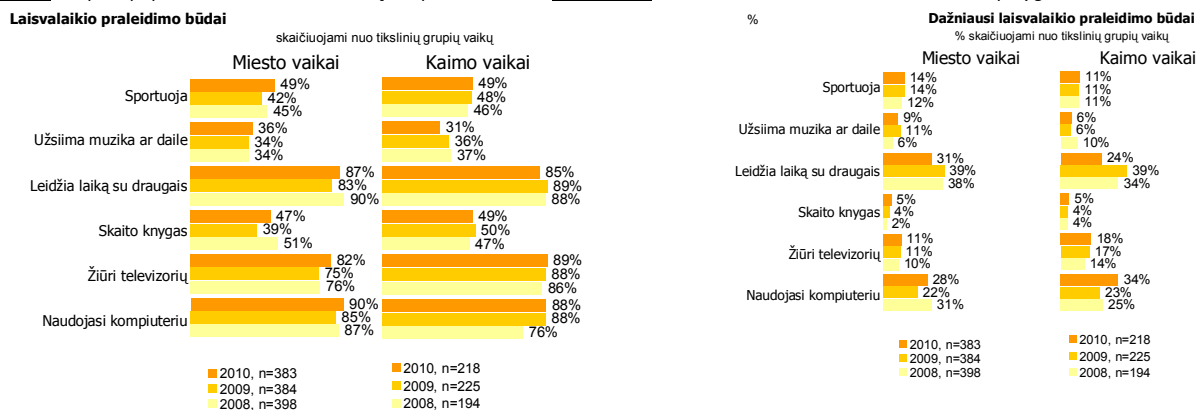
2008 – 2010 m. populiariausios vaikų laisvalaikio veiklos (išvardinta veiklų visuma) beveik nesikeitė, tačiau paskutinio tyrimo metu išryškėjo veiklų hierarchijos (išskirtos kaip dažniausia) pasikeitimai. Ankstesniuose tyrimuose laisvalaikis su draugais būdavo išskiriama kaip pagrindinė (2008 m. – 37%, 2009 m. – 39%), tuo tarpu 2010 m. pagrindinės veiklos vietą užima naudojimasis kompiuteriu – 30% (laisvalaikis su draugais – 28%) (3 diagrama)

3 Diagrama. Kaip Tu paprastai leidi savo laisvalaikį? Populiariausios ir dažniausios veiklos 2008 – 2010 m. palyginimas

Miesto ir kaimo vaikų laisvalaikio leidimo preferencijos nesiskiria (4 diagrama)

4 Diagrama. Kaip Tu paprastai leidi savo laisvalaikį? Populiariausios ir dažniausios veiklos 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

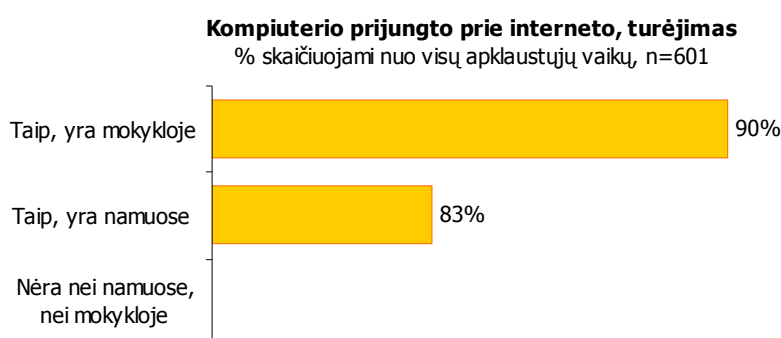

3. Kompiuteriai ir internetas

3.1 Galimybė naudotis kompiuteriu ir internetu

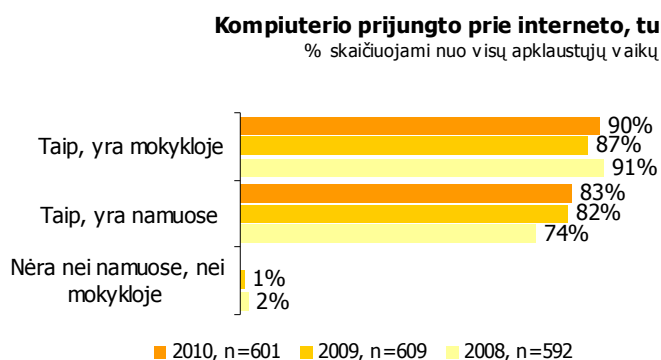
2010 m. vaikų tyrimo duomenimis, interneto prieinamumas yra aukštas. Mokykloje kompiuteriu prijungtu prie interneto gali naudotis – 90%, namuose – 83% respondentų. Neturinčiųjų galimybės naudotis internetu nei namie, nei mokykloje respondentų tarpe nėra. (5 diagrama)

5 Diagrama. Ar mokykloje, ar namuose yra kompiuteris, prijungtas prie interneto, kuriuo gali naudotis, bet nebūtinai naudojiesi?

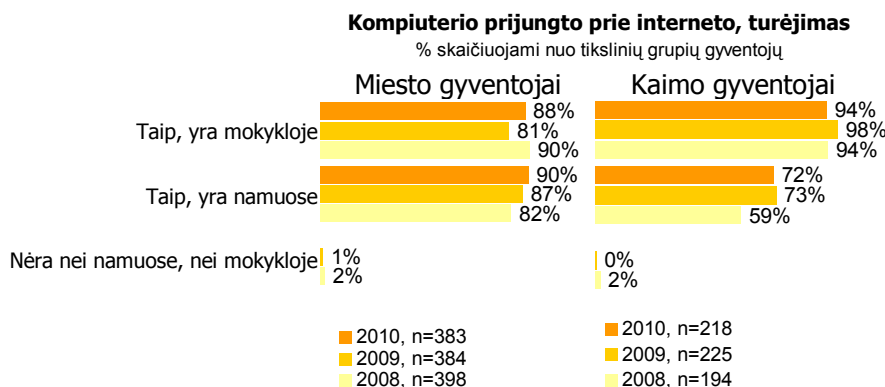
2008 – 2010 m. galimybė naudotis internetu mokyklose nesikeičia (2008 m. – 91%, 2009 m. – 87%, 2010 m. – 90%). Vis dažniau kompiuteriai buvo naudojami namuose (2008 m. – 74%, 2009 m. – 82%, 2010 m. – 83%) (6 diagrama)

6 Diagrama. Ar mokykloje, ar namuose yra kompiuteris, prijungtas prie interneto, kuriuo gali naudotis, bet nebūtinai naudojiesi? 2008 – 2010 m. palyginimas

Kaimo ir miesto vaikų galimybės naudotis internetu skiriasi. Didesnei daliai, lyginant su kaimu, miesto vaikų internetas prieinamas namuose (2010 m. – 90%, kaime – 72%). Mokyklose internetas yra vienodai prieinamas, 2010 m. duomenimis miestuose mokyklose internetu gali naudotis 88%, kaimuose – 94%. (7 diagrama).

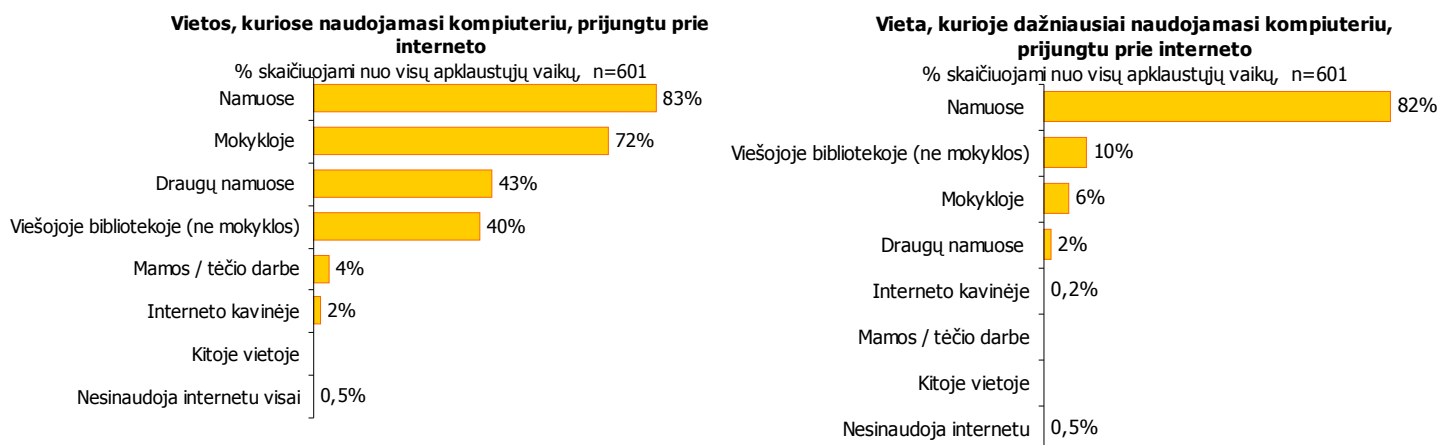
7 Diagrama. Ar mokykloje, ar namuose yra kompiuteris, prijungtas prie interneto, kuriuo gali naudotis, bet nebūtinai naudojiesi? 2008 – 2010 m. kaimo miesto palyginimas

3.2 Interneto naudojimosi vietos

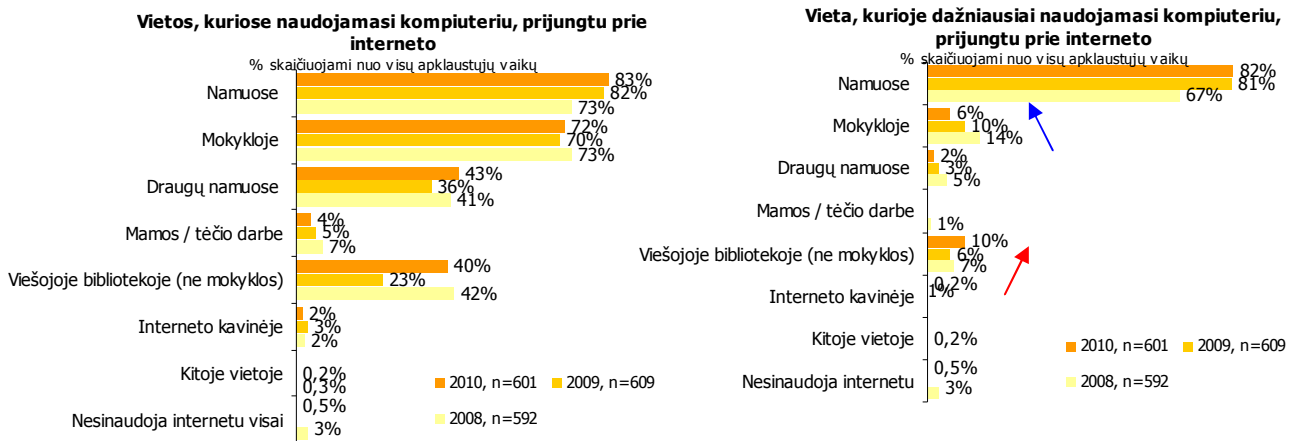
2010 m. vaikų tyrimo rezultatais, internetu vaikai dažniausiai naudojami namuose – 83% (pagrindinė naudojimosi vieta – 82%), mokykla – 72% (pagrindinė naudojimosi vieta – 6%). Viešojoje bibliotekoje internetu naudojami – 40% respondentų (biblioteka yra pagrindinė vieta 10% respondentų). (8 diagrama)

8 Diagrama. Kur (kokiose vietose) naudojiesi internetu? Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi vieta.

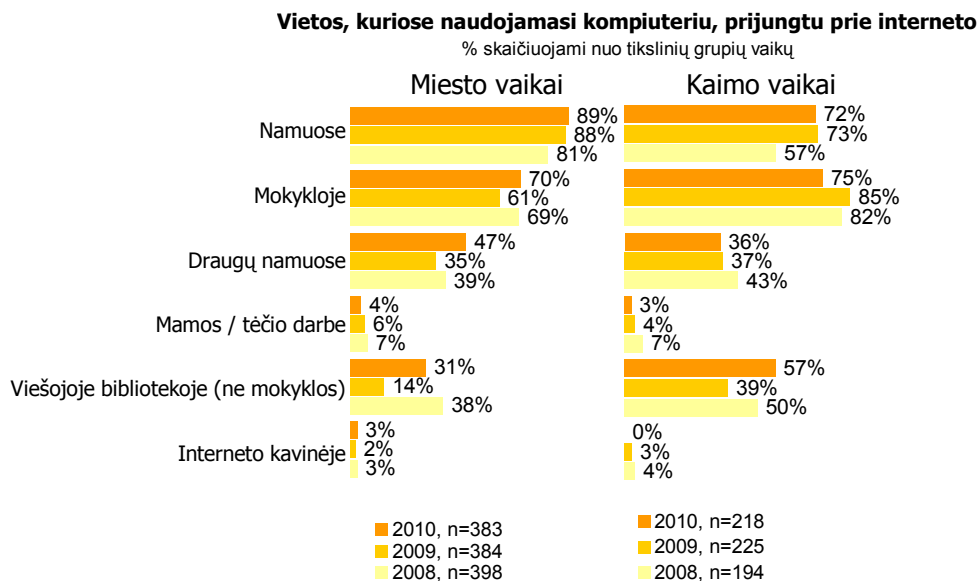
2008 – 2010 m. perspektyvoje vaikams prieinamo interneto vietos (skaičiuojant visas alternatyvas) iš esmės nesikeitė, tačiau pastebimos mokyklos, kaip pagrindinės interneto naudojimosi vietos, pozicijų silpnėjimas (2008 m. – 14%, 2009 m. – 10%, 2010 m. – 6%) ir viešųjų bibliotekų interneto prieigų populiarumo augimas (dažniausia interneto naudojimosi vieta: 2008 m. – 7%, 2009 m. – 6%, 2010 m. – 10%) (9 diagrama)

9 Diagrama. Kur (kokiose vietose) naudojiesi internetu? Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi vieta. 2008 – 2010 m.

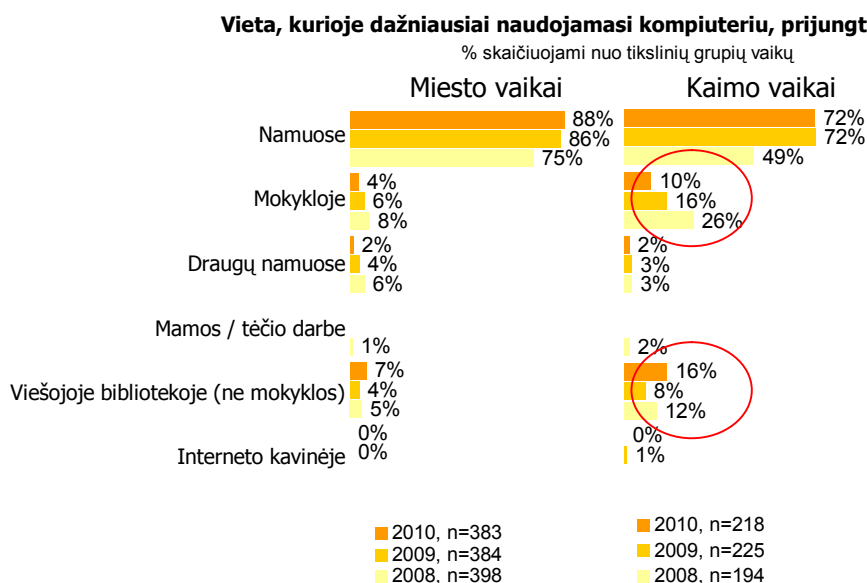

Kaimo – miesto palyginime stebimos jau anksčiau aprašytos tendencijos: miesto vaikai labiau linkę (turi daugiau galimybių) naudotis internetu namuose (2010 m. – 89%), o kaimo (mažiau alternatyvų) – mokyklose (2010 m. mieste – 70%, kaime – 75%) ir bibliotekose (2010 m. mieste 31%, kaime – 57%). Mokyklos interneto prieigos populiarumas 2008 – 2010 m. mažėja, o bibliotekų interneto prieigos populiarėja (tendencijos ypač ryškios klausiant apie pagrindinę naudojimosi vietą, 11 diagrama)

10 Diagrama. Kur (kokiose vietose) naudojiesi internetu? Populiariausios vietos (VISOS VIETOS). 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

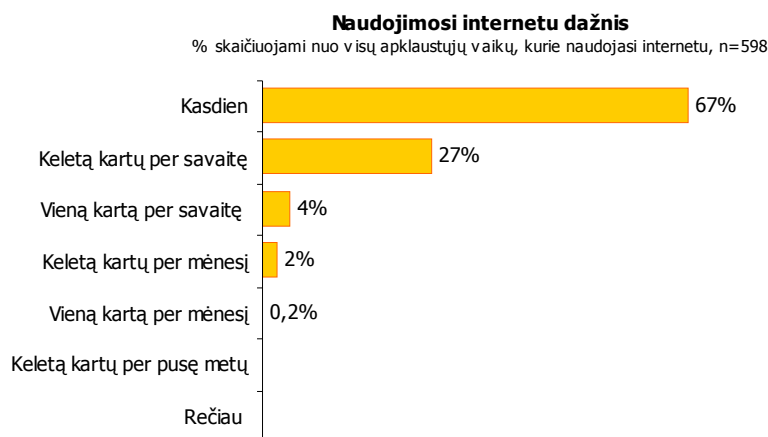
11 Diagrama. Kur (kokiose vietose) naudojiesi internetu? Populiariausios vietos ir dažniausia naudojimosi vieta. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

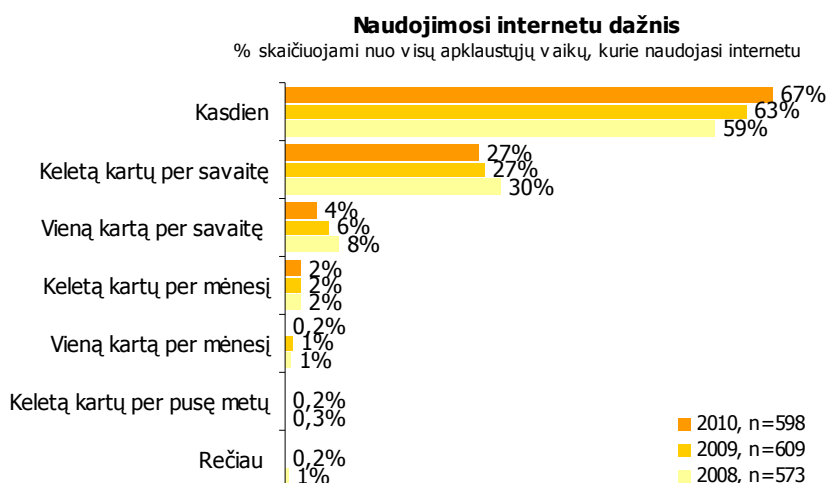
3.3. Interneto naudojimo intensyvumas

Kasdien internetu naudojasi 67%, keletą kartų per savaitę – 27%, kartą per savaitę ir rečiau – 6% respondentų. (12 diagrama). Kasdien internetu besinaudojančiųjų skaičius tolydžio augo: 59% 2008 metais, 63% - 2009 ir 67% - 2010 metais. Galima daryti prielaidą, jog ši tendencija vyko rečiau internetu besinaudojančiųjų (kelis ar vieną sykį per savaitę) skaičiaus mažėjimo sąskaita. Pastarųjų kasmet mažėjo – 2008 vieną kartą per savaitę internetu naudojosi 8% apklaustųjų, 2009 – 6%, o 2010 – 4% (13 diagrama). Kaimo ir miesto vaikų interneto naudojimo dažnio tendencijos yra panašios – gausėja juo besinaudojančiųjų kasdieną, panašus procentas internetą naudoja kelis ar vieną kartą per savaitę. Tarp kaimo vaikų mažiau yra kasdieninių interneto vartotojų, tačiau daugiau – naudojančių jį vieną ar keletą kartų per savaitę (14 diagrama).

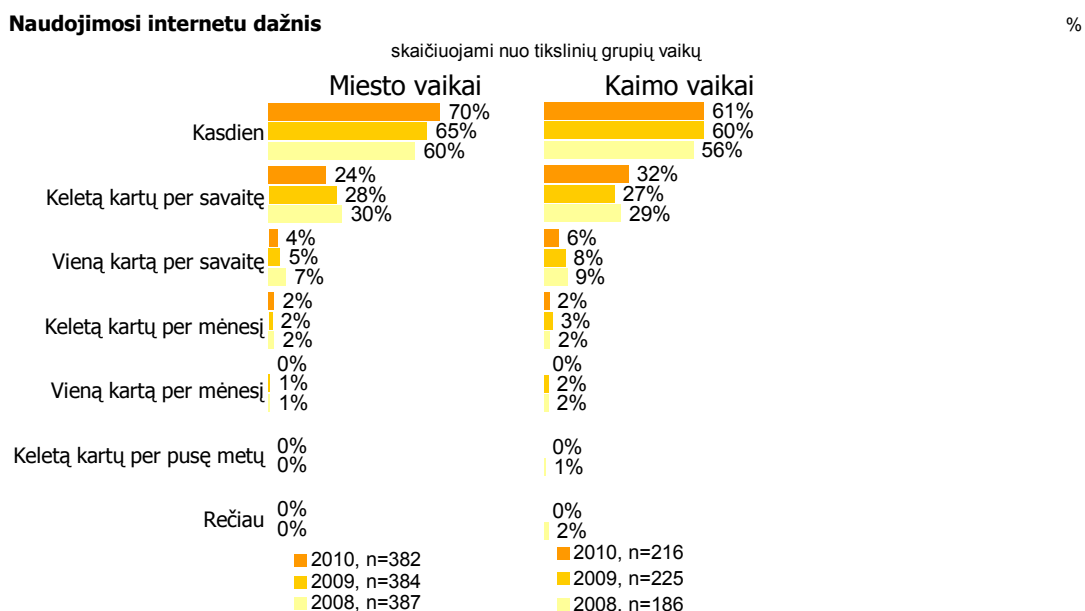
12 Diagrama. Kaip dažnai naudojiesi internetu?

13 Diagrama. Kaip dažnai naudojiesi internetu? 2008 – 2010 m.

14 Diagrama. Kaip dažnai naudojiesi internetu? 2008 – 2010 m.

3.4 Interneto naudojimo sritys

Bendrais tikslais (lankosi portaluose, siunčia el. pašto laiškus ar trumpąsias žinutes (SMS) ir pan.) internetu naudojasi: nuolat – 48%, kartą ar keletą kartų – 39%, niekada – 12%. (15 diagrama)

Internetu ieško informacijos susijusios su mokslais: nuolat – 45%, kartą ar keletą kartų – 45%, niekada – 9%. Ši veikla populiarnesnė tarp miesto vaikų: 2010 metais internetu šiam tikslui naudojosi 47% kaimo vaikų ir 40% - miesto vaikų. Tačiau svarbu pabrėžti, kad 2008-2010 metų perspektyvoje ženkliau padaugėjo internetą šiam tikslui naudojančių kaimo vaikų – nuo 28% iki 40 %, tuo tarpu internetą mokslams naudojančių miesto vaikų skaičius išliko gan pastovus (48% - 2008 metais ir 47% - 2010 metais). (17 diagrama).

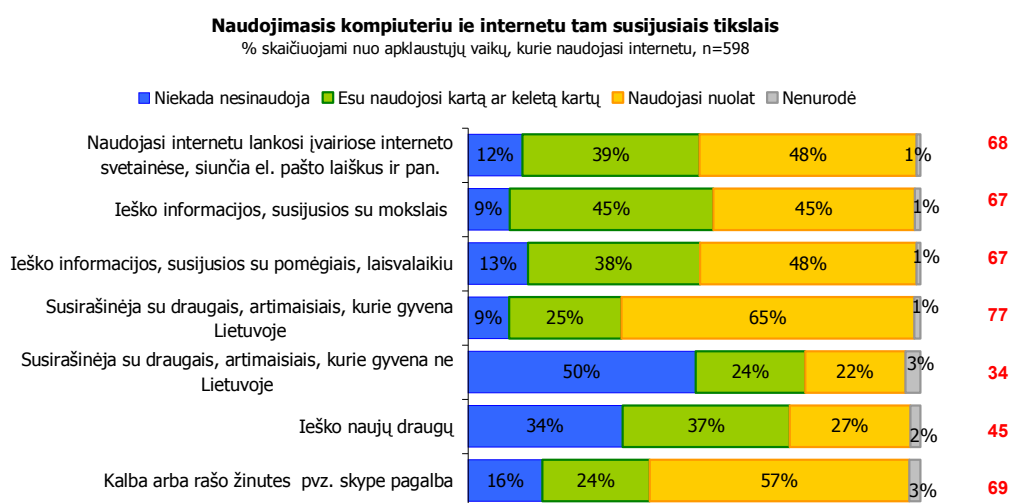
Internetu ieško informacijos susijusios su pomėgiais ir laisvalaikiu: nuolat – 48%, kartą ar keletą kartų – 38%, niekada – 13%. Internetu susirašinėja su draugais ir artimaisiais kurie gyvena Lietuvoje: nuolat – 65%,

kartą ar keletą kartų – 25%, niekada – 9%. Internetą šiam tikslui dažniau naudoja miesto vaikai – 69%, tuo tarpu kaimo – 57%.

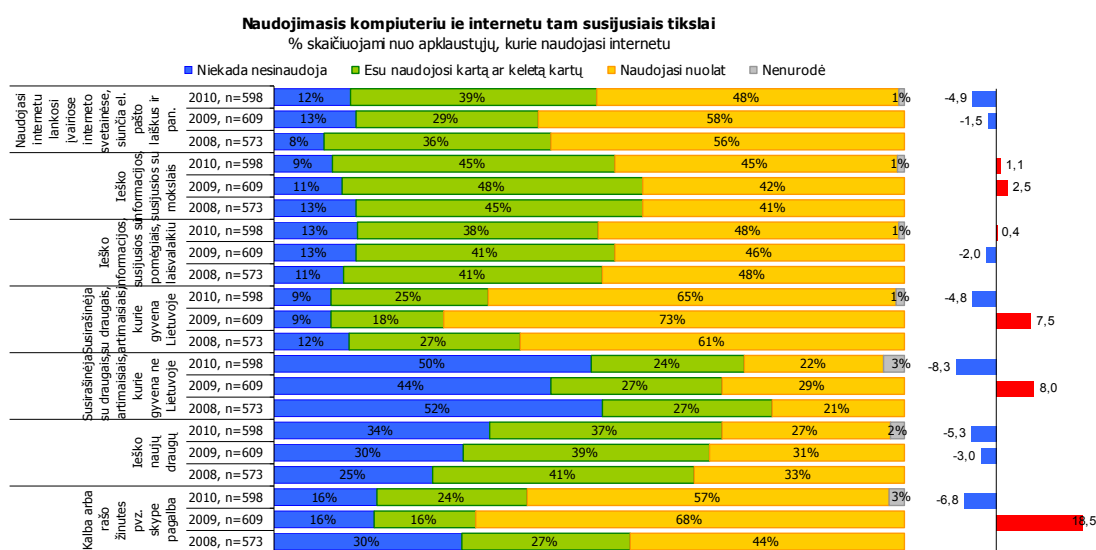
Internetu susirašinėja su draugais ir artimaisiais kurie gyvena ne Lietuvoje: nuolat – 22%, kartą ar keletą kartų – 24%, niekada – 50%.

Internetu ieško naujų draugų: nuolat – 27%, kartą ar keletą kartų – 37%, niekada – 34%. Internetiniais telefoniniais pokalbiais naudojasi : nuolat – 57%, kartą ar keletą kartų – 34%, niekada nesinaudojo – 16%. (15 diagrama). Žvelgiant iš 2008 – 2010 metų perspektyvos, labiausiai augo internetinių pokalbių telefonu populiarumas – nuo 44% iki 57% kasdienių vartotojų. (16 diagrama). Internetinių pokalbių telefonu populiarumas sparčiai augo miesto vaikams vis intensyviau naudojant internetą šiai paskirčiai – nuo 46% 2008 metais iki 64% 2010 metais (17 diagrama).

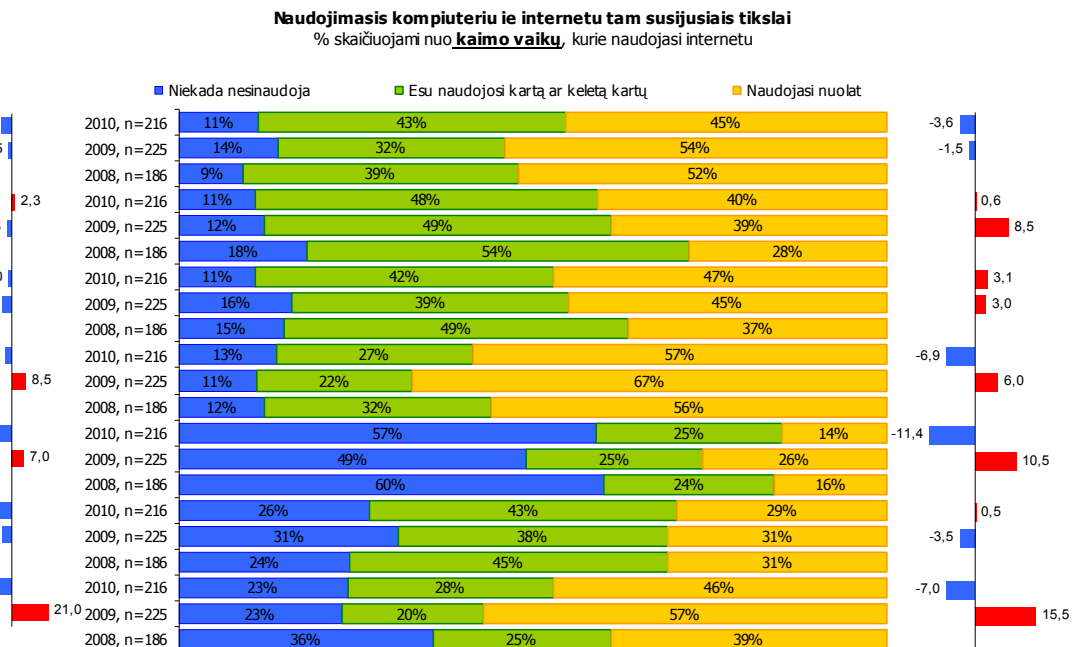
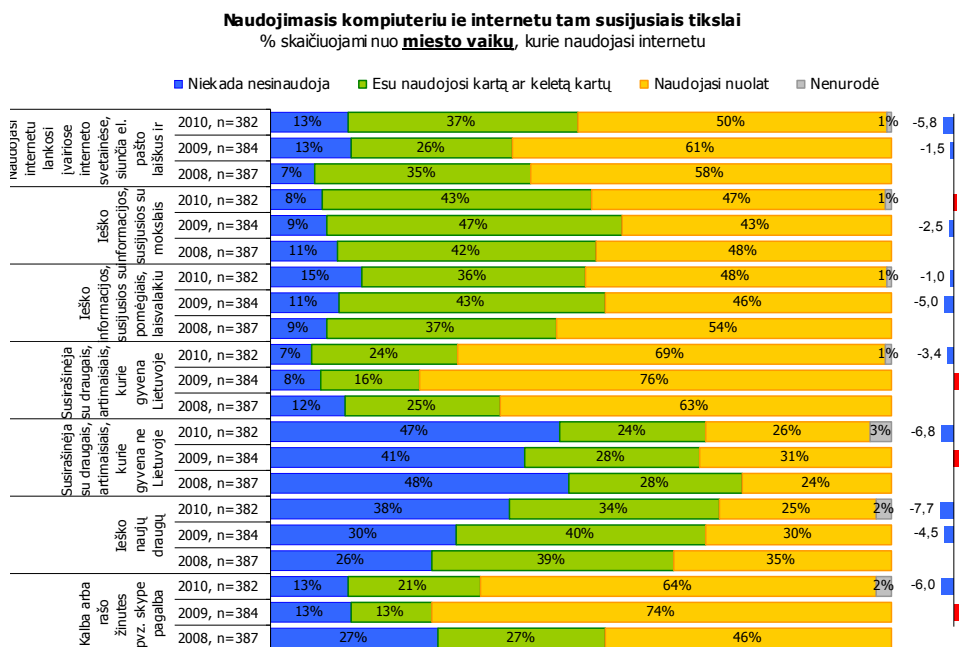
15 Diagrama. Interneto naudojimo sritys

16 Diagrama. Interneto naudojimo sritys. 2008 – 2010 m. palyginimas

17 Diagrama. Interneto naudojimo sritys. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

3.5 Interneto naudojimo vietos

Bibliotekoje respondentai dažniausiai užsiima šiomis su internetu susijusiomis veiklomis: ieško naujų draugų – 19%, ieško informacijos (portaluose, kataloguos, paieškos sistemose) susijusios su savo pomėgiais, laisvalaikiu – 17%, ieško informacijos, susijusios su mokslais – 16%, naudojasi internetu (lankasi interneto svetainėse, siunčiu el. pašto laiškus ir pan.) – 14%, susirašinėja su draugais, artimaisiais, kurie gyvena Lietuvoje – 13% (daugiausia kaimo vietovių respondentai), telefoniniams pokalbiams arba pokalbiams žinučių pagalba (pvz. skype) – 9%, susirašinėja su draugais, artimaisiais, kurie gyvena ne Lietuvoje – 9%. (18 diagrama). Visomis šiomis veiklomis kaimo vaikai bibliotekose užsiima kelisysk dažniau negu miesto vaikai: 2010 metais bibliotekose naudojosi internetu, lankėsi interneto svetainėse, rašė el. pašto laiškus 25% kaimo vaikų ir 8% - miesto; ieškojo informacijos, susijusios su mokslais – 27% kaimo vaikų ir 10% - miesto; ieškojo informacijos, susijusios su laisvalaikiu – 31% kaimo ir 8% miesto vaikų; palaikė ryšius su Lietuvoje gyvenančiais draugais – 25% kaimo ir 7% miesto vaikų; palaikė ryšius su ne Lietuvoje gyvenančiais draugais – 19% kaimo ir 5% miesto vaikų; ieškojo naujų draugų 29% kaimo ir 12% miesto vaikų, naudojosi telefoniniais pokalbiais 16% kaimo ir 6 % miesto vaikų. (20 diagrama).

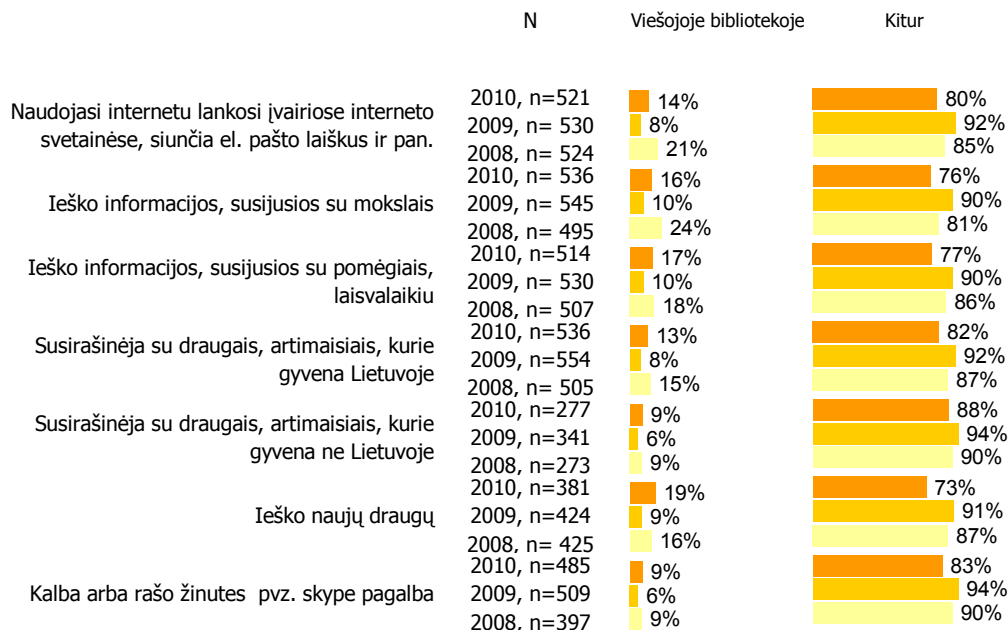
Daugiau nei 4/5 respondentų šiais su internetu susijusiais tikslais į biblioteką neužsuka. Analizuojant trejų metų perspektyvą, konstatuotina, jog šiomis paslaugomis bibliotekoje besinaudojančiųjų proporcija mažėjo (pvz., ieškančiųjų informacijos susijusios su mokslais sumažėjo nuo 24% 2008 metais iki 16% 2010 metais, besinaudojančių internetu, besilankančių įvairiose interneto svetainėse, siunčiančių el. pašto laiškus – nuo 21% 2008 metais iki 14% 2010 metais) arba kito paklaidos ribose (pvz., ieškančiųjų naujų draugų skaičius išaugo nuo 16% 2008 metais iki 19% 2010 metais). (20 diagrama).

18 Diagrama. Kur (kokiose vietose) dažniausiai naudojiesi kompiuteriu ir internetu atlikdamas šiuos darbus?

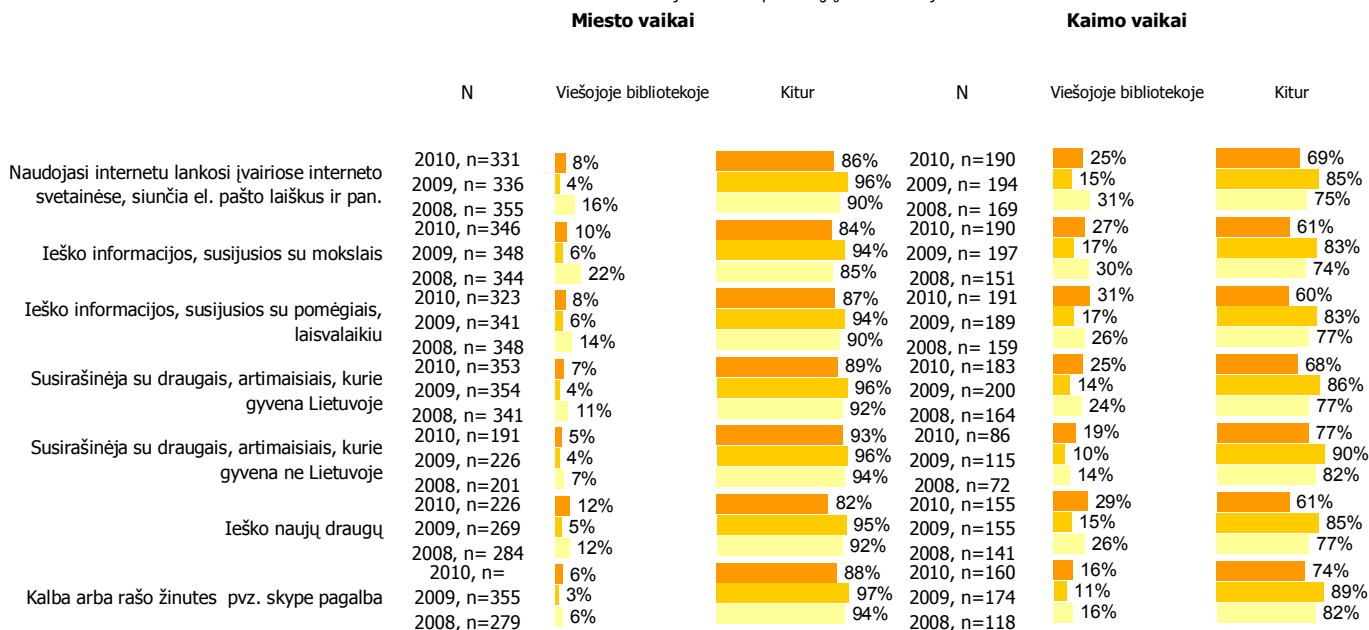
19 Diagrama. Kur (kokiose vietose) dažniausiai naudojiesi kompiuteriu ir internetu atlikdamas šiuos darbus? 2008 – 2010 m. palyginimas

Vieta, kurioje dažniausiai naudojiesi kompiuteriu/internetu tam tikrais tikslais
% skaičiuojamas nuo apklaustųjų, kurie naudojami internetu konkrečiais tikslais

20 Diagrama. Kur (kokiose vietose) dažniausiai naudojiesi kompiuteriu ir internetu atlikdamas šiuos darbus? 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

Vieta, kurioje dažniausiai naudojiesi kompiuteriu/internetu tam tikrais tikslais
% skaičiuojamas nuo apklaustųjų, kurie naudojami internetu konkrečiais tikslais

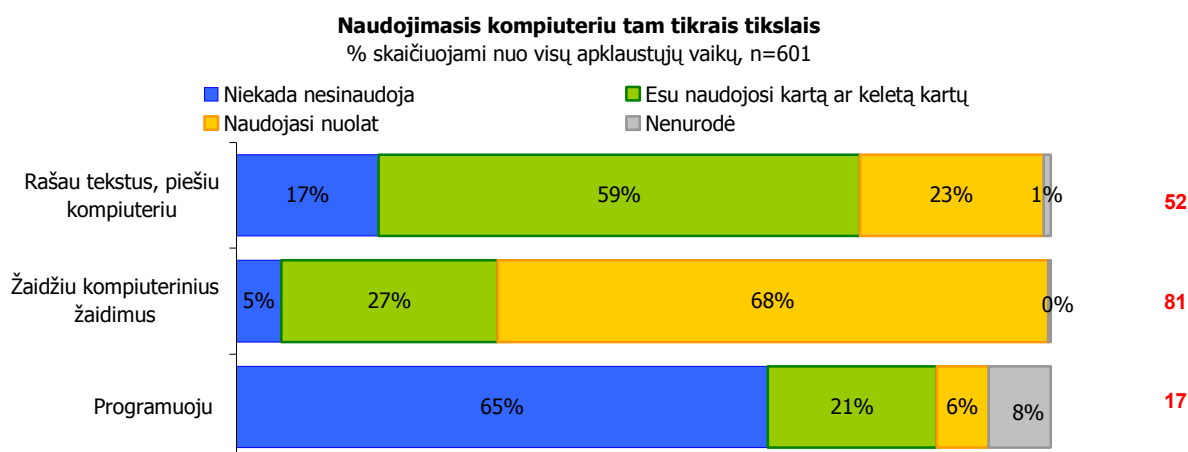
3.6 Kompiuterio naudojimo intensyvumas atskiroms veiklos sritims

2010 m. vaikų apklausos duomenimis, didelė dalis respondentų kompiuterį naudoja ir su internetu nesusijusioms veikloms.

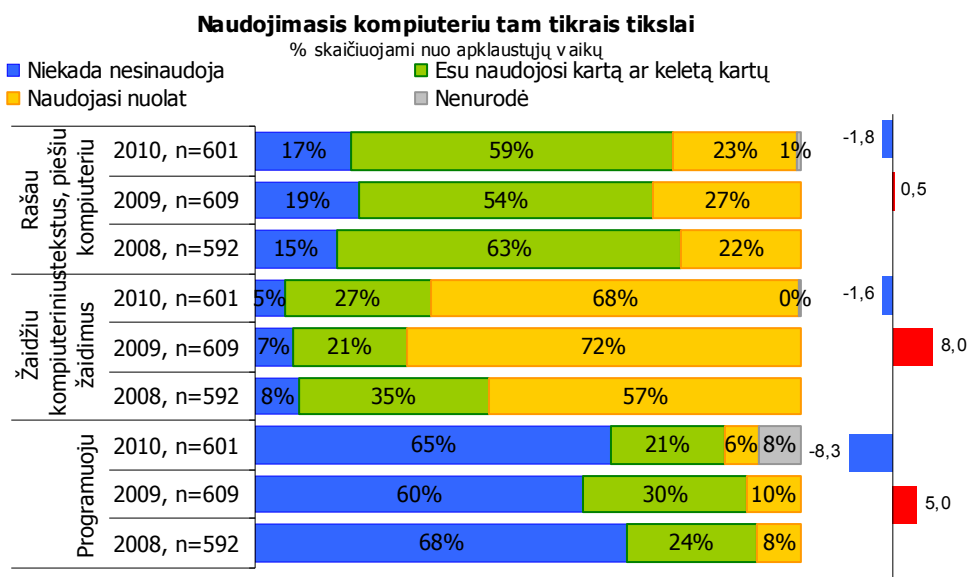
Kompiuteriu rašo tekstus, piešia: nuolat – 23%, kartais – 59%, niekada – 17% respondentų. Žaidžia kompiuterinius žaidimus: nuolat – 68%, kartais – 27%, niekada – 5% respondentų. Pastaroji veikla populiarėjo: 2008 metais ja užsiėmė 57% apklaustųjų, 2010 – 68%. Programuoja: nuolat – 6%, kartais – 21%, niekada – 65% respondentų. (21 diagrama)

Kaimo ir miesto vaikų kompiuterio naudojimo su internetu nesusijusioms veiklos įpročiai labai panašūs ir analogiškai keitėsi laiko perspektyvoje. (22 - 23 diagramos).

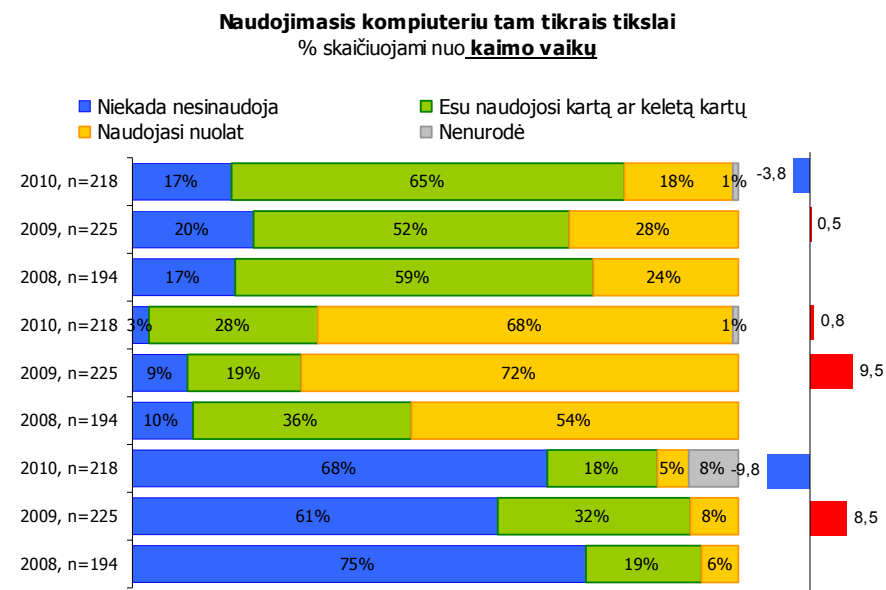
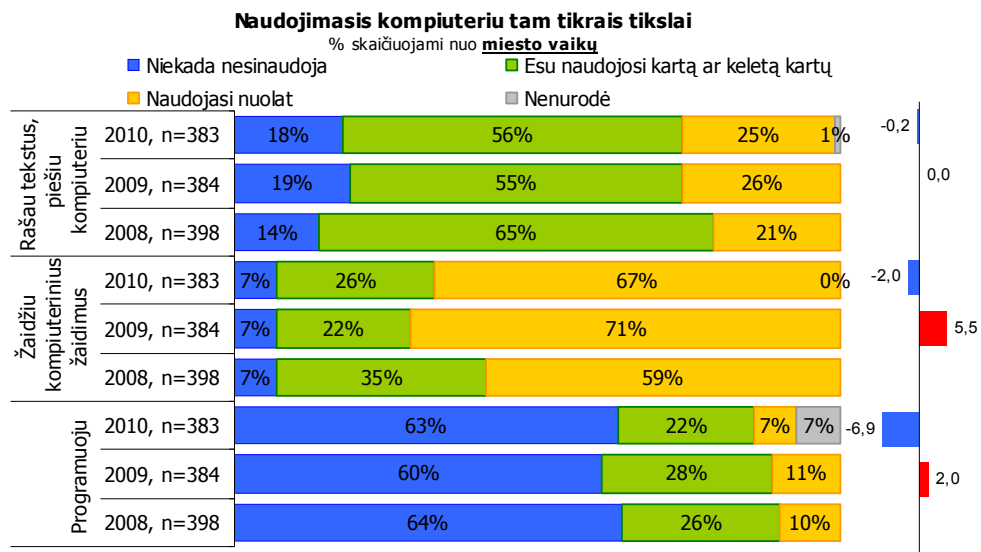
21 Diagrama. Kompiuterio naudojimo intensyvumas atskiroms veiklos sritims.

22 Diagrama. Kompiuterio naudojimo intensyvumas atskiroms veiklos sritims. 2008 – 2010 m. palyginimas

23 Diagrama. Kompiuterio naudojimo intensyvumas atskiroms veiklos sritims. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

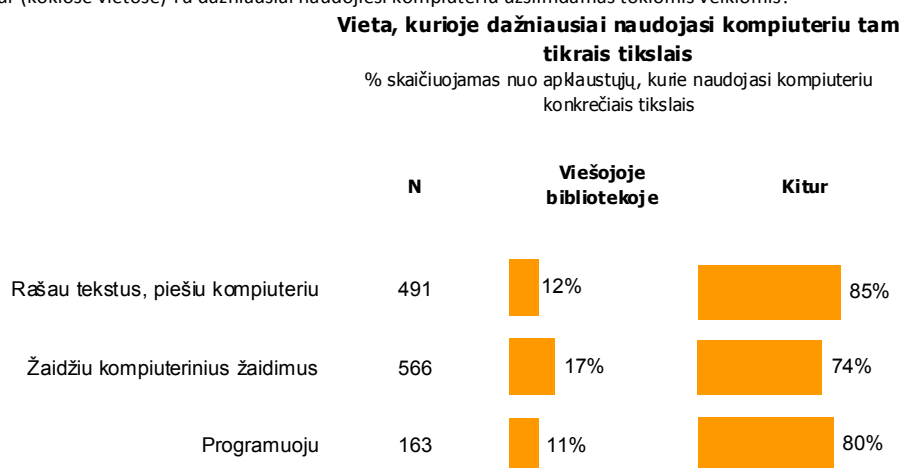
3.7 Kompiuterio naudojimo vietos

Bibliotekose aukščiau išvardintomis veiklomis užsiima: žaidžia kompiuterinius žaidimus – 17%, rašo tekstus, piešia kompiuteriu – 12%, programuoja – 11% respondentų.) Kitose vietose: žaidžia kompiuterinius žaidimus – 74%, rašo tekstus, piešia kompiuteriu – 85%, programuoja – 80%. (24 diagrama)

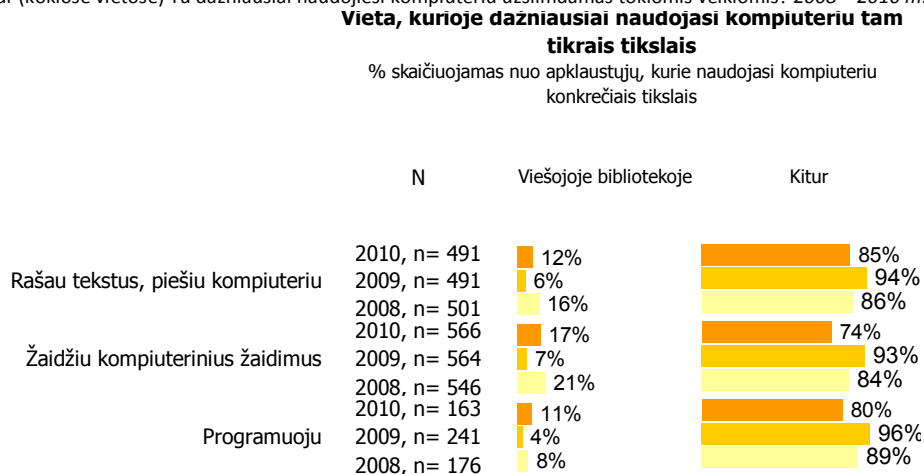
Laiko perspektyvoje kompiuterio naudojimo kitais tikslais respondentų įpročiai nesikeitė – apie dešimtadalis apklaustųjų šiomis veiklomis užsiima bibliotekoje, likusieji – kitose vietose. (25 diagrama)

Bibliotekose šiomis veiklomis kur kas dažniau užsiima kaimo vaikai – 17% kaimo ir 5% miesto vaikų bibliotekose rašo tekstus ir piešia kompiuteriu; žaidžia – 27% kaimo ir 12% miesto vaikų; programuoja – 24% kaimo ir 5% miesto vaikų. (26 diagrama).

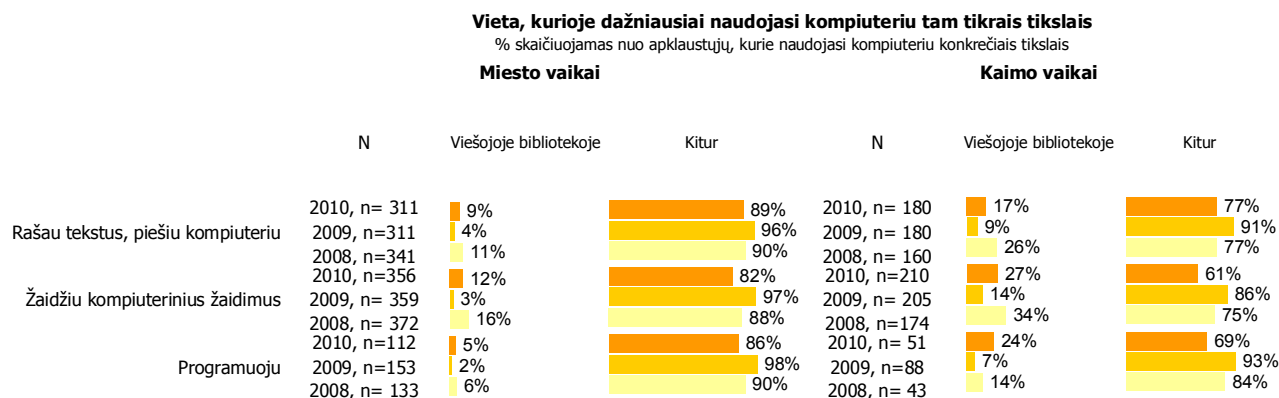
24 Diagrama. Kur (kokiose vietose) Tu dažniausiai naudojiesi kompiuteriu užsiimdamas tokiomis veiklomis?

25 Diagrama. Kur (kokiose vietose) Tu dažniausiai naudojiesi kompiuteriu užsiimdamas tokiomis veiklomis? 2008 – 2010 m. palyginimas

26 Diagrama. Kur (kokiose vietose) Tu dažniausiai naudojasi kompiuteriu užsiimdamas tokiomis veiklomis? 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

3.8 Pagalba naudojantis internetu

Iškilius klausimams dėl kompiuterių ar interneto naudojimo pagalbos paprastai kreipiamasi į: draugus ar klasiokus – 56%, mamą ar tėtį – 44%, mokytoją – 29%, brolių ar seserį – 30%, bibliotekininką – 21%. (27 diagrama).

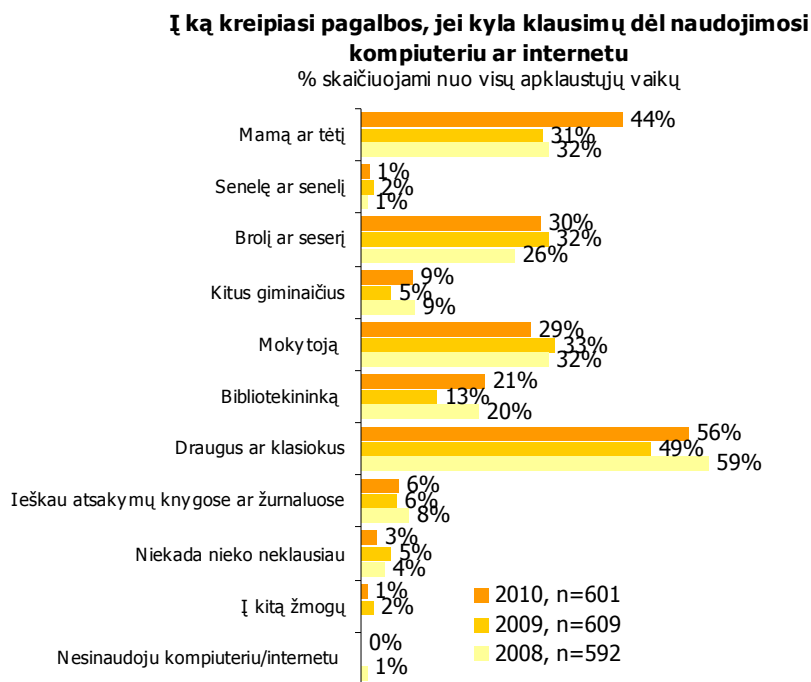
Laiko perspektyvoje stabiliai reikšmingi konsultantai išliko draugai ar klasiokai, išaugo tėvų reikšmė nuo 32% 2008 metais iki 44% 2010 metais, mokytojų, brolių/seserų svarba taip pat nekito – į juos pagalbos interneto naudojimosi klausimais kreipiasi apie trečdalis apklaustųjų. Bibliotekininkų vaidmuo taip pat nekito – į juos pagalbos kreipiasi apie penktadalis vaikų. (28 diagrama).

Tėvai yra menkesni pagalbininkai kaimo vaikams negu miesto – į juos kreipiasi trečdalis (33% kaimo) ir daugiau nei pusė (51%) miesto vaikų, tačiau jie dvigubai dažniau sulaukia pagalbos iš bibliotekininkų – 15% miesto ir 31% kaimo vaikų nurodė pagalbos besikreipiantys į bibliotekininkus. Mokytojų, bendraklasių ir brolių/seserų vaidmuo kaimo ir miesto vaikams statistikai reikšmingai nesiskiria. (29 diagrama).

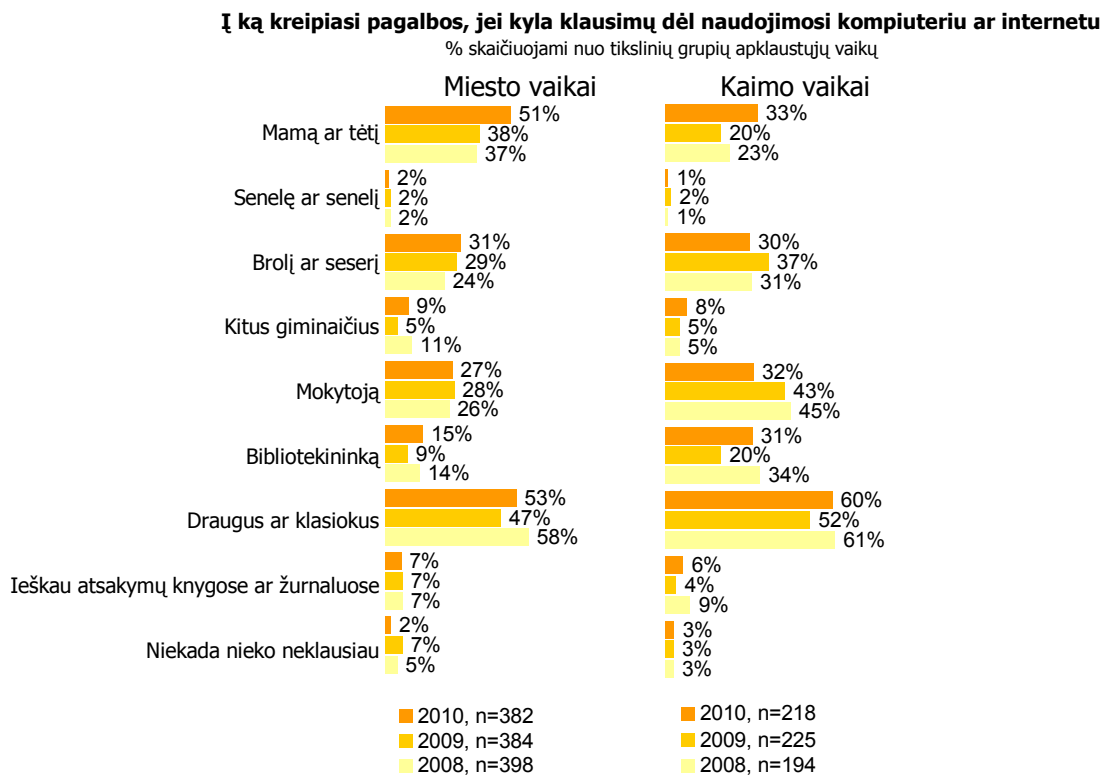
27 Diagrama. Jei Tau kyla klausimai dėl naudojimosi kompiuteriu ar internetu, ko Tu klausį, į ką tu kreipiesi pagalbos?

28 Diagrama. Jei Tau kyla klausimai dėl naudojimosi kompiuteriu ar internetu, ko Tu klausai, į ką tu kreipiesi pagalbos? 2008 – 2010 m. palyginimas

29 Diagrama. Jei Tau kyla klausimai dėl naudojimosi kompiuteriu ar internetu, ko Tu klausai, į ką tu kreipiesi pagalbos? 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

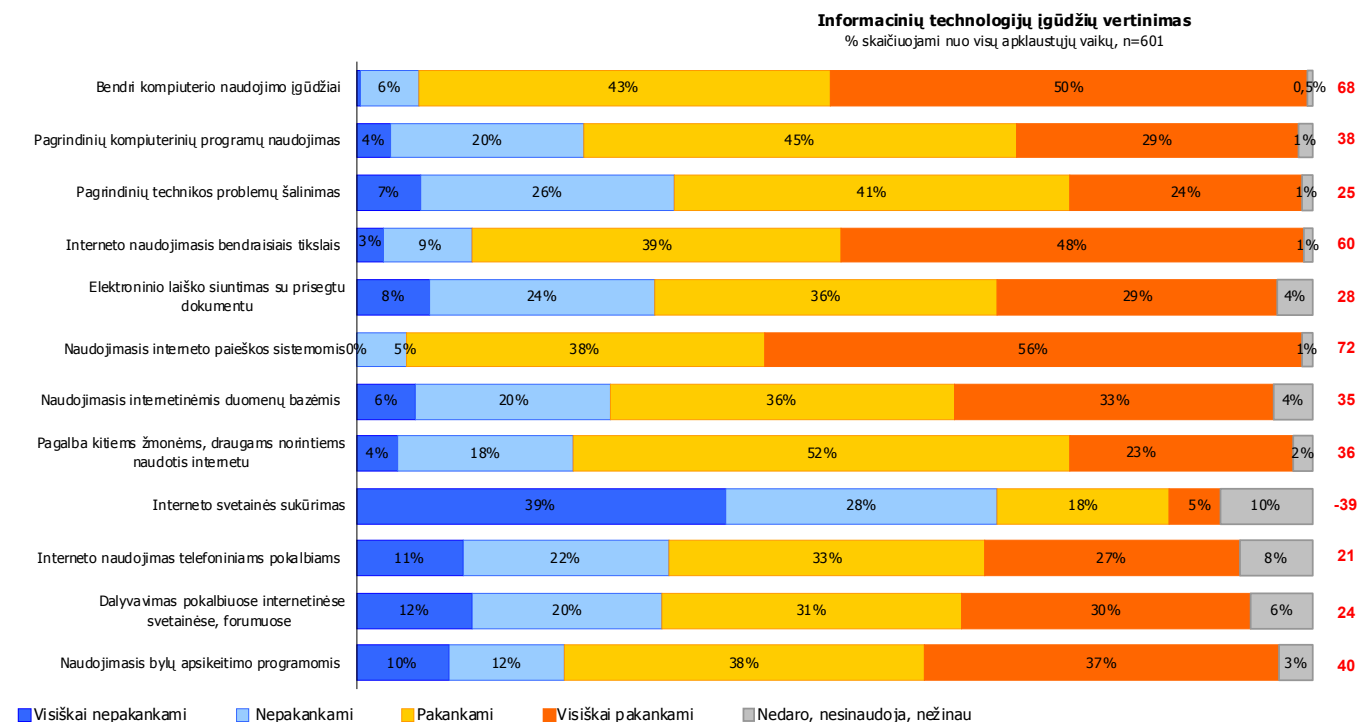

3.9 Kompiuterio ir interneto naudojimo įgūdžiai

Savo kompiuterinius įgūdžius vaikai vertina gana aukštai. Geriausiai vertinamos bendros kompiuterinio raštingumo žinios ir bazinės interneto žinios, o prasčiausiai – interneto svetainės sukūrimas. Miestų respondentai savo kompiuterines žinias vertino vidutiniškai geriau, nei kaimų respondentai. (30 diagrama) Laiko perspektyvoje kompiuterio ir interneto naudojimo įgūdžiai gerėjo, itin pabrėžtinas pagerėjęs respondentų gebėjimo naudotis internetinėmis duomenų bazėmis vertinimas (nuo 16% 2008 iki 33% 2010 metais). (30 diagrama).

Lyginant kaimo ir miesto tendencijas, pastebėtina, jog 2010, lyginant su 2008 metais, pagerėjo gebėjimo naudotis bylų apsikeitimo programomis vertinimas (mieste – nuo 36% iki 41%, kaime – nuo 26% iki 31%); padėti kitiems interneto vartotojams (mieste – nuo 20% iki 25%, kaime – nuo 14% iki 20%); naudotis internetinėmis duomenų bazėmis (mieste – nuo 17% iki 36%, kaime – nuo 13% iki 29%); naudotis paieškos sistemomis (mieste – nuo 53% iki 58%, kaime – nuo 46% iki 51%); pagrindinių technikos problemų šalinimas (kaime – nuo 13% iki 22%), pagrindinių programų naudojimas – kaime nuo 21% iki 28%, mieste – nuo 22% iki 31%. (31 – 32 diagramos)

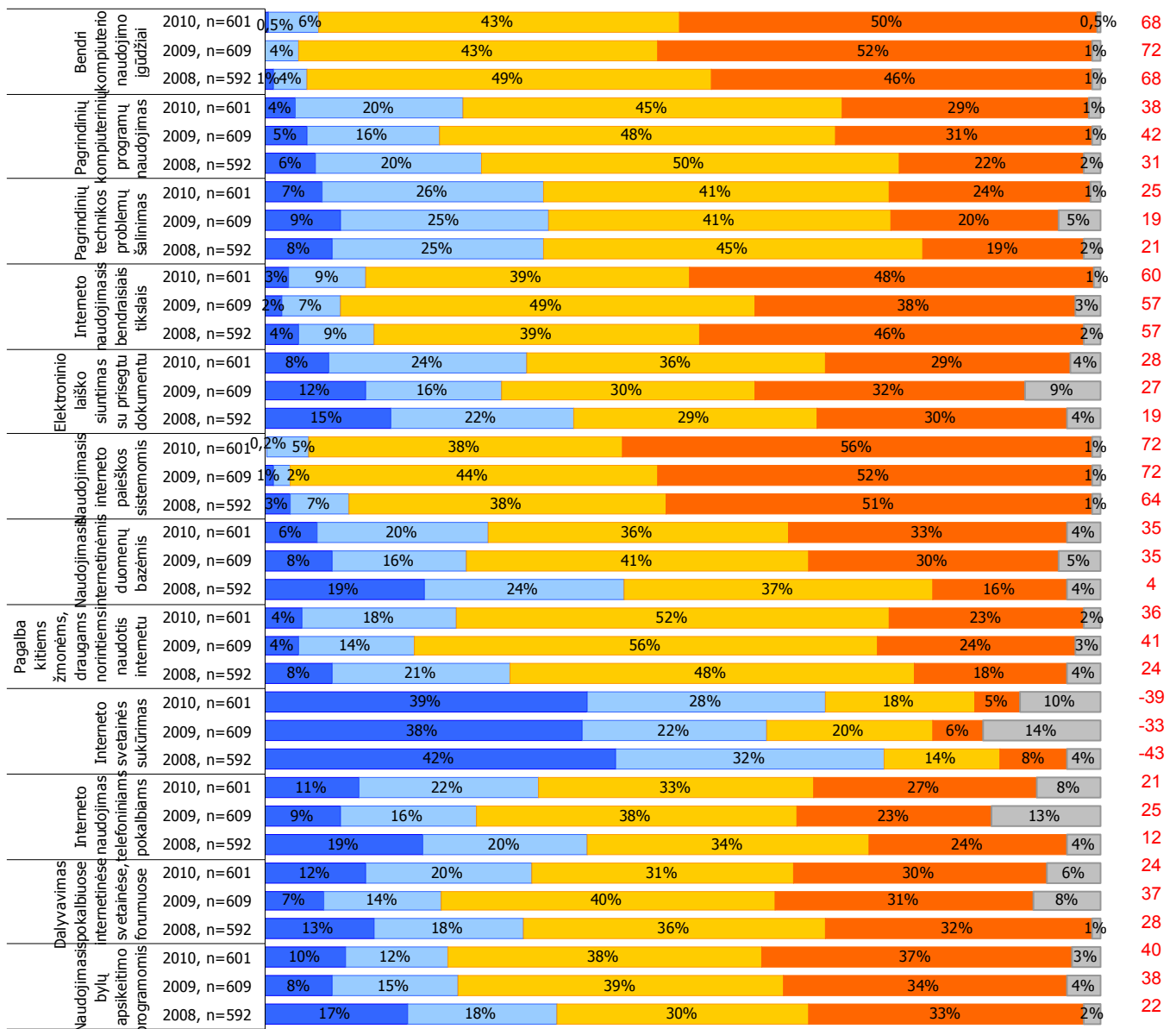
30 Diagrama. Kaip Tu įvertintumei tai, kaip moki naudotis kompiuteriais ir internetu?

31 Diagrama. Kaip Tu įvertintumei tai, kaip moki naudotis kompiuteriais ir internetu? 2008 – 2010 m. palyginimas

Informacinių technologijų įgūdžių vertinimas

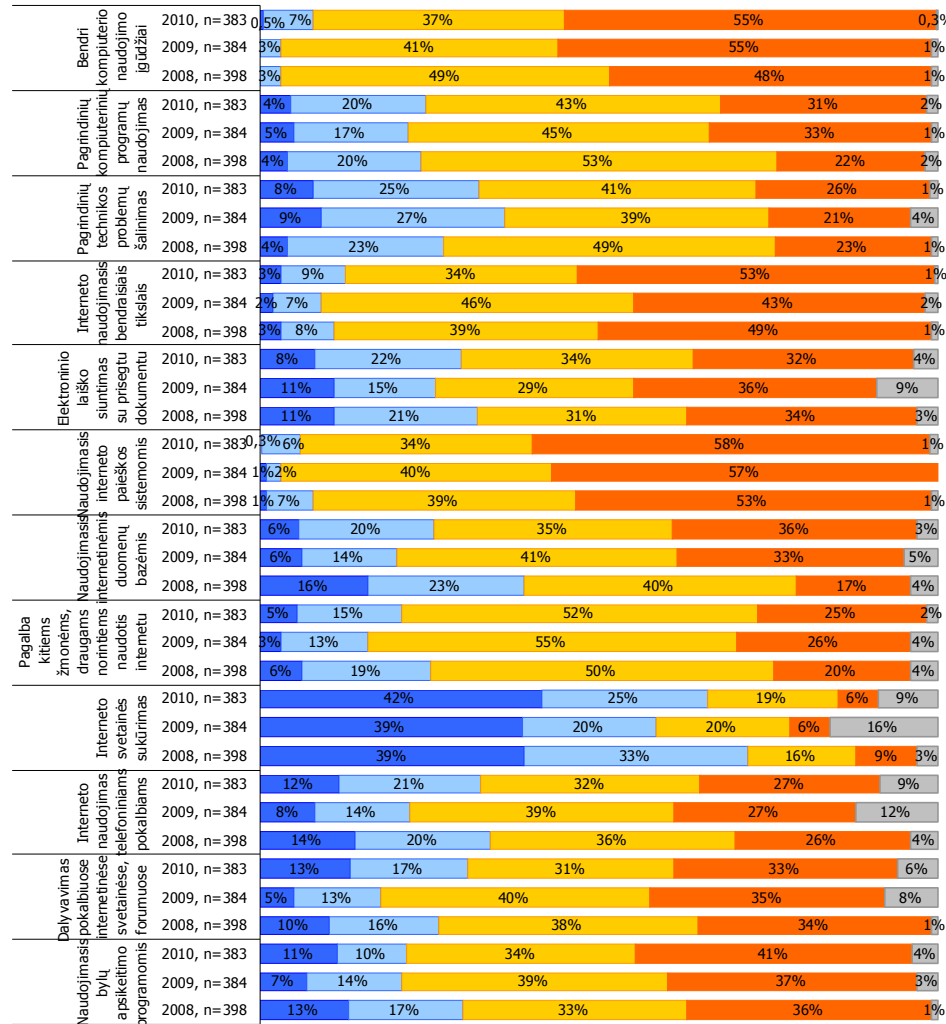
% skaičiuojami nuo visų apklaustųjų vaikų

■ Visiškai nepakankami ■ Nepakankami ■ Pakankami ■ Visiškai pakankami ■ Nedaro, nesinaudoja, nežinau

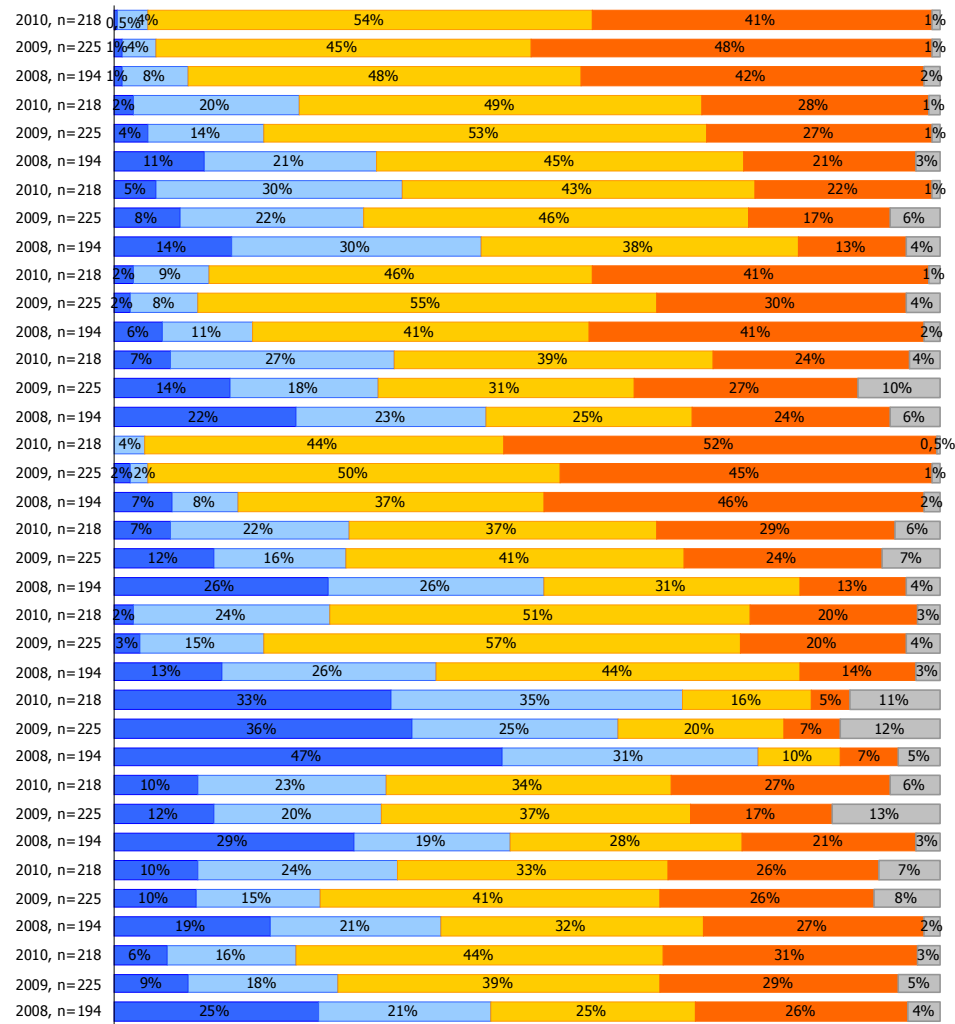
32 Diagrama. Kaip Tu įvertintumei tai, kaip moki naudotis kompiuteriais ir internetu? 2008 – 2010 m.

Informacinių technologijų įgūdžių vertinimas
% skaičiuojami nuo visų apklaustųjų vaikų, gyvenančių mieste

■ Visiškai nepakankami ■ Nepakankami ■ Pakankami ■ Visiškai pakankami ■ Nedaro, nesinaudoja, nežina

Informacinių technologijų įgūdžių vertinimas
% skaičiuojami nuo visų apklaustųjų vaikų, gyvenančių kaime

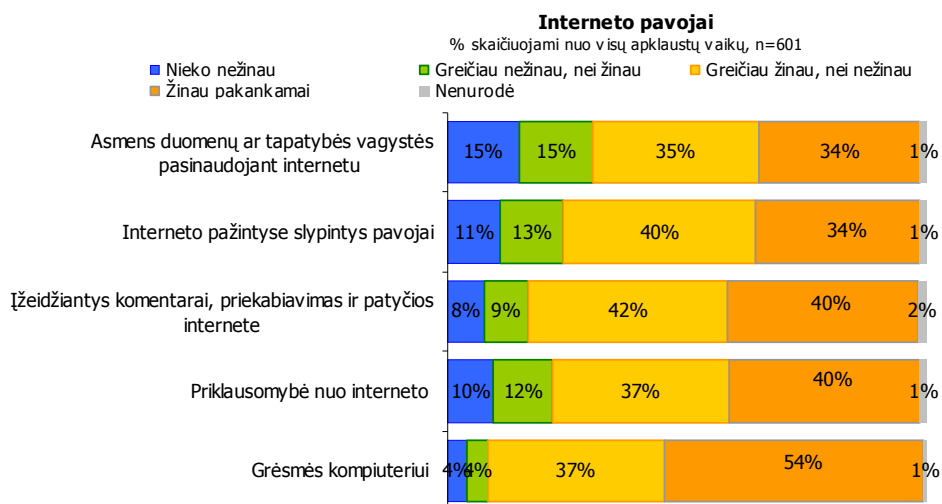
■ Visiškai nepakankami ■ Nepakankami ■ Pakankami ■ Visiškai pakankami ■ Nedaro, nesinaudoja, nežina

4. Saugus internetas

4.1 Informuotumas apie su internetu susijusius pavojus

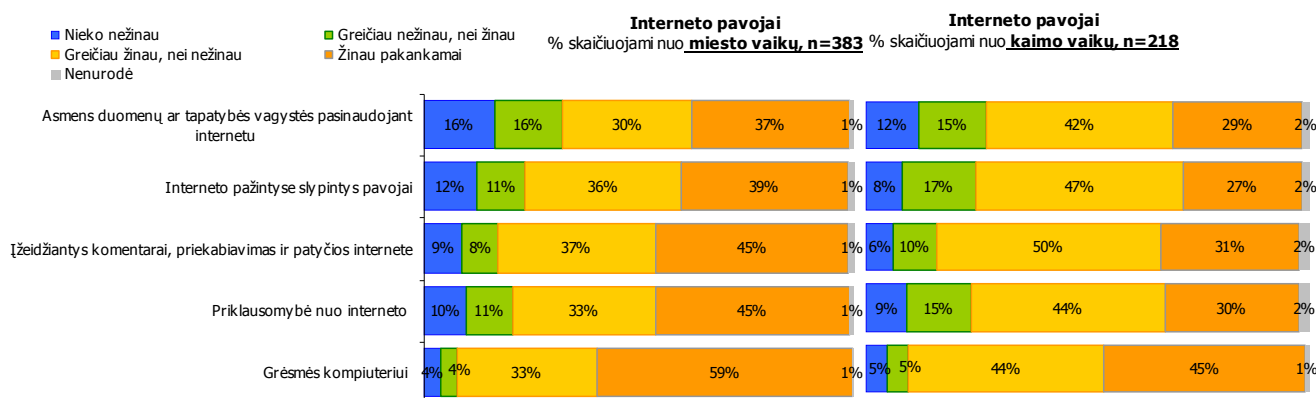
2010 m. reprezentatyvi vaikų apklausa parodė, kad vaikai yra pakankamai informuoti apie grėsmės kompiuteriui 91% (žino šiek tiek ar žino pakankamai), įžeidžiančius komentarus ar patyčias internete 82% (žino šiek tiek ar pakankamai). Respondentai mažiausiai informuoti šiais klausimais: asmens duomenų vagystės – 69% (žinančiųjų šiek tiek ar pakankamai), internetinėse pažintyse slypinčiais pavojais – 74% (žino šiek tiek ar žino pakankamai), priklausomybe nuo interneto – 77% (žino šiek tiek ar žino pakankamai). (33 diagrama)

33 Diagrama. Ar esate girdėjęs apie šiuos su internetu susijusius pavojus?

Miesto vaikų informuotumas visais tirtais internetinio saugumo klausimais yra vidutiniškai didesnis. Savo žinias kaip pakankamas asmens duomenų vagystės klausimais įvardino: 37% miesto ir 29% kaimo tikslinės grupės respondentų, interneto pažintyse slypinčiais pavojus - 39% miesto ir 27% kaimo, įžeidžiančius komentarus – 45% miesto ir 37% kaimo, priklausomybę nuo interneto – 45% miesto ir 30% kaimo, grėsmes kompiuteriui – 59% miesto ir 45% kaimo tikslinės grupės respondentų. (34 diagrama)

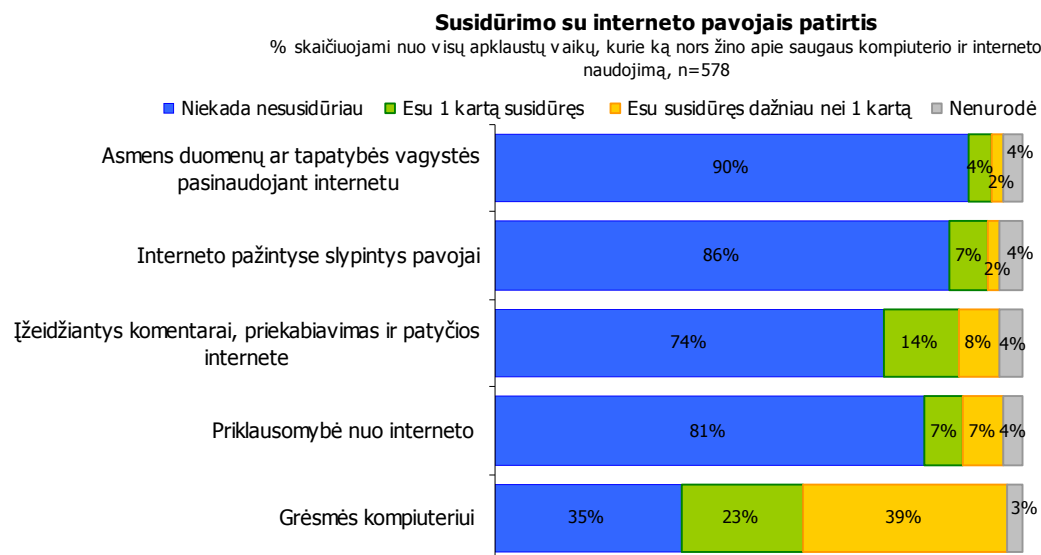
34 Diagrama. Ar esate girdėjęs apie šiuos su internetu susijusius pavojus? 2008 – 2010 m.

4.2 Susidūrimai su interneto grėsmėmis

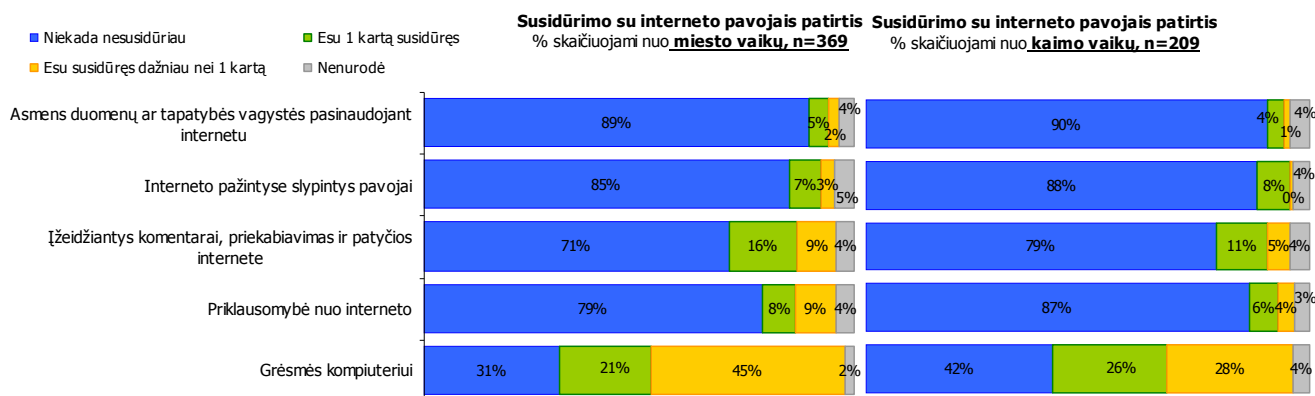
Realiai (asmeniškai) bent vieną kartą su internete slypinčiais pavojais yra susidūrę: grėsmėmis kompiuteriui – 62%, įžeidžiančiais komentarais – 22%, priklausomybe nuo interneto – 14%, interneto pažintyse slypinčiais pavojais – 9%, asmens tapatybės pasisavinimo pavojais – 6% respondentų. (35 diagrama)

35 Diagrama. Ar Jūs pats / pati esate susidūręs su šiais interneto pavojais?

Apie asmeninius susidūrimus interneto pavojais miesto vaikai taip pat atsakinėjo vidutiniškai dažniau. Su grėsmėmis kompiuteriui bent kartą asmeniškai susidūrė 66% miesto ir 54% kaimo, interneto pažintyse slypinčiais pavojais - 10% miesto ir 8% kaimo, įžeidžiančiais komentarais – 25% miesto ir 16% kaimo, priklausomybe nuo interneto – 17% miesto ir 10% kaimo, asmens tapatybės vagystės grėsme – 7% miesto ir 5% kaimo tikslinės grupės respondentų. (36 diagrama)

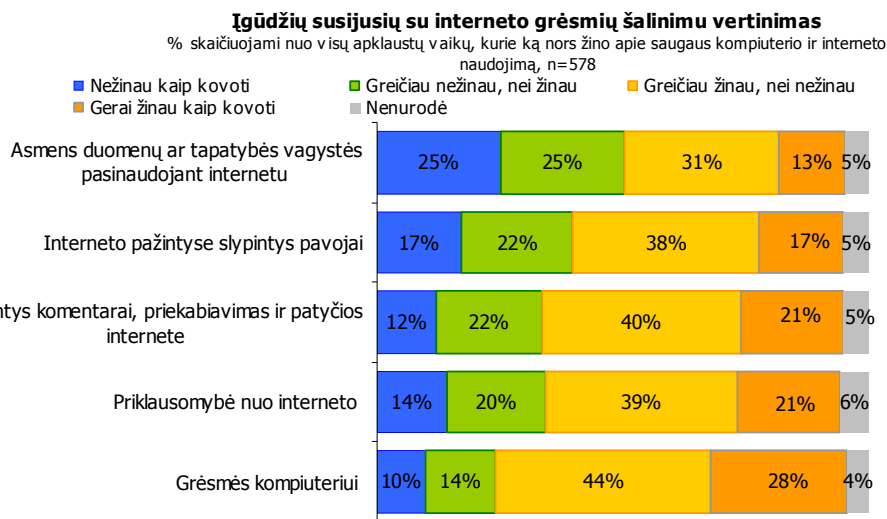
36 Diagrama. Ar Jūs pats / pati esate susidūręs su šiais interneto pavojais?

4.3 Pasirengimas kovoti su interneto grėsmėmis

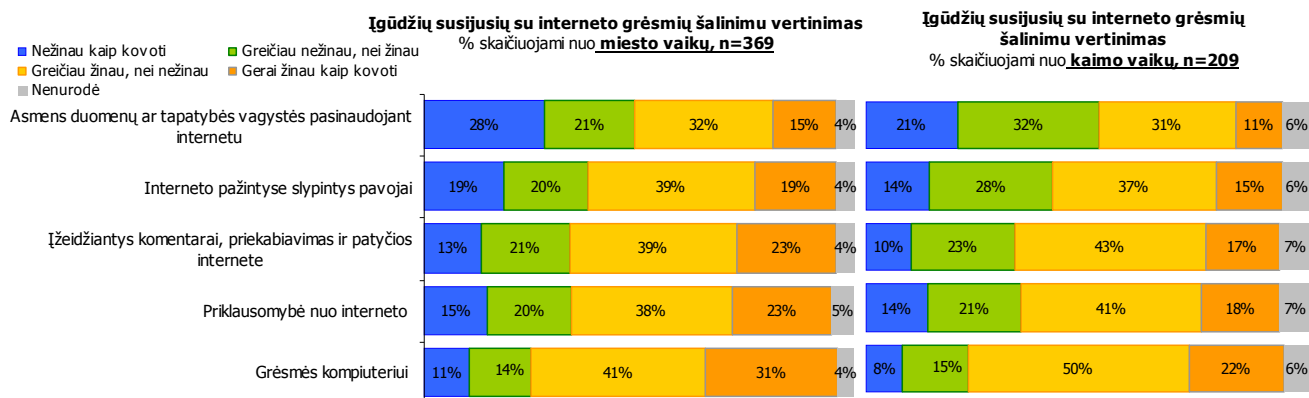
2010 m. tyrimo duomenimis, savo galimybes užkirsti kelią interneto grėsmėms vaikai vertina gana palankiai. Silpniausios sritys – asmens duomenų vagysčių ir su internetinėmis pažintimis susijusių pavojų prevencija, atitinkamai, 50% ir 39% nežinančių ar greičiau nežinančiųjų kaip su šiomis grėsmėmis kovoti. Nežinančiųjų kaip išvengti įžeidžiančių komentarų ir priklausomybės nuo interneto grėsmių yra po 34%. Respondentai mano, kad jie turi pakankamai žinių kovoti su kompiuterių grėsmėmis – 24% nežinančiųjų kaip kovoti su šiomis problemomis. (37 diagrama)

37 Diagrama. Kaip vertintumėte savo žinias ir galimybes kovoti su šiomis interneto grėsmėmis?

Pastebima įdomi tendencija – kaimo vietovių vaikai, atsiliekančys nuo miesto žinomumo ir realių susidūrimų su interneto grėsmėmis atvejų rodikliais (žr. 4.1 – 4.2 skyrelius), pasirengime kovoti su grėsmėmis miesto gyventojams nenusileidžia tik keliose srityse. Su grėsmėmis pasirengę kovoti: grėsmėmis kompiuteriui – 72% miesto ir 72% kaimo, interneto pažintyse slypinčiais pavojais - 58% miesto ir 52% kaimo, įžeidžiančiais komentarais – 62% miesto ir 60% kaimo, priklausomybe nuo interneto – 61% miesto ir 59% kaimo, asmens tapatybės vagystės grėsme – 47% miesto ir 42% kaimo tikslinės grupės respondentų. (38 diagrama)

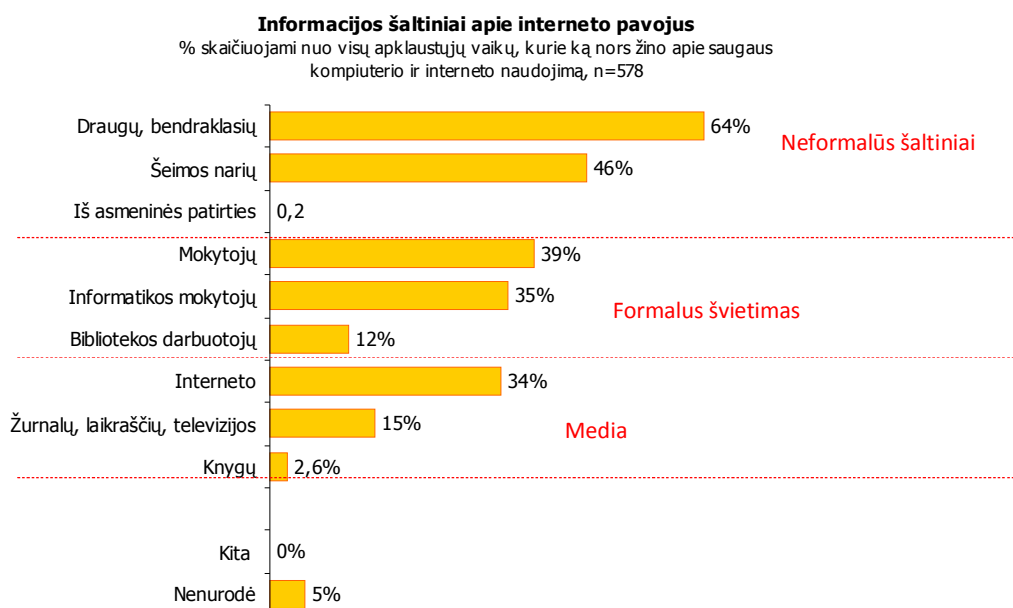
38 Diagrama. Kaip vertintumėte savo žinias ir galimybes kovoti su šiomis interneto grėsmėmis? 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

4.4 Informacijos šaltiniai apie su internetu susijusius pavojus

Pagrindinius šaltinius apie su internetu susijusius pavojus galima pavadinti neformaliais („iš lūpų į lūpas“) – draugai (64%) ir šeimos nariai (46%). Pakankamai svarbus formaliam švietimui priskirtini informacijos šaltiniai - mokytojai (39%), informatikos mokytojai (35%), bibliotekininkai (12%). Trečią sąlyginę grupę sudaro media (plačiąja prasme) kanalai: internetas (35%), žiniasklaida (15%), knygos (15%). (39 diagrama)

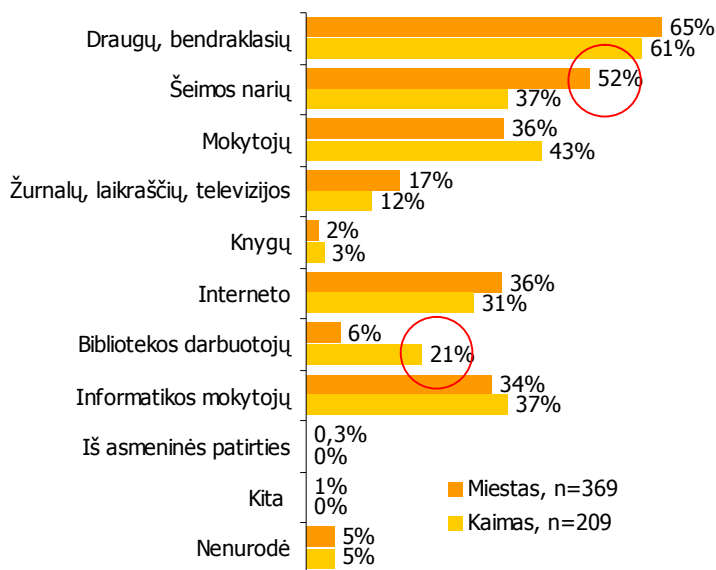
39 Diagrama. Iš kur Jūs sužinote apie interneto pavojus?

Kaime ir mieste akcentuoti skirtingi informacijos apie interneto grėsmes šaltiniai. Mieste dažniau akcentuoti šeimos nariai – 52% (kaime 37%), o kaime – bibliotekininkai – 21% (mieste – 6%). (40 diagrama).

40 Diagrama. Iš kur Jūs sužinote apie interneto pavojus? 2008 – 2010 m.

Informacijos šaltiniai apie interneto pavojus
% skaičiuojami nuo visų apklaustųjų vaikų, kurie kurį nors žino apie saugaus kompiuterio ir interneto naudojimą

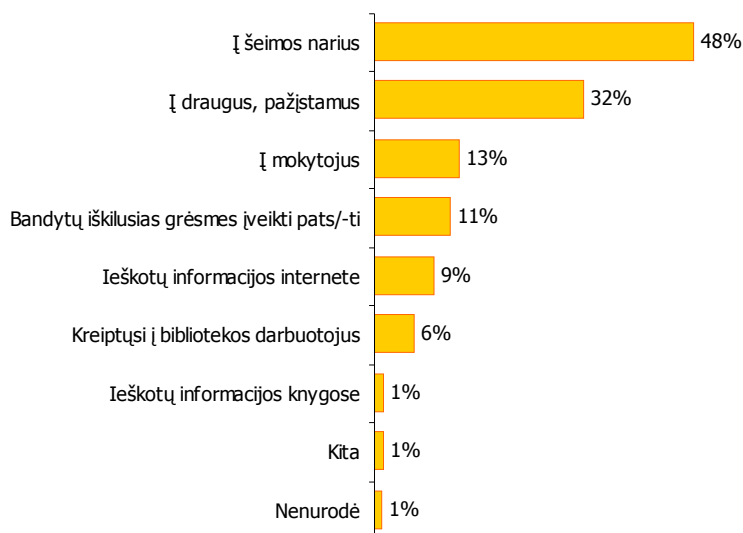

4.5 Pagalba susidūrus su interneto grėsmėmis

Šeimos nariai (48%) ir draugai (32%) įvardinti kaip pagrindiniai pagalbininkai susidūrus su pavojingais dalykais internete (41 diagrama).

41 Diagrama. Jei susiduri ar susidurtumei su, Tavo nuomone, pavojingais, nemaloniais ar trikdančiais dalykais internete: kieno pagalbos ar patarimo kreiptumeisi pirmiausiai?

Į ką kreiptųsi pagalbos, susidūrus su interneto pavojais
% skaičiuojami nuo visų apklaustųjų vaikų, kurie kurį nors žino apie saugaus kompiuterio ir interneto naudojimą, n=578

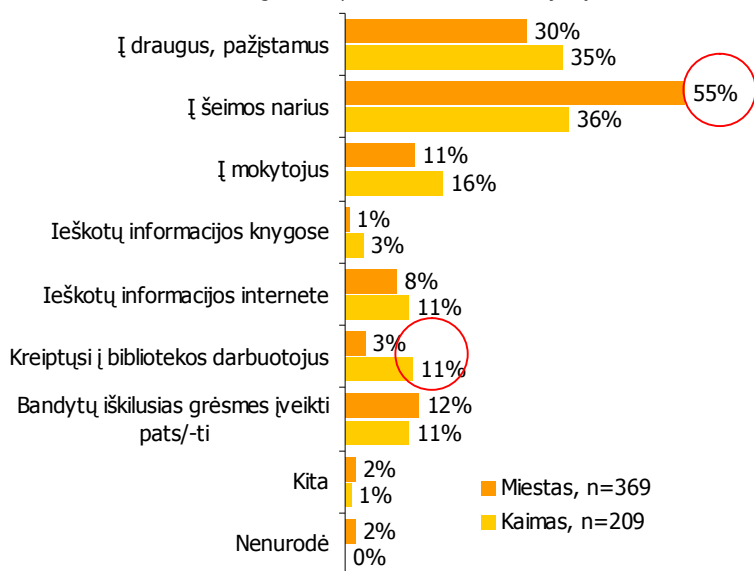

Miesto ir kaimo takoskyra stebima ir tiriant pagalbos šaltinius galimais nesaugumo internete atvejais. Mieste daugelis tikslinės grupės respondentų pagalbos dažniau kreiptųsi į šeimos narius – 55% (kaime 36%), o kaime – į bibliotekininkus – 11% (mieste 3%). (42 diagrama)

42 Diagrama. Jei susiduri ar susidurtumei su, Tavo nuomone, pavojingais, nemaloniais ar trikdančiais dalykais internete: kieno pagalbos ar patarimo kreiptumeisi pirmiausiai? *Kaimo ir miesto palyginimas*

Į ką kreiptųsi pagalbos, susidūrus su interneto pavojais

% skaičiuojami nuo visų apklaustųjų vaikų, kurie kurie ką nors žino apie saugaus kompiuterio ir interneto naudojimą

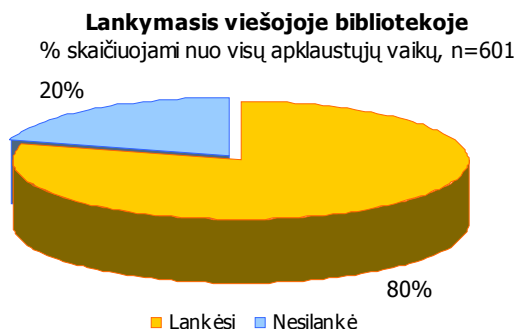

5. Bibliotekų lankomumas

5.1 Lankymasis viešojoje bibliotekoje

2010 m. apklausos duomenimis, viešojoje bibliotekoje bent kartą lankėsi dauguma (80%) respondentų. (43 diagrama). Merginos, kaimo vietovių respondentai viešosiose bibliotekose lankėsi vidutiniškai dažniau.

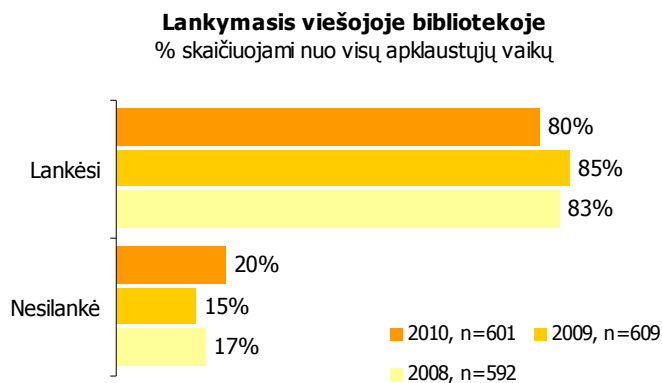
43 Diagrama. Ar esi kada nors lankęsis viešojoje bibliotekoje?

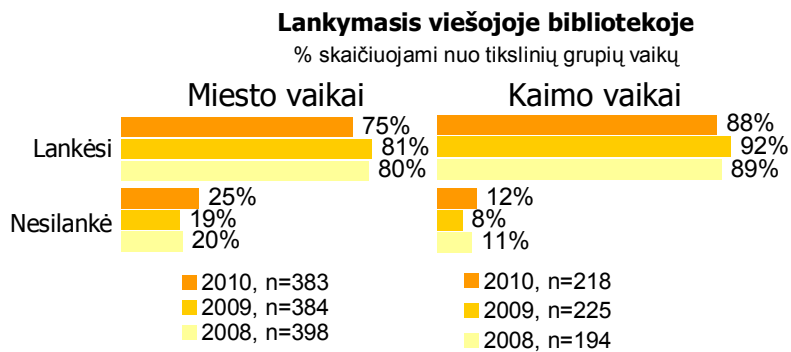

Lankomumas bibliotekose 2010 m., lyginant su 2009 m. sumažėjo 5 procentiniais punktais, tačiau pokytis neviršija statistinės paklaidos ribų, todėl platesnių apibendrinimų daryti negalima. (44 diagrama)

Kaimo vaikai viešosiose bibliotekose lankosi dažniau nei miesto (2010 m. tyrimo duomenimis, 88% kaime ir 75% mieste). (45 diagrama)

44 Diagrama. Ar esi kada nors lankęsis viešojoje bibliotekoje? 2008 – 2010 m.

5.2 Lankymosi viešojoje bibliotekoje intensyvumas

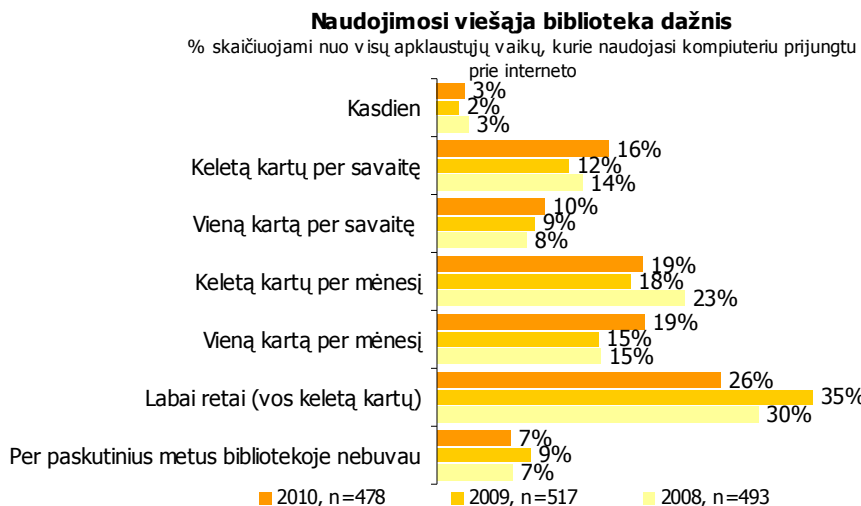
2010 m. tyrimo duomenimis, per paskutiniuosius metus viešosiose bibliotekose respondentai lankėsi: kasdien – 3%, keletą kartų per savaitę – 16%, vieną kartą per savaitę – 10%, keletą kartų per mėnesį – 19%, vieną kartą per mėnesį – 19%, labai retai (vos keletą kartų) – 26%, per paskutinius metus bibliotekoje nebuvo – 7%. (46 diagrama)

46 Diagrama. Kaip dažnai Tu lankiesi viešojoje bibliotekoje per paskutinius metus?

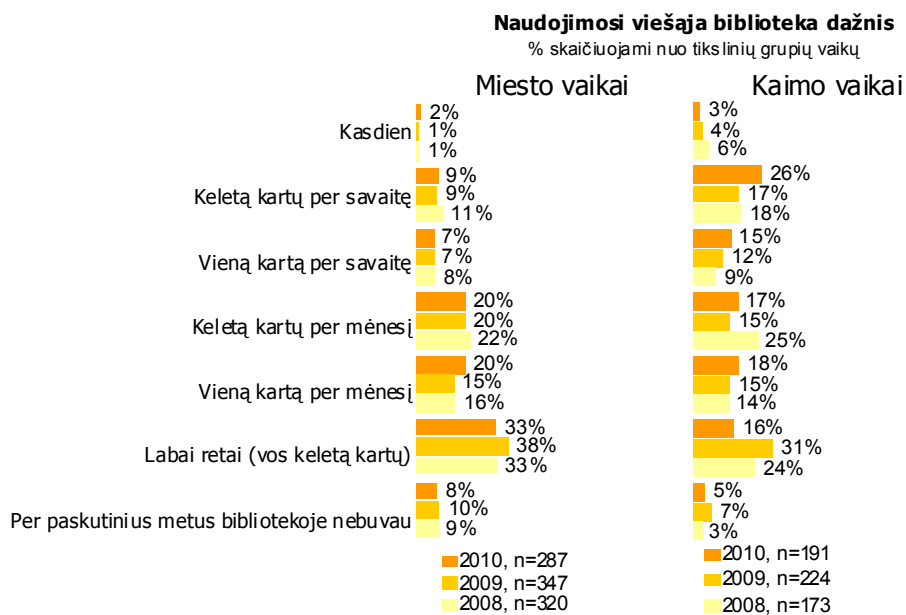

Ir laiko ir vietos dimensijose, vaikų naudojimosi biblioteka dažnumas yra labai pastovus: nėra lankomumo pokyčių 2008 – 2010 m. laikotarpyje, o kaime visais tirtais metais lankymas yra aktyvesnis (47 – 48 diagramos).

47 Diagrama. Kaip dažnai Tu lankeisi viešojoje bibliotekoje per paskutinius metus? 2008 – 2010 m.

48 Diagrama. Kaip dažnai Tu lankeisi viešojoje bibliotekoje per paskutinius metus? 2008 – 2010 m.

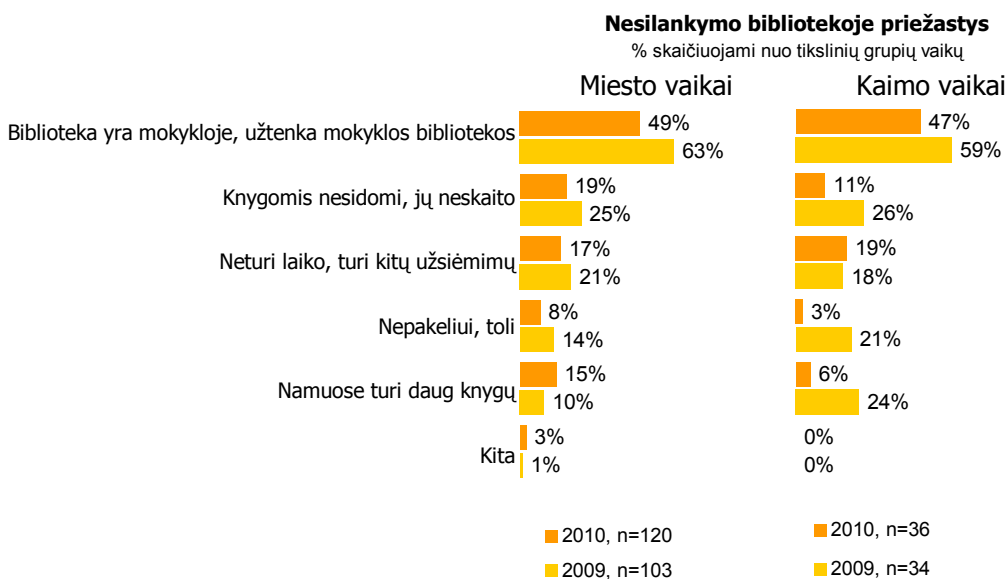
5.3 Nesilankymo bibliotekoje priežastys

Pagrindinės nesilankymo bibliotekoje priežastys: pasitenkinimas mokyklos biblioteka – 49%, nesidomėjimas knygomis – 17%, laiko nebuvimas – 17%, turtinga namų biblioteka – 13%, nepakeliui – 7%. (49 diagrama)

49 Diagrama. O kodėl tu niekada nesilankei bibliotekoje?

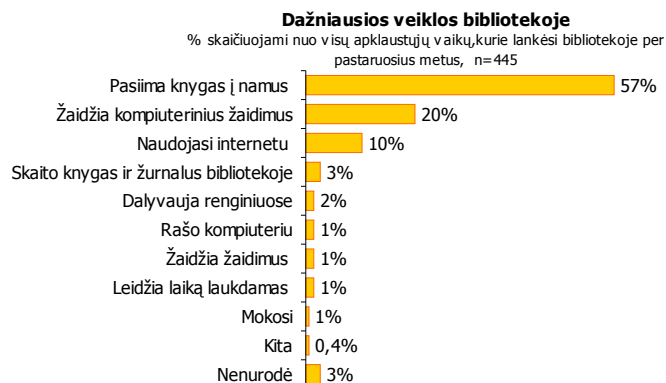
50 Diagrama. O kodėl tu niekada nesilankei bibliotekoje? 2009 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

5.4 Veiklos bibliotekoje

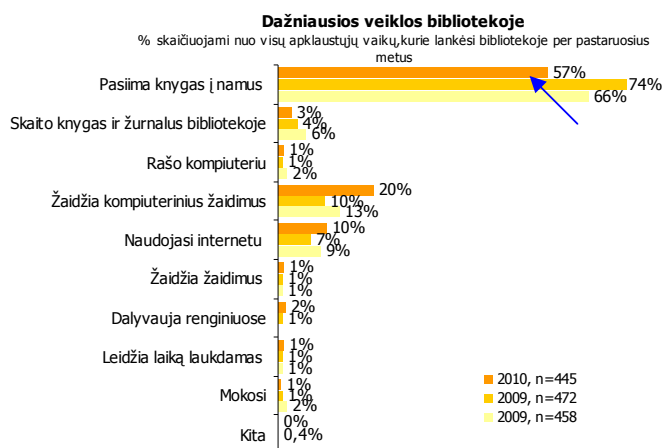
2010 m. tyrimo duomenimis, lankydami bibliotekose vaikai dažniausiai: pasiima knygas į namus – 84% (dažniausia veikla – 57%), žaidžia kompiuterinius žaidimus – 38% (dažniausia veikla – 20%), naudojami internetu – 34 (dažniausia veikla – 10%), skaito knygas ir žurnalus bibliotekoje – 25% (dažniausia veikla – 3%). (51 diagrama)

51 Diagrama. Ką paprastai veiki bibliotekoje? Populiariausios veiklos ir dažniausia veikla.

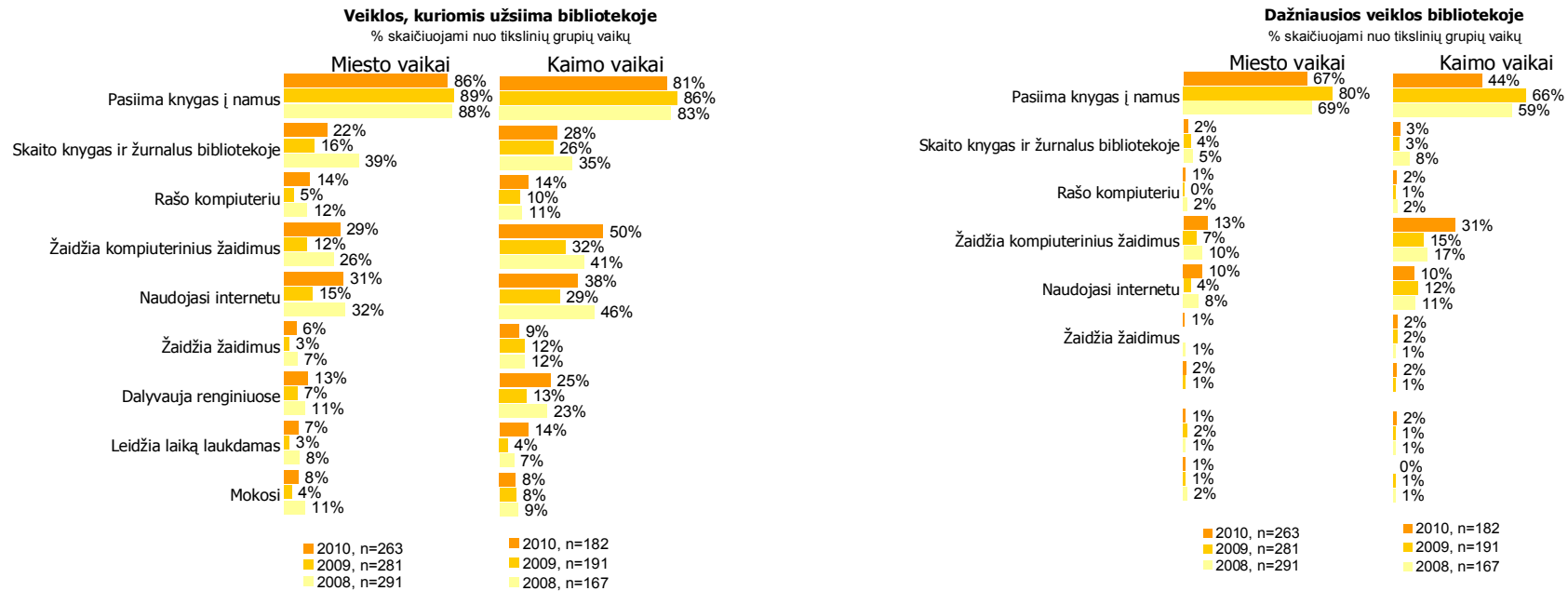

2010 m., lyginant su 2008 -2009 m. laikotarpiu, ypač sumažėjo respondentų, kurie į bibliotekas ateidavo tik dėl knygų (2009 m. knygų skolinimąsi, kaip dažniausią bibliotekų lankymo priežastį, paminėjo 74%, o 2010 m. tik 57%). Taip pat proporcingai padidėjo respondentų, kurių dažniausias vizito į bibliotekas tikslas – kompiuteriniai žaidimai (52 diagrama). Šie pokyčiai daugiau nulemti kaimo vietovių respondentų (53 diagrama).

52 Diagrama. Ką paprastai veiki bibliotekoje? Populiariausios veiklos ir dažniausia veikla. 2008 – 2010 m. palyginimas

53 Diagrama. Ką paprastai veiki bibliotekoje? Populiariausios veiklos ir dažniausia veikla. 2008 – 2010 m. miesto ir kaimo palyginimas

6. Viešos interneto prieigos bibliotekose

6.1 Viešų interneto prieigų bibliotekose žinomumas

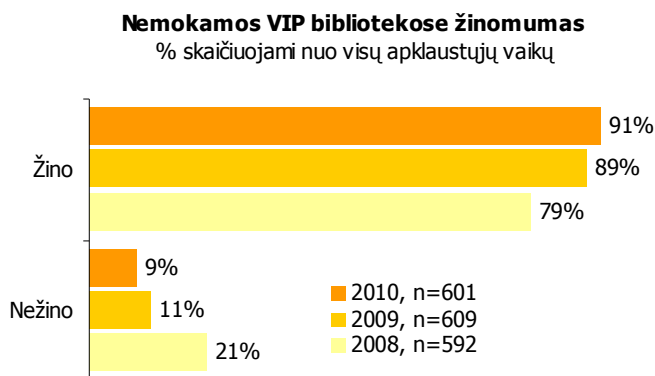
2010 m. tyrimo duomenimis, apie galimybes bibliotekose naudotis internetu žino 91% respondentų. (54 diagrama).

54 Diagrama. Ar žinai, kad viešojoje bibliotekoje galima nemokamai naudotis internetu?

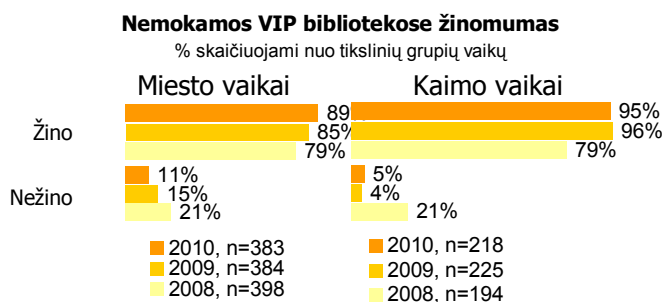

Interneto prieigų bibliotekose žinomumas 2008 – 2010 m. laikotarpiu išaugo iki 91% (2008 m. – 79%, 2009 m. – 89%). Interneto žinomumas yra aukštesnis kaimo vietovėse (kaime 2010 m. – 95%, mieste – 89%). (55 – 56 diagramos)

55 Diagrama. Ar žinai, kad viešojoje bibliotekoje galima nemokamai naudotis internetu? 2008 – 2010 m. palyginimas

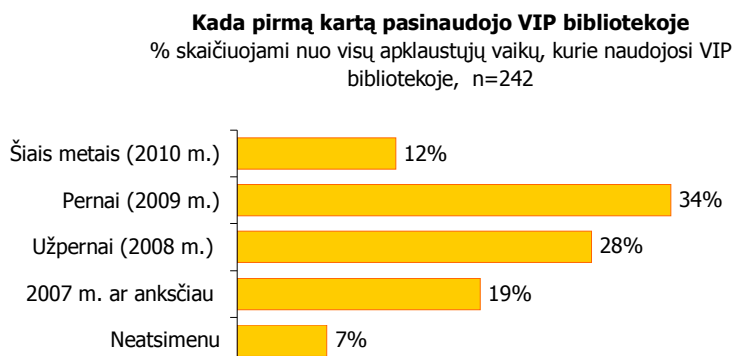
56 Diagrama. Ar žinai, kad viešojoje bibliotekoje galima nemokamai naudotis internetu? 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas.

6.2 Pirmasis pasinaudojimas internetu viešjoje bibliotekoje

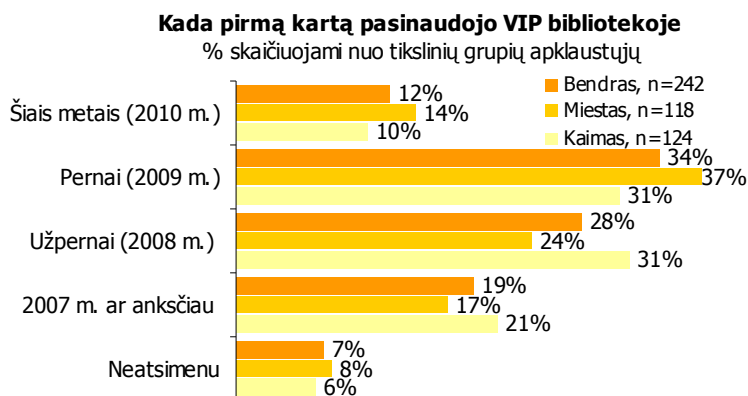
2010 m. duomenimis, pirmą kartą internetu bibliotekoje dauguma respondentų pasinaudojo: 2009 m. – 34%, 2008 m. – 28%, 2006 m. – 19% respondentų. (57 diagrama)

57 Diagrama. Kada pirmą kartą pasinaudojai internetu viešjoje bibliotekoje?

Kaime ir mieste stebima ta pati tendencija – daugelis respondentų bibliotekų interneto prieiga pirmą kartą pasinaudojo 2008 – 2009 m. (58 diagrama).

58 Diagrama. Kada pirmą kartą pasinaudojai internetu viešjoje bibliotekoje? *Kaimo ir miesto palyginimas.*

6.3 Naudojimas vieša interneto prieiga bibliotekoje

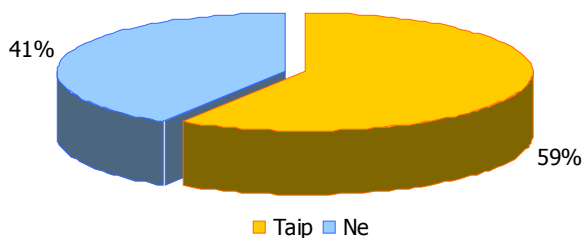
2010 m duomenimis, internetu bibliotekose naudojosi 59% respondentų (žinančių apie viešas interneto prieigas bibliotekose). Žinančiųjų – besinaudojančiųjų interneto prieiga santykis per visą tyrimų periodą yra gana pastovus – 2008 m. – 54%, 2009 m. – 55%, 2010 m. – 59% (59 – 60 diagramos)

Vieša interneto prieiga populiarsnė kaimuose (2010 m. duomenimis, kaime - 68%, mieste – 46%). (61 diagrama).

59 Diagrama. Ar kada nors naudojaisi nemokamu internetu bibliotekoje?

Naudojimas nemokama VIP bibliotekose

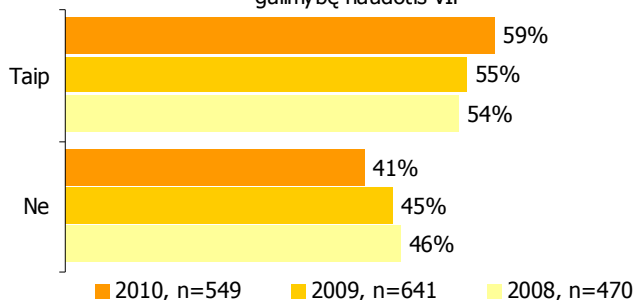
% skaičiuojami nuo apklaustųjų vaikų, kurie žino apie galimybę naudotis VIP bibliotekoje, n=549

60 Diagrama. Ar kada nors naudojaisi nemokamu internetu bibliotekoje? 2008 – 2010 m. palyginimas.

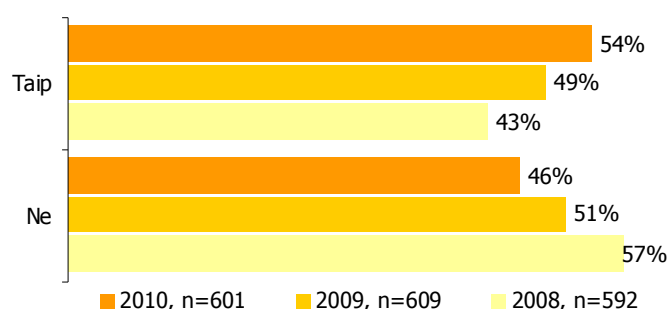
Naudojimas nemokama VIP bibliotekose

% skaičiuojami nuo apklaustųjų vaikų, kurie žino apie galimybę naudotis VIP

Naudojimas nemokama VIP bibliotekose

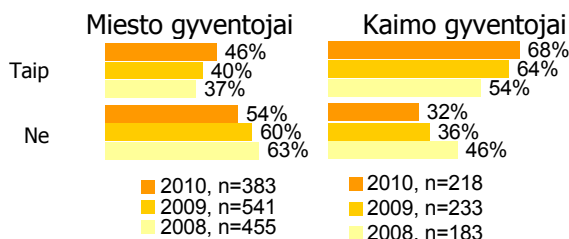
% skaičiuojami nuo visų apklaustųjų vaikų

61 Diagrama. Ar kada nors naudojaisi nemokamu internetu bibliotekoje? 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas.

Naudojimas nemokama VIP bibliotekose

% skaičiuojami nuo tikslinių grupių vaikų

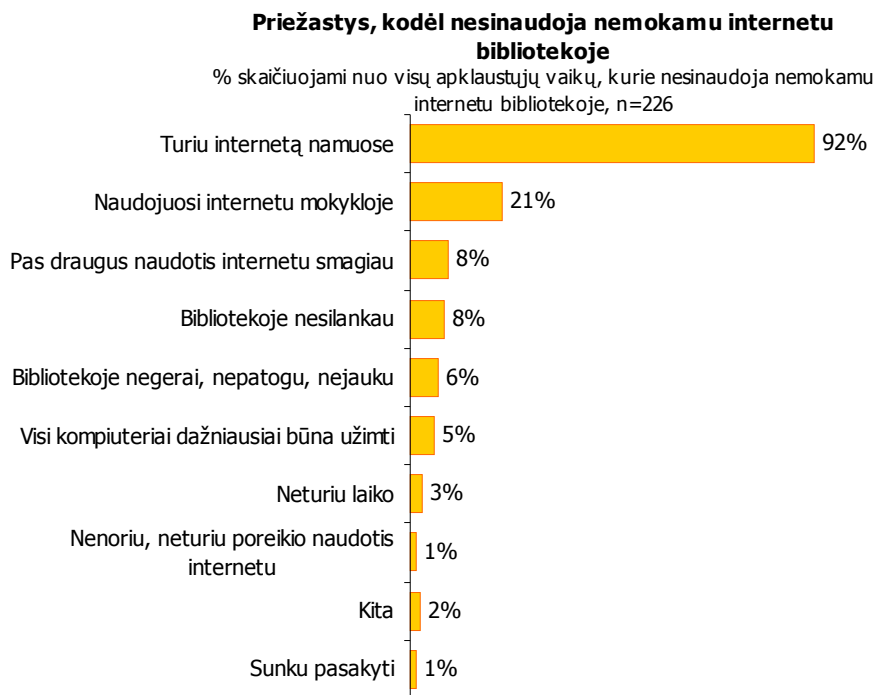
6.4 Nesinaudojimo vieša interneto prieiga bibliotekose priežastys

Respondentai įvardijo šias pagrindines nesinaudojimo internetu bibliotekoje priežastys: turimas internetas namuose: 92%, galimybė naudotis internetu mokykloje – 21%, naudojimas internetu pas draugus – 8%; nesilankymas bibliotekoje – 8%; nepatogumas, neįdomumas – 6%, kompiuterių trūkumas ar eilės – 5%. (62 diagrama).

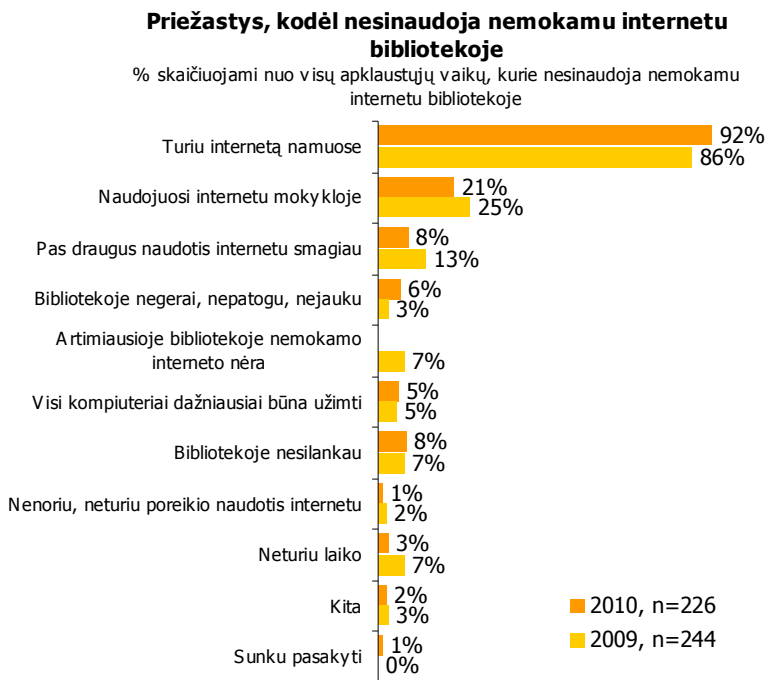
Lyginant 2009 ir 2010 metus pokyčių nėra daug – nuo 86% iki 92% pagausėjo internetą turinčių namuose respondentų, sumažėjo interneto naudojimas pas draugus nuo 13% iki 8% ir nebeliko priežasties „artimiausioje bibliotekoje nėra interneto“ (2009 ją įvardijo 7% apklaustųjų). (63 diagrama).

Pastebėtiną ryškų pokytį metų kaimo vaikams įvardijant pagrindinę priežastį, kodėl bibliotekose nesinaudoja internetu: 2009 metais 77% teigė turintys internetą namuose, 2010 – jau 95%. Miesto vaikų atsakymai nesikeitė – jį namuose teigė turintys 90% apklaustųjų ir 2009, ir 2010 metais. (64 diagrama).

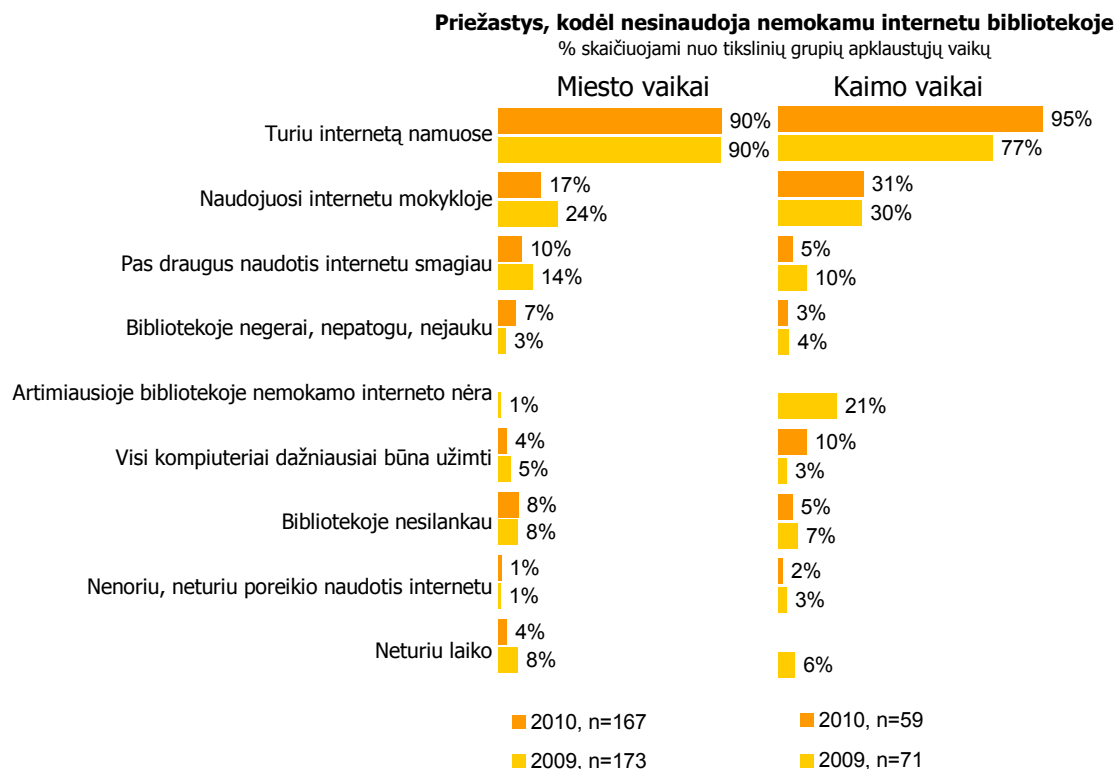
62 Diagrama. Kodėl nesinaudoji nemokamu internetu bibliotekoje?

63 Diagrama. Kodėl nesinaudoji nemokamu internetu bibliotekoje? 2008 – 2010 m. palyginimas.

64 Diagrama. Kodėl nesinaudoji nemokamu internetu bibliotekoje? 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas.

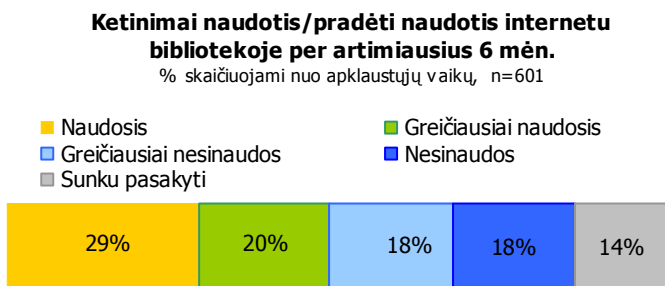
6.5 Ketinimai naudotis vieša interneto prieiga bibliotekose

Per artimiausius 6 mėnesius internetu bibliotekoje tikrai ketino naudotis – 29%, greičiausiai taip – 20%, greičiausiai ne – 18%, tikrai ne – 18% respondentų (14% neapsisprendę). (65 diagrama).

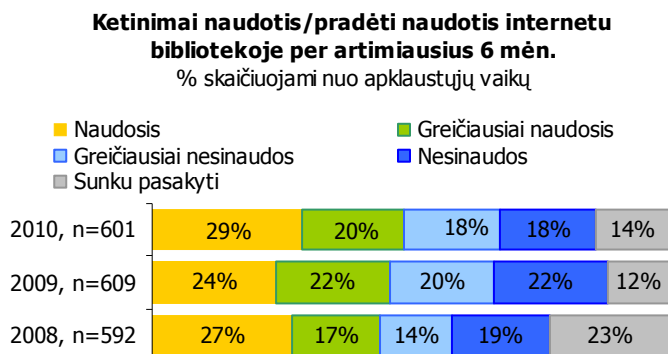
Laiko perspektyvoje ketinimai naudotis nesikeitė, išskyrus sumažėjusį neapsisprendusių skaičių (nuo 23% 2008 metais iki 14% 2010 metais). (66 diagrama).

Tarp kaimo gyventojų dvigubai daugiau buvo ketinančių naudotis – 43% (miesto – 21%), beveik dvigubai mažiau – greičiausiai arba tikrai nesinaudosis – 26% (miesto – 45%). (67 diagrama).

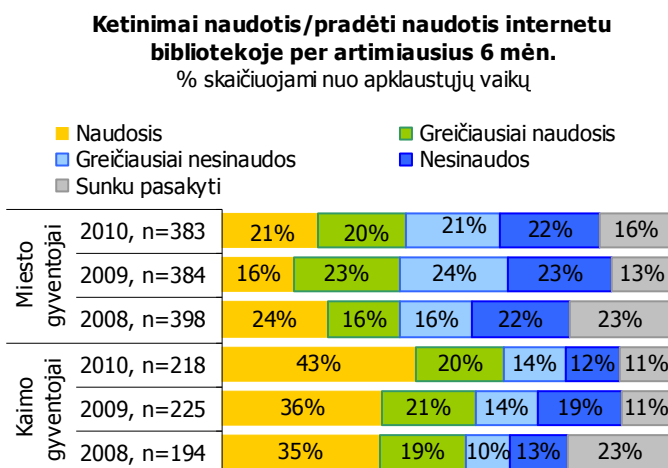
65 Diagrama. Ar naudosis nemokamu internetu viešojoje bibliotekoje per artimiausius pusę metų?

66 Diagrama. Ar naudosis nemokamu internetu viešąjoje bibliotekoje per artimiausius pusę metų? 2008 – 2010 m. palyginimas

67 Diagrama. Ar naudosis nemokamu internetu viešąjoje bibliotekoje per artimiausius pusę metų? 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

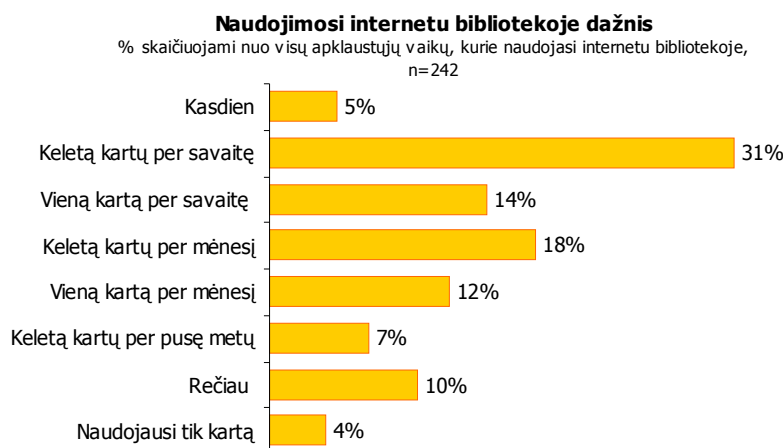

6.6 Naudojimosi intensyvumas ir kokybės vertinimai

6.6.1 Interneto naudojimo intensyvumas viešąjoje bibliotekoje

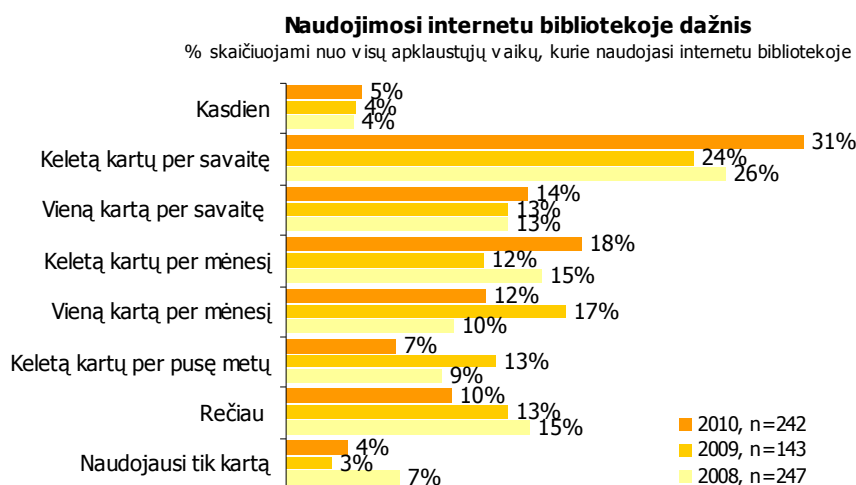
2010 m. duomenimis, bibliotekoje internetu kasdien naudojasi – 5%, keletą kartų per savaitę – 31%, kartą per savaitę – 14%, keletą kartų per mėnesį – 18%, kartą per mėnesį – 12%, keletą kartų per pusę metų – 7%, rečiau – 10%, naudojasi tik kartą – 4%, niekada – 52%. (68 diagrama)

68 Diagrama. Kaip dažnai naudojiesi internetu viešąjoje bibliotekoje?

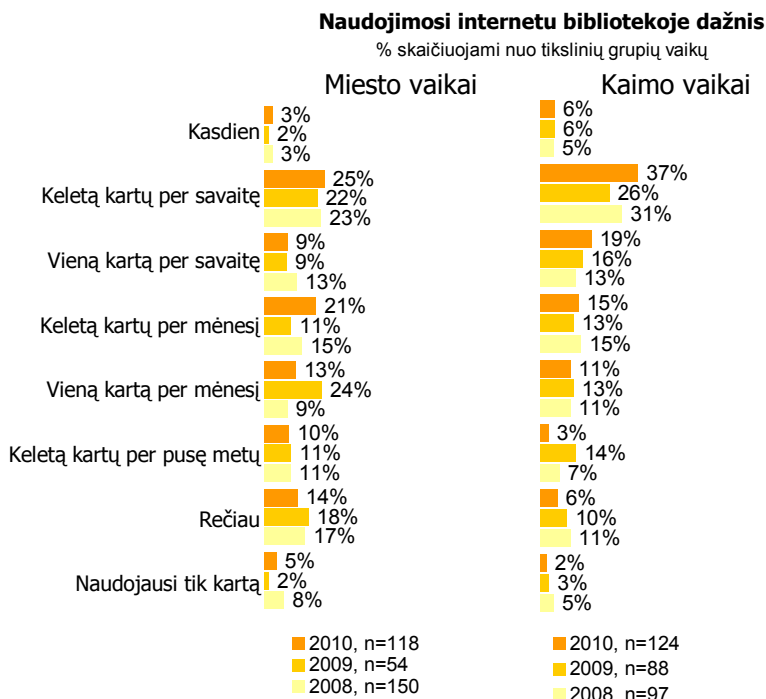
2008 – 2010 m. laiko perspektyvoje pastebimas bibliotekų interneto prieigų populiarumo augimas. „Kasdieninių“ vartotojų skaičius išliko stabilus – 4-5%, tačiau padidėjo besilankančių kas savaitę skaičius (nuo 24% 2009 m. iki 31% - 2010 m.), keletą kartų per mėnesį – 18% (2009 m. – 12%). (69 diagrama)

69 Diagrama. Kaip dažnai naudojiesi internetu viešojoje bibliotekoje? 2008 – 2010 m. palyginimas

Kaimo vaikai yra aktyvesni bibliotekų interneto prieigų vartotojai. 2010 m. kasdien bibliotekų interneto prieiga naudojosi – 6% (mieste – 3%), kelis kartus per savaitę – 37% (mieste – 25%), kartą per savaitę – 19% (mieste – 9%). (70 diagrama)

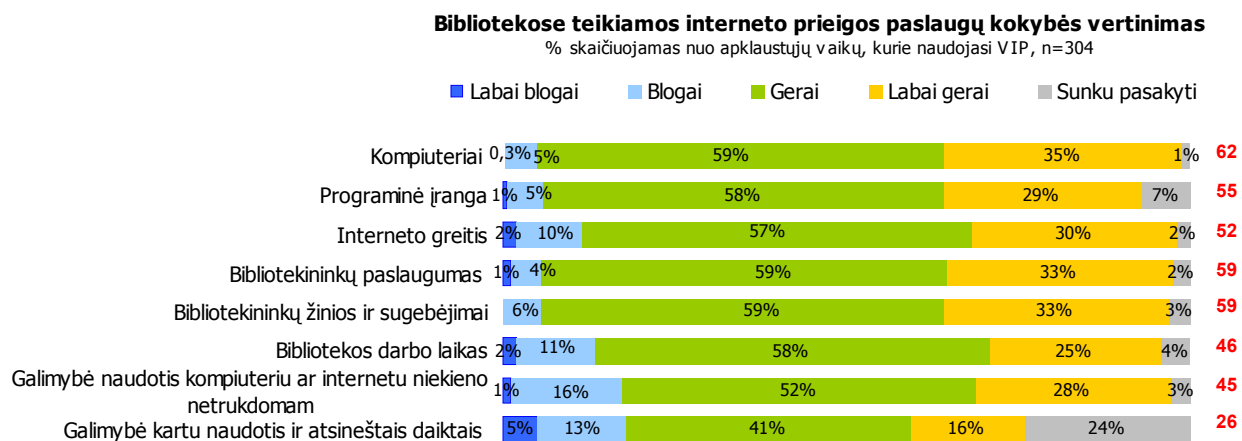
70 Diagrama. Kaip dažnai naudojiesi internetu viešojoje bibliotekoje? Kaimo ir miesto 2008 – 2010 m. palyginimas

6.6.2 Viešos interneto prieigos teikiamų paslaugų vertinimas

2010 m. vaikų tyrimo duomenimis, palankiausiai vertinamos šios bibliotekos paslaugos: kompiuteriai – 94% palankių vertinimų, bibliotekininkų paslaugumas – 92% ir bibliotekininkų žinios ir sugebėjimai – 92%. Nepalankiausiai – galimybė naudotis savo atsineštais daiktais – 57% palankių vertinimų. (71 diagrama).

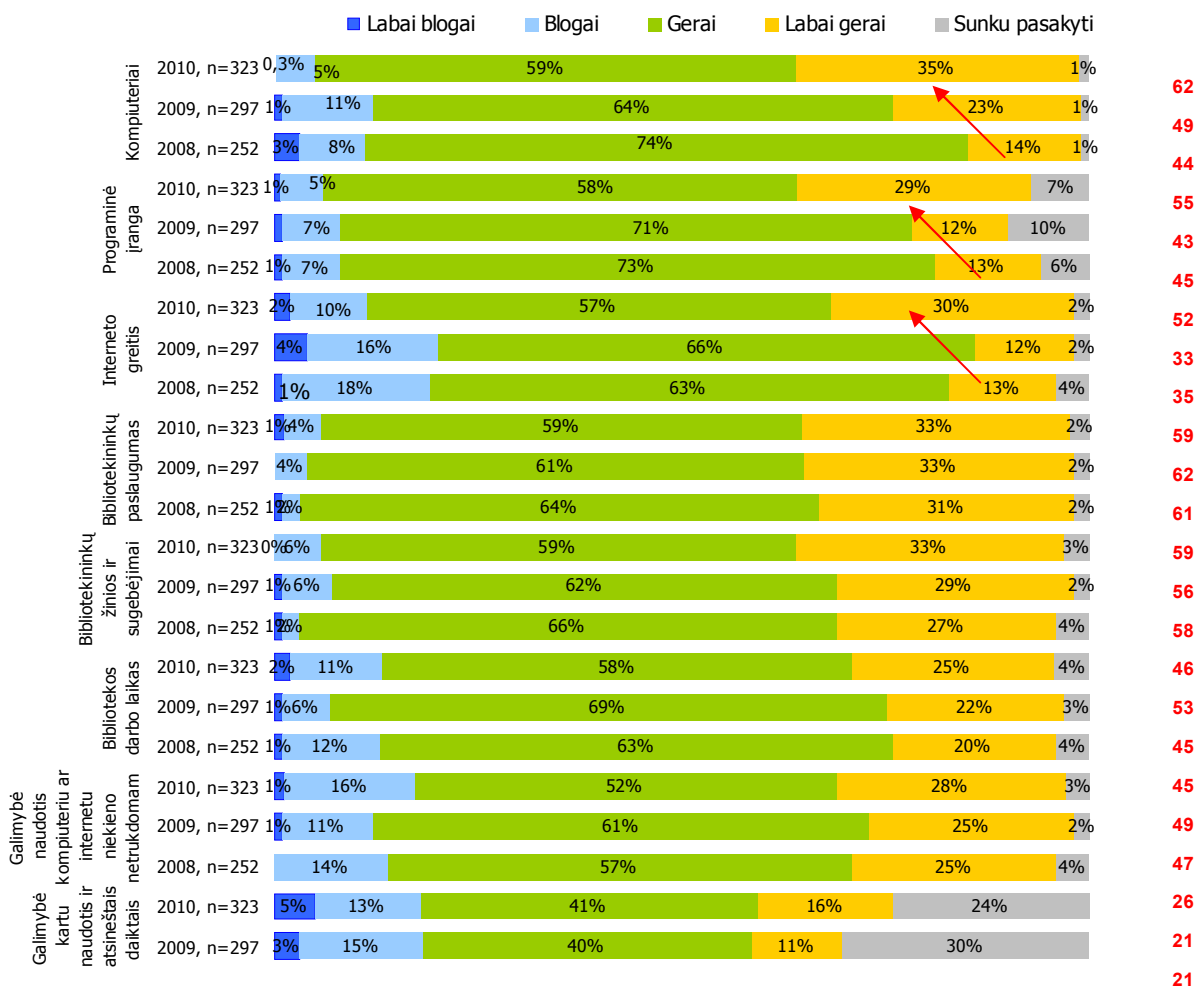
71 Diagrama. Bibliotekose teikiamos interneto prieigos paslaugų kokybės vertinimas

2008 – 2010 m. bibliotekų ir mieste ir kaime paslaugų kokybės vertinimai gerėjo. Ypač didelė pažanga pastebima techninės – programinės įrangos vertinimuose: kompiuterių kokybės vertinimuose („labai gerai“ vertinimai: 2008 m. – 14%, 2010 m. – 35%), programinės įrangos („labai gerai“ vertinimai: 2008 m. – 13%, 2010 m. – 29%), interneto greičio („labai gerai“ vertinimai: 2008 m. – 13%, 2010 m. – 30%). (72 - 73 diagramos)

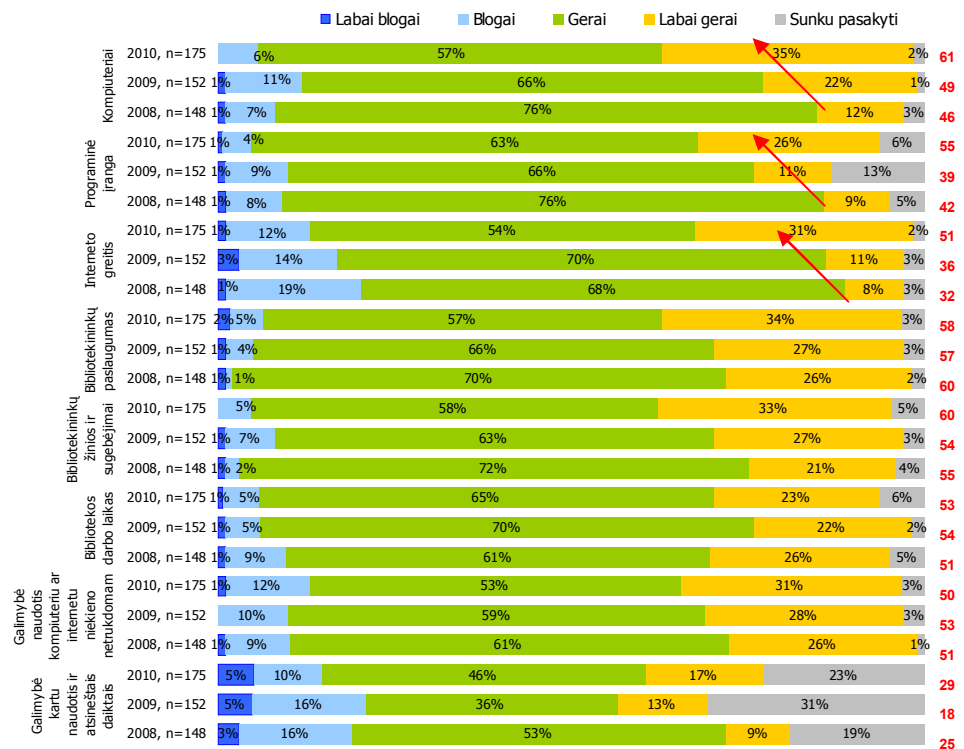
Bibliotekose teikiamos interneto prieigos paslaugų kokybės vertinimas

% skaičiuojamas nuo apklaustųjų vaikų, kurie naudojami VIP, n=304

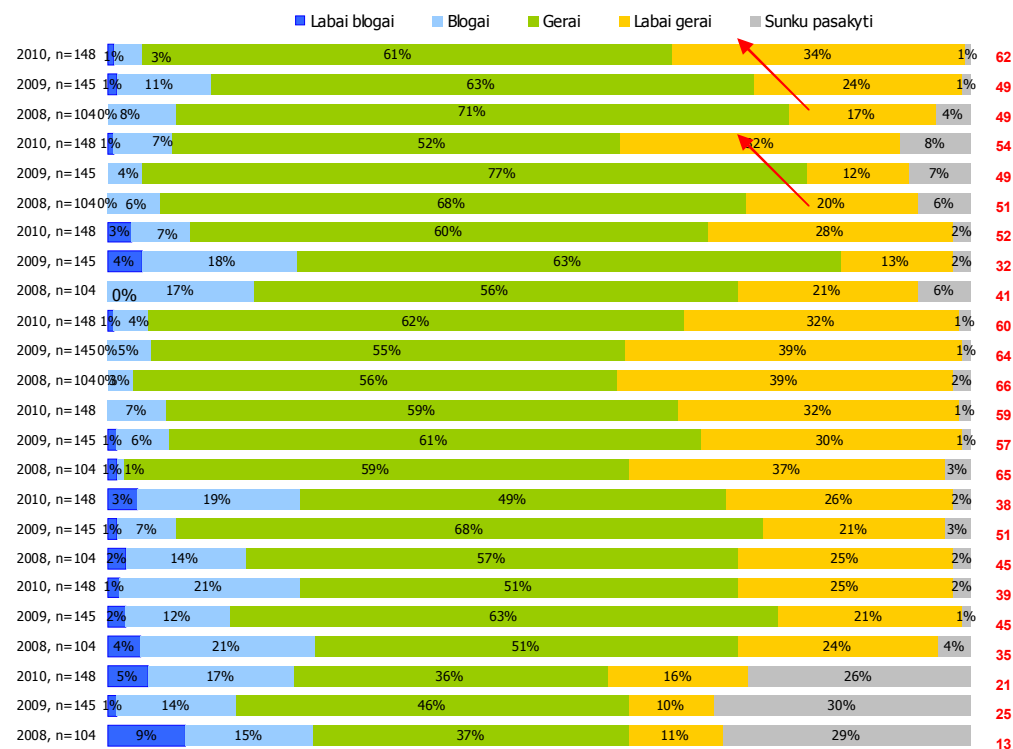

73 Diagrama. Bibliotekose teikiamos interneto prieigos paslaugų kokybės vertinimas 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas.

Bibliotekose teikiamos interneto prieigos paslaugų kokybės vertinimas
% skaičiuojamas nuo apklaustųjų vaikų gyvenančių mieste, kurie naudojami VIP

Bibliotekose teikiamos interneto prieigos paslaugų kokybės vertinimas
% skaičiuojamas nuo apklaustųjų vaikų gyvenančių kaime, kurie naudojami VIP, n=304

6.7 Naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekose nauda

6.7.1 Naudojimosi internetu viešojoje bibliotekoje nauda

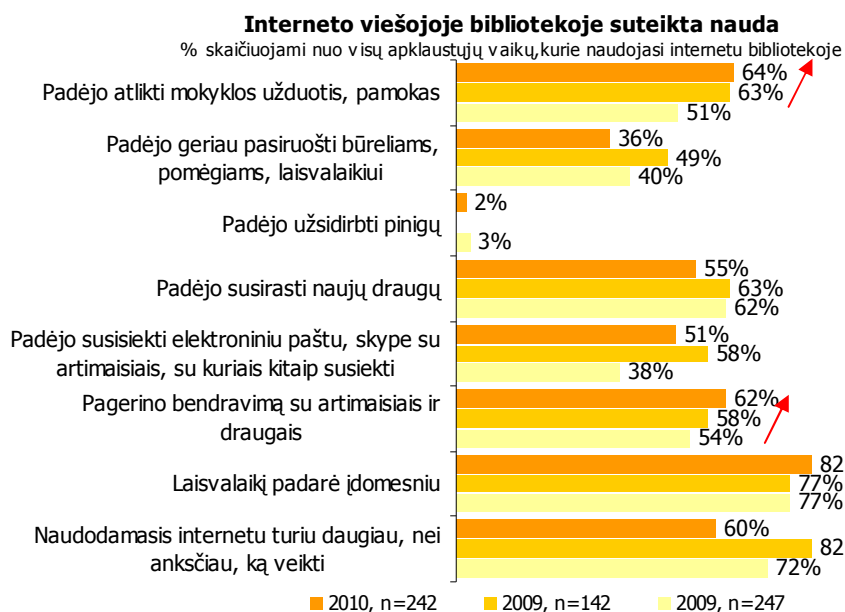
2010 m. reprezentatyvios vaikų apklausos duomenimis, vaikai išskyrė šias naudojimosi kompiuteriu ir internetu naudas: įdomesnis laisvalaikis – 82%, pagalba mokyklos užduotims atlikti – 55%, pagerėjęs bendravimas su artimaisiais draugais – 62%, pagalba randant naujus draugus – 64%. (74 diagrama)

74 Diagrama. Naudojimosi internetu viešojoje bibliotekoje nauda

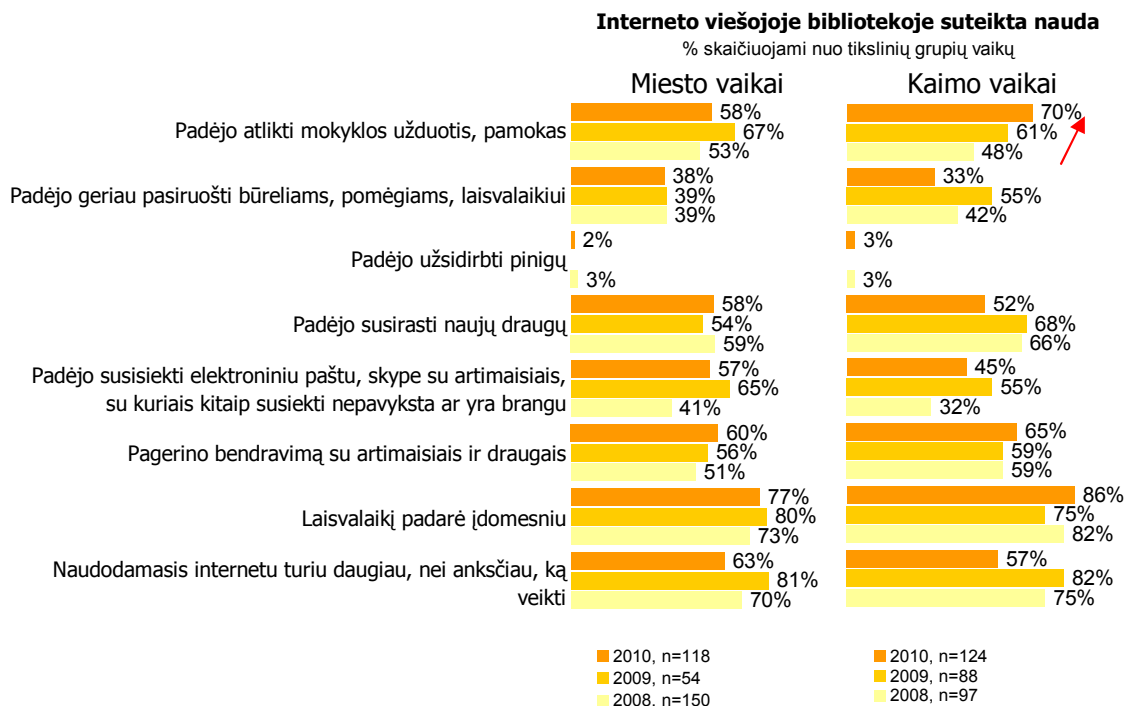
2008 – 2010 m. perspektyvoje, internetui priskiriamas pagerėjęs bendravimas su artimaisiais (2008 m. – 54%, 2009 m. – 58%, 2010 m. – 62%) įdomesnis laisvalaikis (2008 m. ir 2009 m. – 77%, 2010 m. – 82%). (75 diagrama)

75 Diagrama. Naudojimosi internetu viešojoje bibliotekoje nauda. 2008 – 2010 m. palyginimas

Kaime iš viešos prieigos bibliotekose teikiamų naudų ypač išsiskyrė pagalba atliekant pamokas ir užduotis (2008 m. – 48%, 2009 m. – 61%, 2010 m. – 70%). (76 diagrama)

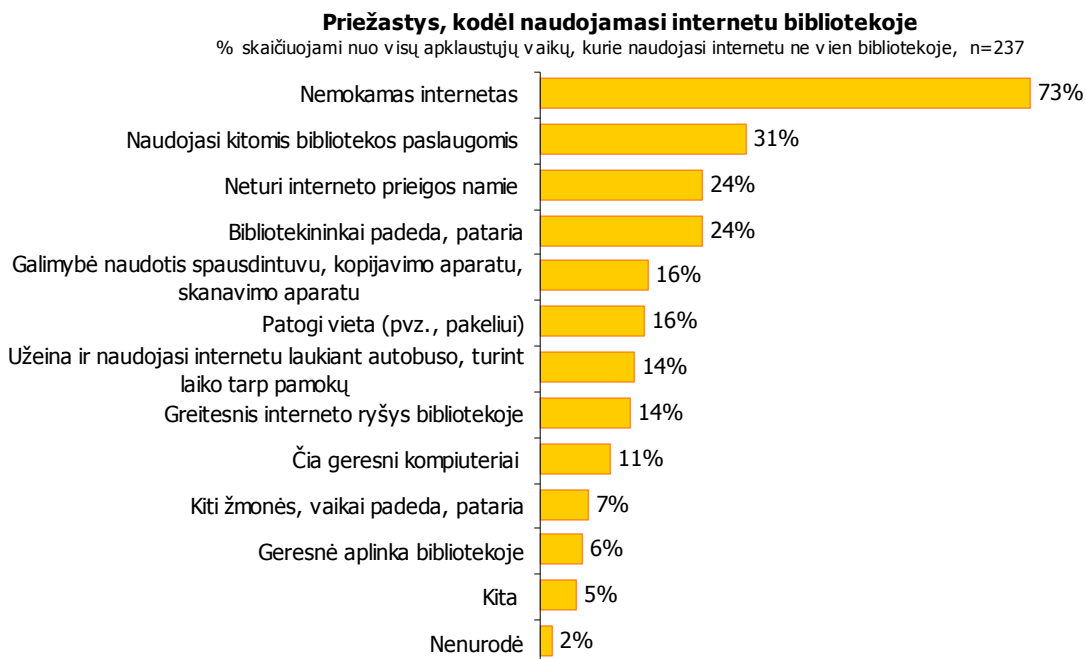
76 Diagrama. Naudojimosi internetu viešojoje bibliotekoje nauda. 2008 – 2010 m. miesto ir kaimo palyginimas

6.7.2 Internetu bibliotekoje naudojimosi priežastys

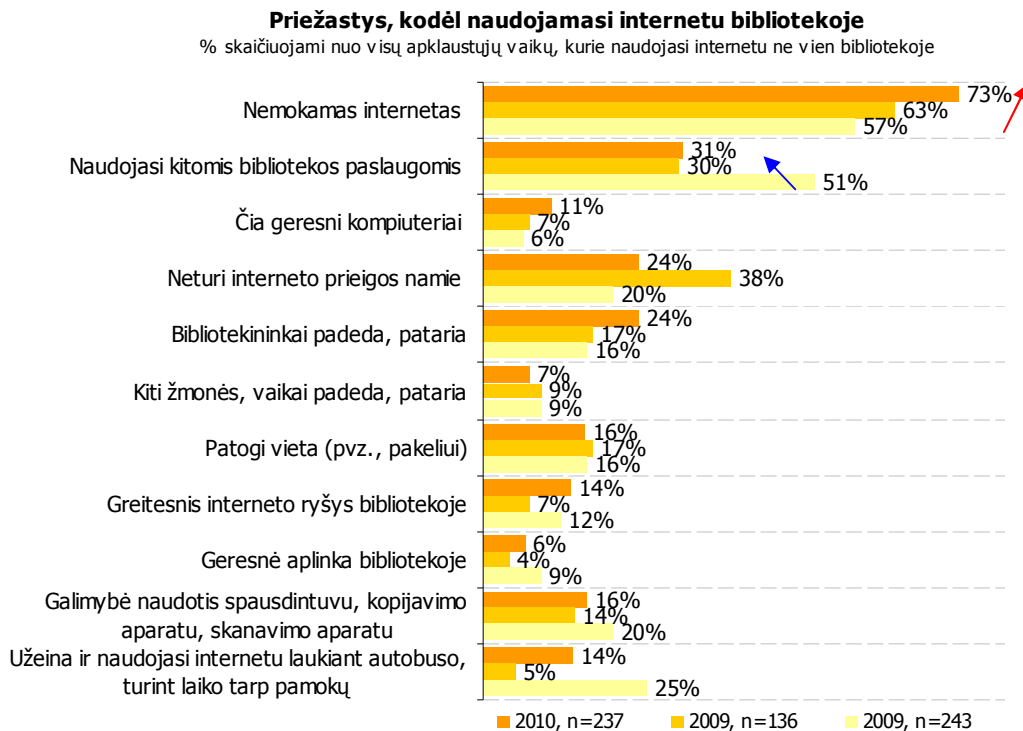
Nemokamas internetas neabejotinai yra pagrindinė naudojimosi vieša interneto prieiga bibliotekose priežastis – 73%. Kitos paskatos naudotis internetu bibliotekose yra naudojimas kitomis bibliotekų paslaugomis – 31%, interneto namie neturėjimas – 24% ir bibliotekininkų pagalba – 24%. (77 diagrama)

77 Diagrama. Internetu naudojimosi bibliotekoje priežastys.

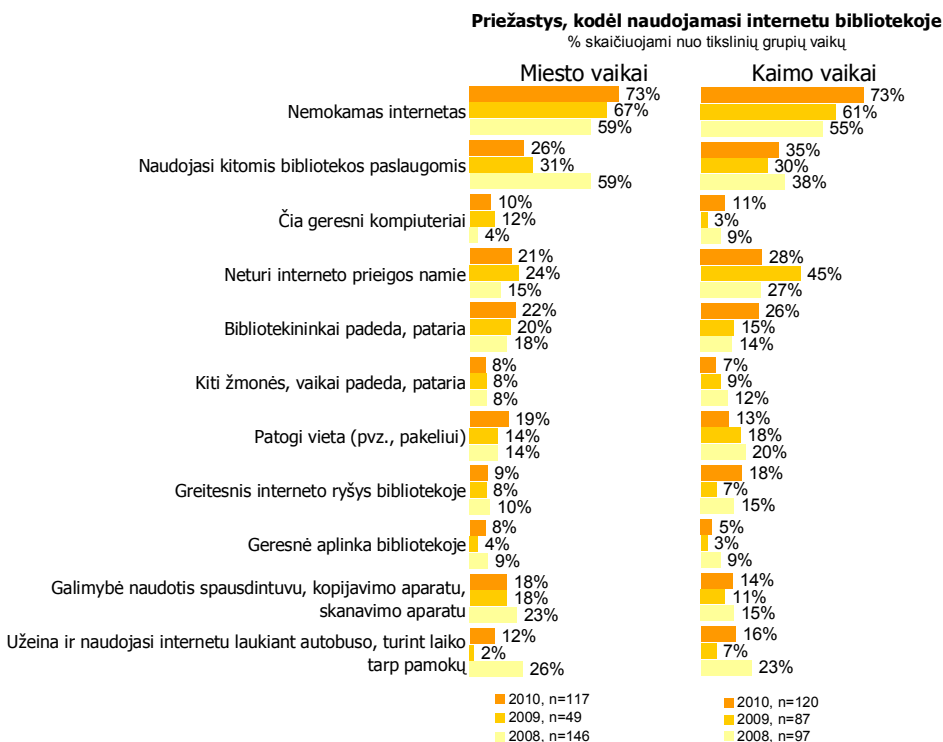

2008 – 2010 m. laikotarpiu nemokamas internetas tapo viena svarbiausių viešų interneto prieigų naudojimo priežasčių (57% - 2008 m., 2010 m. – 73%), o naudojimosi kitomis bibliotekos paslaugomis argumentas sunyko (51% - 2008 m., 31% - 2010 m.) Pastaroji priežastis (internetas kaip papildoma paslauga) ypač retai išskirta mieste (59% - 2008 m. ir 26% - 2010 m.) (79 diagrama)

78 Diagrama. Internetu naudojimosi bibliotekoje priežastys. 2008 – 2010 m. palyginimas

79 Diagrama. Internetu naudojimosi bibliotekoje priežastys. 2008 – 2010 m. kaimo ir miesto palyginimas

7. Bibliotekų įvaizdis

7.1 Labiausiai patinkantys ir nepatinkantys dalykai bibliotekose

2010 m. tyrimo duomenimis, labiausiai vaikams patinkantys dalykai bibliotekose yra: didelis knygų pasirinkimas – 50%, kompiuteriai ir kompiuterinės technikos įvairovė ir kokybė – 35%, rami aplinka – 12%, paslaugus ir malonus personalas – 9%. (80 diagrama) Nepatinkantys dalykai – vaikų išdykavimas – 8%, eilės prie kompiuterio – 7%, kompiuterio naudojimosi (žaidimų) apribojimai – 4%, bibliotekininkų elgesys – 4%, senos knygos – 3%, lėtas internetas – 3%. (81 diagrama).

Apibendrinant respondentų išsakytas mintis, galima daryti prielaidą, kad vaikams labiausiai imponuoja modernumas (mėgsta naujas technikos priemones, labai kritiškai senstančioms technologijoms), tačiau jiems ne mažiau svarbios ir „tradicinės“ bibliotekos savybės – knygų gausa, rami vieta susikaupti ir dirbti.

80 Diagrama. Pasakyk, prašau, kas Tau patinka bibliotekoje?

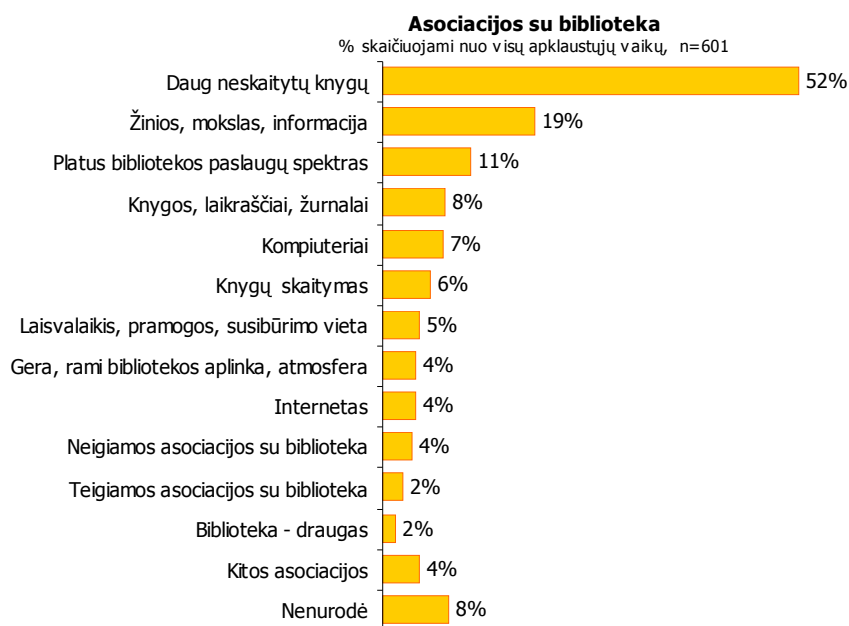
81 Diagrama. Pasakyk, prašau, kas Tau nepatinka bibliotekoje?

7.2 Asociacijos su biblioteka

2010 m. tyrimo duomenimis, bibliotekos daugeliui apklaustųjų vaikų siejasi su tradiciškai bibliotekoms priskiriamų savybių: dideliu kieki nekaitytų knygų – 52%, žiniomis, mokslu, informacija – 19%, su kompiuteriais ir internetu bibliotekas sieja 11% respondentų (7% - kompiuteriai, 4 – internetas). (82 diagrama)

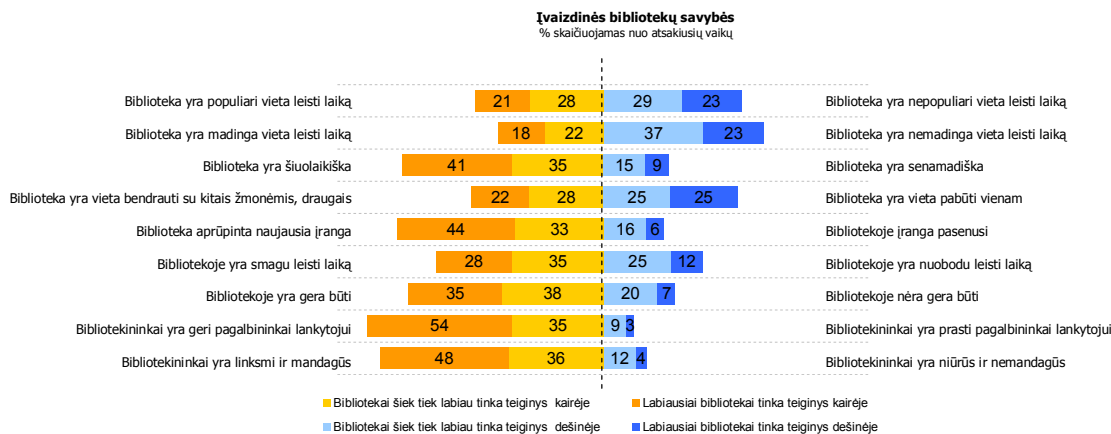
82 Diagrama. O ką tu pagalvoji, kai galvoji apie biblioteką?

7.3 Bibliotekų įvaizdis

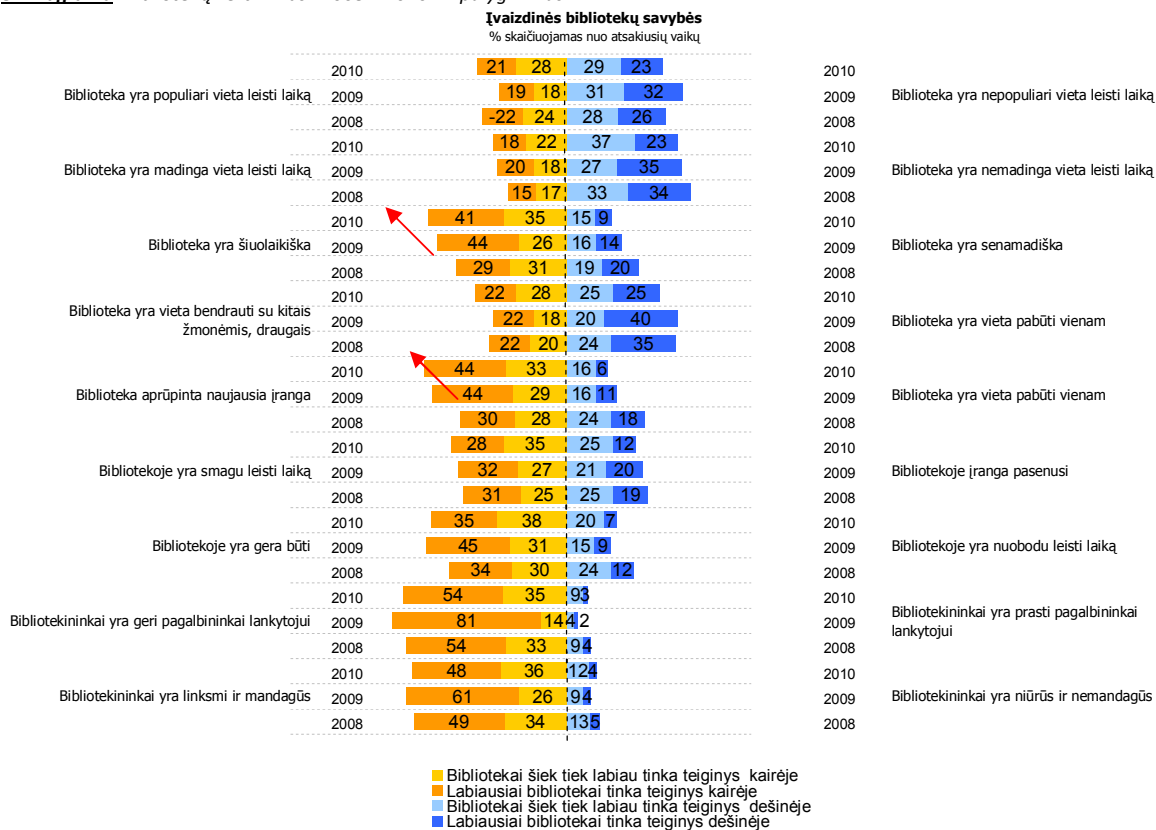
2010 m. vaikų apklausos duomenimis, palankiausiai yra vertinamas bibliotekų personalas (geri pagalbininkai, mandagūs ir linksmi) ir bibliotekų šiuolaikiškumas (naujausia įranga, bibliotekos yra šiuolaikiškos). Nepalankiai vertinamos visos su bendravimu ir populiarumu susijusios sritys (nepopuliari, nemadinga, netinkanti bendrauti vieta) vieta. (83 diagrama)

83 Diagrama. Bibliotekų vertinimas.

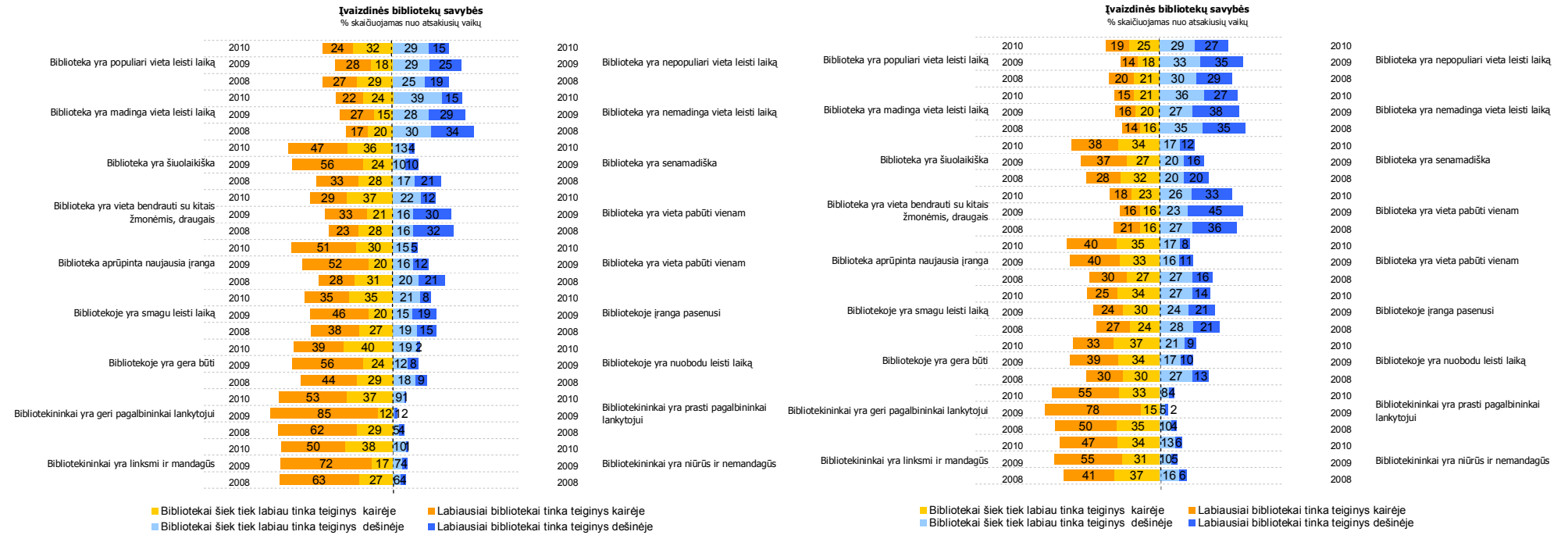

Laiko perspektyvoje pastebimas bibliotekų įvaizdžio kitimas teigiama linkme. 2008 m. personalo vertinimai buvo vienintelės teigiamai vertintos bibliotekų savybės, tuo tarpu 2009 – 2010 m. labai išauga su modernumu susiję vertinimai (naujausia įranga, šiuolaikiškumas). (84 - 85 diagrama)

84 Diagrama. Bibliotekų vertinimas. 2008 – 2010 m. palyginimas

85 Diagrama. Bibliotekų vertinimas. 2008 – 2010 m palyginimas. Kaimas

9. Pagrindiniai rezultatai

Galimybė naudotis kompiuteriu ir internetu. 2010 m. internetas prieinamas visiems.

2010 m. vaikų tyrimo duomenimis, interneto prieinamumas yra maksimalus – nepasitaikė nei vieno respondento, kuris neturėtų galimybės naudotis internetu namie arba mokykloje. Mokykloje kompiuteriu, prijungtu prie interneto, gali naudotis 90%, namuose – 83% respondentų.

2008 – 2010 m. galimybė naudotis internetu mokyklose nesikeičia (2008 m. – 91%, 2009 m. – 87%, 2010 m. – 90%), tuo tarpu kompiuterių naudojimas namuose kasmet augo (2008 m. – 74%, 2009 m. – 82%, 2010 m. – 83%).

Kaimo ir miesto vaikų galimybės naudotis internetu skiriasi: didesnė miesto negu kaimo vaikų dalis internetu gali naudotis namuose (2010 m. mieste – 90%, kaime – 72%).

Viešos interneto prieigos bibliotekose. Aukštas žinomumas ir stabili interneto naudotojų proporcija.

Interneto prieigų bibliotekose žinomumas 2008 – 2010 m. laikotarpiu išaugo iki 91% (2008 m. – 79%, 2009 m. – 89%). Kaimo vietovių respondentai geriau informuoti apie viešas interneto prieigas (kaime 2010 m. – 89%, mieste – 96%).

2010 m. duomenimis, internetu bibliotekose naudojosi 59% respondentų, žinančių apie viešas interneto prieigas bibliotekose. Žinančiųjų – besinaudojančiųjų interneto prieiga santykis per visą tyrimų periodą yra gana pastovus – 2008 m. – 54%, 2009 m. – 55%, 2010 m. – 59%. Vieša interneto prieiga populiarnesnė kaimuose (2010 m. duomenimis, kaime jomis naudojosi 68%, mieste – 46% apklaustųjų).

Viešos interneto prieigos paslaugos. Techninės bazės tobulėjimas ir palankus bibliotekininkų vertinimas.

2010 m. vaikų tyrimo duomenimis, palankiausiai vertinamos šios bibliotekos paslaugos: kompiuteriai – 94% palankių vertinimų, bibliotekininkų paslaugumas, žinios ir sugebėjimai – 92%. Nepalankiausiai – galimybė naudotis savo atsinešta įranga – 57% palankių vertinimų. 2008 – 2010 m. bibliotekų paslaugų kokybės vertinimai gerėjo ir mieste ir kaime. Ypač didelė pažanga pastebima techninės – programinės įrangos vertinimuose: kompiuterių kokybės vertinimuose („labai gerai“ vertinimai: 2008 m. – 14%, 2010 m. – 35%), programinės įrangos („labai gerai“ vertinimai: 2008 m. – 13%, 2010 m. – 29%), interneto greičio („labai gerai“ vertinimai: 2008 m. – 13%, 2010 m. – 30%).

Internetas bibliotekose. Nuo „pridėtinės vertės“ iki traukos šaltinio.

2008 – 2010 m. laikotarpiu nemokamas internetas tapo viena svarbiausiu viešų interneto prieigų naudojimo priežasčių (57% - 2008 m., 2010 m. – 73%), o naudojimosi kitomis bibliotekos paslaugomis argumentas sunyko (51% - 2008 m., 31% - 2010 m.) Pastaroji priežastis (internetas kaip papildoma paslauga) ypač retai išskirta mieste (59% - 2008 m. ir 26% - 2010 m.).

Bibliotekų įvaizdis. Puikus personalas, sparčiai gerėjanti techninė bazė, bet... tai nėra jaunimo subkultūros dalis.

2010 m. vaikų apklausos duomenimis, palankiausiai yra vertinamas bibliotekų personalas (*geri pagalbininkai, mandagūs ir linksmi*) ir bibliotekų šiuolaikiškumas (*naujausia įranga, bibliotekos yra šiuolaikiškos*). Laiko perspektyvoje pastebimas bibliotekų įvaizdžio kitimas nauja teigiama linkme: 2008 m. bibliotekose teigiamai buvo vertinamas tik personalas, tuo tarpu 2009 – 2010 m. labai išauga modernumą akcentuojantys vertinimai (*naujausia įranga, šiuolaikiškumas*). Tačiau visos su bendravimu ir populiarumu susijusios sritys vertinamos nepalankiai, teigiant, jog biblioteka yra *nepopuliari, nemadinga, netinkanti bendrauti vieta*.

Bibliotekų įvaizdis 2. Įvaizdžio niša: modernumas + tradicijos

2010 m. tyrimo duomenimis, labiausiai vaikams patinkantys dalykai bibliotekose yra: didelis knygų pasirinkimas – 50%, kompiuteriai ir kompiuterinės technikos įvairovė ir kokybė – 35%, rami aplinka – 12%, paslaugus ir malonus personalas – 9%. Nepatinkantys dalykai – vaikų išdykavimas – 8%, eilės prie kompiuterio – 7%, kompiuterio naudojimosi (žaidimų) apribojimai – 4%, bibliotekininkų elgesys – 4%, senos knygos – 3%, lėtas internetas – 3%.

Vaikams labiausiai imponuoja modernumas (mėgsta naują įrangą, labai kritiškai senstančioms technologijoms), tačiau jiems ne mažiau imponuoja ir „tradicinės“ bibliotekos savybės – knygų gausa, rami vieta susikaupti ir dirbti.

Priedas A. Klausimynas

VAIKŲ 12-14 M. KLAUSIMYNAS 2010 M.
11 instrumentas

SKIRTA TĖVAMS / GLOBĖJAMS:

Labą dieną,

aš esu _____, UAB „RAIT“ rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų grupės apklausėja/-as. Šiuo metu mes atliekame Lietuvos vaikų apklausą, kurios metu teiraujamės apie vaikų lankymąsi bibliotekose, naudojimąsi kompiuteriais ir internetu. Apklausos metu mes bendraujame su 12-14 metų vaikais. Ar turite tokio amžiaus vaikų? Ar sutiktumėte, kad mes pabendrautume?

Gal galėtume pasirašyti dokumentą, patvirtinantį, tai, kad neprieštaraujate, jog Jūsų vaikas dalyvautų šioje apklausoje?

SKIRTA VAIKAMS:

Labas,

mano vardas _____, UAB „RAIT“, rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų grupės apklausėja/-as. Šiuo metu mes atliekame Lietuvos vaikų apklausą, kurios metu teiraujamės apie naudojimąsi kompiuteriais ir internetu.

Mums yra svarbūs Tavo atsakymai į kiekvieną klausimą, nes tik taip galima susidaryti vaizdą apie bendrą visos Lietuvos vaikų nuomonę. Apie tavo atsakymus niekas nesužinos. Jie bus naudojami tik tyrimo tikslams.

Atsakyti į klausimus bus nesudėtinga. Dažniausiai aš skaitysiu Tau klausimą ir atsakymų į šį klausimą variantus. Tu turėsi pasirinkti Tau tinkamą atsakymą iš tų, kuriuos aš perskaitysiu.

Ačiū, kad dalyvauji šiame tyrime!

INTERVIUOTOJAU, UŽRAŠYKITE TIKSLŲ INTERVIU PRADŽIOS LAIKĄ

Interviu pradžia _____ val. _____ min.

PRADŽIAI KELI KLAUSIMAI APIE TAVO POMĖGIUS

1. Kaip Tu paprastai leidi savo laisvalaikį? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

2. O ką veiki dažniausiai? (GALIMAS TIK VIENAS ATSAKYMAS)

		1. Kaip Tu leidi savo laisvalaikį?	2. Ką veiki dažniausiai?
1.	Sportuoji	1	1
2.	Užsiimi muzika ar daile (pieši, dainuoji, groji muzikos instrumentu)	2	2
3.	Leidi laiką su draugais	3	3
4.	Skaitai knygas	4	4
5.	Žiūri televizorių	5	5
6.	Naudojiesi kompiuteriu	6	6
7.	Kita (nurodykite) _____	7	7

DABAR NORĖTUME PAKLAUSTI APIE BIBLIOTEKAS

INTERVIUOTOJAU PAAIŠKINKITE RESPONDENTUI: DABAR PAKALBĖKIME APIE VIEŠĄSIAS BIBLIOTEKAS. VIEŠOJI BIBLIOTEKA, TAI VISIEMS GYVENTOJAMS PRIEINAMA BIBLIOTEKA. TAI NĖRA MOKYKLOS BIBLIOTEKA, KURIOJE GALI LANKYTIS TIK MOKINIAI. AŠ VISĄ LAIKĄ TAVĘS KLAUSINĖSIU TIK APIE VIEŠĄJĄ BIBLIOTEKĄ.

3. Ar esi kada nors lankęsis viešojoje bibliotekoje (kitoje nei mokyklos biblioteka)?

1. Taip -> PEREIKITE PRIE 4 KLAUSIMO

2. Ne -> PEREIKITE PRIE 5 KLAUSIMO

4. Kaip dažnai Tu lankeisi viešojoje bibliotekoje per paskutinius metus? (GALIMAS TIK VIENAS ATSAKYMAS)

1.	Kasdien	1	-> PEREIKITE PRIE 6 KLAUSIMO.
2.	Keletą kartų per savaitę	2	
3.	Vieną kartą per savaitę	3	
4.	Keletą kartų per mėnesį	4	
5.	Vieną kartą per mėnesį	5	
6.	Labai retai (vos keletą kartų)	6	
7.	Per paskutinius metus bibliotekoje nebuvo	7	

5. O kodėl niekada nesilankei bibliotekoje? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

1. Biblioteka yra mokykloje, užtenka mokyklos bibliotekos

2. Knygomis nesidomiu, jų neskaitau

3. Neturiu laiko, turiu kitų užsiėmimų

4. Nepakeliui, toli

5. Namuose turiu daug knygų

6. Kita: _____

KLAUSTI TŲ, KURIE LANKĖSI BIBLIOTEKOJE (4kl≠7)

6. Ką paprastai veiki bibliotekoje? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

7. Ką dažniausiai veiki bibliotekoje? (GALIMAS TIK VIENAS ATSAKYMAS)

		6. Ką paprastai Tu veiki bibliotekoje?	7. Ką dažniausiai Tu veiki bibliotekoje?
1.	Pasiimi knygas į namus	1	1
2.	Skaitai knygas ir žurnalus bibliotekoje	2	2
3.	Rašai kompiuteriu	3	3
4.	Žaidi kompiuterinius žaidimus	4	4
5.	Naudojiesi internetu (lankaisi įvairiose svetainėse, siunti el. pašto laiškus ar trumpąsias žinutes (SMS) ir pan.)	5	5
6.	Žaidi žaidimus (išskyrus kompiuterinius žaidimus)	6	6
7.	Dalyvauji renginiuose	8	8
8.	Leidi laiką laukdamas (pvz., laukiu autobuso)	9	9
9.	Mokaisi (darai namų darbus)	10	10
10.	Kita (nurodykite)	11	11

KLAUSTI TŲ, KURIE LANKĖSI BIBLIOTEKOJE (4kl≠7)

8. Pasakyk, prašau, kas Tau patinka bibliotekoje? (ĮRAŠYKITE)

9. O kas Tau bibliotekoje nepatinka? (ĮRAŠYKITE)

KLAUSTI VISŲ

10. Daugelis žmonių jei pamato daug balionų, pagalvoja, kad vyksta šventė; jei pamato šuni, galvoja, koks ištikimas draugas jis yra. O ką tu pagalvoji, kai galvoji apie biblioteką?

11. Dabar aš tau skaitysiu priešingus sakinius apie biblioteką, pavyzdžiui, „bibliotekoje yra smagu“ ir „bibliotekoje yra liūdna“, o tavęs paprašysiu pasakyti, kuris sakinytas tau atrodo teisingesnis? (KIEKVIENOJE EILUTĖJE PO VIENĄ ATSAKYMĄ, TEIGINIŲ **ROTACIJA) APKLAUSĖJAU, BŪTINAI PATIKSLINKITE „LABIAUSIAI“ AR „ŠIEK TIEK“**

	Labiausiai bibliotekai tinka teiginys kairėje	Bibliotekai šiek tiek labiau tinka teiginys kairėje	Bibliotekai šiek tiek labiau tinka teiginys dešinėje	Labiausiai bibliotekai tinka teiginys dešinėje	
Biblioteka yra populiari vieta leisti laiką	1	2	3	4	Biblioteka yra nepopuliari vieta leisti laiką
Biblioteka yra madinga vieta leisti laiką	1	2	3	4	Biblioteka yra nemadinga vieta leisti laiką
Biblioteka yra šiuolaikiška	1	2	3	4	Biblioteka yra senamadiška
Biblioteka yra vieta bendrauti su kitais žmonėmis, draugais	1	2	3	4	Biblioteka yra vieta pabūti vienam
Biblioteka aprūpinta naujausia įranga	1	2	3	4	Bibliotekoje įranga pasenusi
Bibliotekoje yra smagu leisti laiką	1	2	3	4	Bibliotekoje yra nuobodu leisti laiką
Bibliotekoje yra gera būti	1	2	3	4	Bibliotekoje nėra gera būti
Bibliotekininkai yra geri pagalbininkai lankytojui	1	2	3	4	Bibliotekininkai yra prasti pagalbininkai lankytojui
Bibliotekininkai yra linksmi ir mandagūs	1	2	3	4	Bibliotekininkai yra niūrūs ir nemandagūs

DABAR NORĖTUME PAKLAUSTI APIE KOMPIUTERIUS IR INTERNETĄ

12. Ar mokykloje, ar namuose yra kompiuteris, prijungtas prie interneto, kuriuo gali naudotis, bet nebūtinai naudojiesi? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

1	Taip, yra mokykloje	1
2	Taip, yra namuose	2
0	Nėra nei namuose, nei mokykloje	0

13.1. Kur (kokiose vietose) naudojiesi internetu? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)**13.2. Kur (kokiose vietose) naudojiesi internetu dažniausiai? (GALIMAS TIK VIENAS ATSAKYMAS)**

		13.1. Kur (kokiose vietose) Tu naudojiesi internetu?	13.2. Kur (kokiose vietose) Tu naudojiesi internetu dažniausiai?
1.	Namuose	1	1
2.	Mokykloje	2	2
3.	Draugų namuose	3	3
4.	Mamos / tėčio darbe	4	4
5.	Viešojoje bibliotekoje (ne mokyklos)	5	5
6.	Interneto kavinėje	6	6
7.	Kitoje vietoje. Kokioje?	7	7
8.	Aš nesinaudoju internetu visai	8 -> PEREIKITE PRIE G6-22 KLAUSIMO	

14. Kaip dažnai naudojiesi internetu? (ŽYMĖKITE TIK VIENĄ TEIGINĄ)

1	Kasdien	1
2	Keletą kartų per savaitę	2
3	Vieną kartą per savaitę	3
4	Keletą kartų per mėnesį	4
5	Vieną kartą per mėnesį	5
6	Keletą kartų per pusę metų	6
7	Rečiau	7

KLAUSTI, JEI NAUDOJASI INTERNETU VIEŠOJOJE BIBLIOTEKOJE (13.1KL)**15. Kaip dažnai Tu naudojiesi internetu VIEŠOJOJE BIBLIOTEKOJE? (VIENAS ATSAKYMAS)**

1	Kasdien	1	-> 16
2	Keletą kartų per savaitę	2	
3	Vieną kartą per savaitę	3	
4	Keletą kartų per mėnesį	4	
5	Vieną kartą per mėnesį	5	
6	Keletą kartų per pusę metų	6	
7	Rečiau	7	
8	Naudojaisi tik kartą	8	
9	Niekada	9	-> 20

16. Kada pirmą kartą pasinaudojai internetu viešojoje bibliotekoje? (VIENAS ATSAKYMAS)

1. Šiais metais (2010 m.)
2. Pernai (2009m.)
3. Užpernai (2008 m.)
4. 2007 m. ar anksčiau

17, 18 IR 19 KLAUSTI TŪ, KURIE INTERNETU NAUDOJASI IR BIBLIOTEKOJE ŽR. 15 KL. (15≠9)**17. Ar naudojimasis internetu viešojoje BIBLIOTEKOJE Tau: GALIMI KELI ATSAKYMAI**

		Taip	Ne	N/N
1.	Padėjo atlikti mokyklos užduotis, pamokas	1	2	99
2.	Padėjo geriau pasiruošti būreliams, pomėgiams, laisvalaikiui	1	2	99
3.	Padėjo užsidirbti pinigų	1	2	99
4.	Padėjo susirasti naujų draugų	1	2	99
5.	Padėjo susisiekti elektroniniu paštu, skype su artimaisiais, su kuriais kitaip susiekti nepavyksta ar yra brangu	1	2	99
6.	Pagerino bendravimą su artimaisiais ir draugais	1	2	99
7.	Laisvalaikį padarė įdomesniu	1	2	99
8.	Naudodamasis internetu turiu daugiau, nei anksčiau, ką veikti	1	2	99
9.	Kita (nurodykite)_____	1	2	99

KLAUSTI TŪ, KURIE NAUDOJASI INTERNETU BIBLIOTEKOJE IR KITUR (13.1= 1-4, 6-7)

19. Minėjai, kad gali naudotis INTERNETU kitur, ne tik bibliotekoje. Kodėl naudojiesi juo bibliotekoje? Nurodyk tris priežastis, kodėl internetu naudojiesi bibliotekoje (NE DAUGIAU 3 ATSAKYMO VARIANTŲ)

1. Nemokamas internetas
2. Naudojuosi kitomis bibliotekos paslaugomis
3. Čia geresni kompiuteriai
4. Neturiu interneto prieigos namie
5. Bibliotekininkai padeda, pataria
6. Kiti žmonės, vaikai padeda, pataria
7. Patogi vieta (pvz., pakeliui)
8. Greitesnis interneto ryšys bibliotekoje
9. Geresnė aplinka bibliotekoje
10. Galimybė naudotis spausdintuvu, kopijavimo aparatu, skanavimo aparatu
11. Užėinu ir naudojuosi internetu laukdamas autobuso, turėdamas laiko tarp pamokų
12. Kita (NURODYKITE) _____

KLAUSTI VISŲ, KURIE NAUDOJASI INTERNETU (G3-13.1≠8)

20. Kaip dažnai naudojiesi kompiuteriu ir internetu darydamas tokius darbus? Dažnumą vertink pažymiais nuo 1 iki 3, kur 1 reiškia – niekada nesinaudojau, 2 – esu naudojęs (usi) kartą ar keletą kartų, 3 – naudojuosi nuolat. TEIGINIŲ ROTACIJA

	Niekada nesinaudojau	Esu naudojęs (usi) kartą ar keletą kartų	Naudojuosi nuolat
1. Naudodamasis internetu lankausi įvairiose interneto svetainėse, siunčiu el. pašto laiškus ar trumpąsias žinutes (SMS) ir pan.	1	2	3
2. Ieškau informacijos, susijusios su mokslais (įvairiose svetainėse, paieškos sistemose internete)	1	2	3
3. Ieškau informacijos, susijusios su mano pomėgiais, laisvalaikiu (įvairiose svetainėse, paieškos sistemose)	1	2	3
4. Susirašinėju su draugais, artimaisiais, kurie gyvena Lietuvoje	1	2	3
5. Susirašinėju su draugais, artimaisiais, kurie gyvena ne Lietuvoje	1	2	3
6. Ieškau naujų draugų	1	2	3
7. Kalbu arba rašau žinutes pvz. skype pagalba	1	2	3

KLAUSKITE TIK APIE TAS VEIKLAS, KURIOMIS NAUDOJASI, ŽR 20 KL.

21. Kur (kokiose vietose) dažniausiai naudojiesi kompiuteriu ir internetu atlikdamas šiuos darbus? Bibliotekoje ar kitose vietose (namuose, darbe, pas draugus ir kitur)? (TEIGINIŲ ROTACIJA.)

	Viešojoje bibliotekoje	Kitur (namuose, darbe, pas draugus ir pan.)
1. Naudodamasis internetu lankausi įvairiose interneto svetainėse, siunčiu el. pašto laiškus ar trumpąsias žinutes (SMS) ir pan.	1	2
2. Ieškau informacijos, susijusios su mokslais (įvairiose svetainėse, paieškos sistemose internete)	1	2
3. Ieškau informacijos, susijusios su mano pomėgiais, laisvalaikiu (įvairiose svetainėse, paieškos sistemose)	1	2
4. Susirašinėju su draugais, artimaisiais, kurie gyvena Lietuvoje	1	2
5. Susirašinėju su draugais, artimaisiais, kurie gyvena ne Lietuvoje	1	2
6. Ieškau naujų draugų	1	2
7. Kalbu arba rašau žinutes pvz. skype pagalba	1	2

KLAUSTI VISŲ

22. O dabar perskaitysi kitus užsiėmimus, o tu pasakyk, kaip dažnai Tu naudojiesi kompiuteriu užsiėmdamas tokiomis veiklomis? Dažnumą vertink pažymiais nuo 1 iki 3, kur 1 reiškia – niekada nesinaudojau, 2 – esu naudojęs (usi) kartą ar keletą kartų, 3 – naudojuosi nuolat.

	Niekada nesinaudojau	Esu naudojęs (usi) kartą ar keletą kartų	Naudojuosi nuolat
Rašau tekstus, piešiu kompiuteriu	1	2	3
Žaidžiu kompiuterinius žaidimus	1	2	3
Programuoju	1	2	3

KLAUSKITE TIK APIE TAS VEIKLAS, KURIOMIS NAUDOJASI, ŽR G6-22 KL.

23. Kur (kokiose vietose) Tu dažniausiai naudojiesi kompiuteriu užsiėmdamas tokiomis veiklomis? Bibliotekoje ar kitose vietose (namuose, darbe, pas draugus ir kitur)?

	Viešojoje bibliotekoje	Kitur (namuose, darbe, pas draugus ir pan.)
1. Rašau tekstus, piešiu kompiuteriu	1	2
2. Žaidžiu kompiuterinius žaidimus	1	2
3. Programuoju	1	2

KLAUSTI VISŲ

24. Jei Tau kyla klausimai dėl naudojimosi kompiuteriu ar internetu, ko Tu klausi, į ką tu kreipiesi pagalbos? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

1.	Mamą ar tėtį	1
2.	Seneleį ar senelį	2
3.	Brolį ar seserį	3
4.	Kitus giminaičius	4
5.	Mokytoją	5
6.	Bibliotekininką	6
7.	Draugus ar klasiokus	7
8.	Ieškau atsakymų knygoje ar žurnaluose	8
9.	Niekada nieko neklausiau	9
10.	Į kitą žmogų: _____	10
11.	Nesinaudoju kompiuteriu/internetu	11

25. Kaip Tu įvertintumei tai, kaip moki naudotis kompiuteriais ir internetu? Parašyk sau pažymį nuo 1 iki 4, kur vienas 1 reiškia – visiškai nepakankamai, 4 – visiškai pakankamai? (TEIGINIŲ ROTACIJA) APKLAUSĖJAU, BŪTINAI RODYKITE VAIKUI VISĄ SKALĘ

		Visiškai nepakankamai	Nepakankamai	Pakankamai	Visiškai pakankamai	Nesinaudoju, nedarau	Nežinau
1.	Bendri kompiuterio naudojimo įgūdžiai (pvz., pelės naudojimas, teksto spausdinimas)	1	2	3	4	5	99
2.	Pagrindinių kompiuterinių programų naudojimas (pvz., Word, Excel, Power Point)	1	2	3	4	5	99
3.	Pagrindinių technikos problemų šalinimas (pvz., „užmigęs“ kompiuteris, „užstrigęs“ spausdintuvas, kt.)	1	2	3	4	5	99
4.	Interneto naudojimas bendraisiais tikslais (pvz., el. paštas, naršymas bendro pobūdžio naujienų svetainėse)	1	2	3	4	5	99
5.	Elektroninio laiško siuntimas su prisegtą dokumentu	1	2	3	4	5	99
6.	Naudojimasis interneto paieškos sistemomis Google™, Yahoo™)	1	2	3	4	5	99
7.	Naudojimasis internetinėmis duomenų bazėmis (pvz., maps.lt, Wikipedia ir pan.)	1	2	3	4	5	99
8.	Pagalba kitiems žmonėms, draugams norintiems naudotis internetu	1	2	3	4	5	99
9.	Interneto svetainės sukūrimas	1	2	3	4	5	99
10.	Interneto naudojimas telefoniniams pokalbiams	1	2	3	4	5	99
11.	Dalyvavimas pokalbiuose internetinėse svetainėse, forumuose (žinučių palikimas, naujų diskusijų inicijavimas)	1	2	3	4	5	99
12.	Naudojimasis bylų apskaitimo programomis (keitimasis filmais, muzika ir pan.)	1	2	3	4	5	99

Tikriausiai žinote, kad internetas gali būti net tik naudingas, bet ir žalingas. Norėčiau užduoti keletą klausimų apie internete slypinčius pavojus.

s1. Ar esate girdėjęs apie šiuos su internetu susijusius pavojus? Savo žinias įvertinkite pažymiu, kur 1 – nieko nežinau, 4 – žinau pakankamai? (ŽYMĖKITE APIE KIEKVIENĄ TEIGINĮ, KIEKVIENOJE EILUTĖJE PO VIENĄ ATSAKYMA)

		Nieko nežinau	Greičiau nežinau, nei žinau	Greičiau žinau, nei nežinau	Žinau pakankamai	N/N
1	Asmens duomenų ar tapatybės vagystės pasinaudojant internetu (vardo, pavardės, banko sąskaitų ar kitų slaptų duomenų neteisėtas atskleidimas)	1	2	3	4	99
2	Interneto pažintyse slypintys pavojai	1	2	3	4	99
3	Įžeidžiantys komentarai, priekabiavimas ir patyčios internete	1	2	3	4	99
4	Priklausomybė nuo interneto (negalėjimas gyventi be interneto)	1	2	3	4	99
5	Grėsmės kompiuteriui (pvz., virusai)	1	2	3	4	99
6	Kita (nurodykite) _____	1	2	3	4	99

KLAUSTI, TŲ, KURIE KĄ NORS ŽINO, APIE SAUGAUS KOMPIUTERIO IR INTERNETO NAUDOJIMĄ.

s2. Iš kur Jūs sužinote apie interneto pavojus? (GALIMI KELI ATSAKYMO VARIANTAI)

1. Draugų, bendraklasių;
2. Šeimos narių;
3. Mokytojų;
4. Žurnalų, laikraščių, televizijos;
5. Knygų;
6. Interneto;
7. Bibliotekos darbuotojų;
8. Informatikos mokytojų;
9. Iš asmeninės patirties
10. Kita (nurodykite) _____

99.N/N

s3. Ar Jūs pats / pati esate susidūręs su šiais interneto pavojais? (ŽYMĖKITE APIE KIEKVIENĄ TEIGINĮ, KIEKVIENOJE EILUTĖJE PO VIENĄ ATSAKYMĄ)

		Niekada nesusidūriau	Esu 1 kartą susidūręs	Esu susidūręs dažniau nei 1 kartą	N/N
1	Asmens duomenų ar tapatybės vagystės pasinaudojant internetu (vardo, pavardės, banko sąskaitų ar kitų slapčių duomenų neteisėtas atskleidimas)	1	2	3	99
2	Interneto pažintyse slypintys pavojai	1	2	3	99
3	Išleidžiantys komentarai, priekabiavimas ir patyčios internete	1	2	3	99
4	Priklausomybė nuo interneto (negalėjimas gyventi be interneto)	1	2	3	99
5	Grėsmės kompiuteriui (pvz., virusai)	1	2	3	99
7	Kita (nurodykite) _____	1	2	3	99

s4. Kaip vertintumėte savo žinias ir galimybes kovoti su šiomis interneto grėsmėmis? Savo žinias įvertinkite pažymiu, kur 1 – „nežinau kaip kovoti“, 4 – „gerai žinau kaip kovoti“. (ŽYMĖKITE APIE KIEKVIENĄ TEIGINĮ, KIEKVIENOJE EILUTĖJE PO VIENĄ ATSAKYMĄ)

		Nežinau kaip kovoti	Greičiau nežinau, nei žinau	Greičiau žinau, nei nežinau	Gerai žinau kaip kovoti	N/N
1	Asmens duomenų ar tapatybės vagystės pasinaudojant internetu (vardo, pavardės, banko sąskaitų ar kitų slapčių duomenų neteisėtas atskleidimas)	1	2	3	4	99
2	Interneto pažintyse slypintys pavojai	1	2	3	4	99
3	Išleidžiantys komentarai, priekabiavimas ir patyčios internete	1	2	3	4	99
4	Priklausomybė nuo interneto (negalėjimas gyventi be interneto)	1	2	3	4	99
5	Grėsmės kompiuteriui (pvz., virusai)	1	2	3	4	99
7	Kita (nurodykite) _____	1	2	3	4	99

s5. Jei susiduri ar susidurtumei su, Tavo nuomone, pavojingais, nemaloniais ar trikdančiais dalykais internete: kieno pagalbos ar patarimo kreiptumeisi pirmiausiai? (VIENAS ATSAKYMO VARIANTAS)

1. Į draugus, pažįstamus;
2. Į šeimos narius;
3. Į mokytojus;
4. Ieškočiau informacijos knygose;
5. Ieškočiau informacijos internete;
6. Kreipčiausi į bibliotekos darbuotojus;
7. Bandyčiau iškilusias grėsmes įveikti pats/-ti;
8. Kita (nurodykite) _____

DABAR NORĖTUME PAKLAUSTI APIE INTERNETĄ BIBLIOTEKOSE

KLAUSTI VISŲ

26. Ar žinai, kad viešojoje bibliotekoje galima nemokamai naudotis internetu?

1. Taip
2. Ne -> *PEREIKITE PRIE 30 KLAUSIMO*

27. Ar kada nors naudojaisi nemokamu internetu bibliotekoje?

1. Taip-> *PEREIKITE PRIE 29 KLAUSIMO*
2. Ne

28. Kodėl nesinaudoji nemokamu internetu bibliotekoje?

1. Turiu internetą namuose
2. Naudojuosi internetu mokykloje
3. Pas draugus naudotis internetu smagiau
4. Bibliotekoje negerai, nepatogu, nejauku
5. Artimiausioje bibliotekoje nemokamo interneto nėra
6. Visi kompiuteriai dažniausiai būna užimti
7. Bibliotekoje nesilankau
8. Nenoriu, neturiu poreikio naudotis internetu
9. Neturiu laiko
10. Kita: _____
11. Nežinau

KLAUSTI TŲ, KURIE NAUDOJASI INTERNETU BIBLIOTEKOJE (13.1=5)

29. Pakalbėkime apie tai, kaip naudojiesi internetu viešojoje bibliotekoje. Ar galėtumei pagalvoti ir parašyti pažymius nuo 1 iki 4, kai 1 reiškia – labai blogai, o 4 – labai gerai tokiems dalykams. (TEIGINIŲ **ROTACIJA)**
APKLAUSĖJAU, BŪTINAI RODYKITE VAIKUI VISĄ SKALĘ

		Labai blogai	Blogai	Gerai	Labai gerai	N/N
1.	Kompiuteriai	1	2	3	4	99
2.	Programinė įranga	1	2	3	4	99
3.	Interneto greitis	1	2	3	4	99
4.	Bibliotekininkų paslaugumas	1	2	3	4	99
5.	Bibliotekininkų žinios ir sugebėjimai	1	2	3	4	99
6.	Bibliotekos darbo laikas	1	2	3	4	99
7.	Galimybė naudotis kompiuteriu ar internetu niekieno netrukdomam	1	2	3	4	99
8.	Galimybė kartu naudotis ir atsineštais daiktais (delniniu, mp3, fotoaparatais ir pan.)	1	2	3	4	99

KLAUSTI VISŲ

30. Kaip manai, ar ateisi naudotis nemokamu internetu viešojoje bibliotekoje per artimiausius pusę metų?

1. Taip
2. Greičiausiai taip
3. Greičiausiai ne
4. Ne
5. Nežinau

DAR KELI KLAUSIMAI APIE TAVE

D1. Respondento lytis (ŽYMI INTERVIUOTOJAS)

1. Mergina
2. Vaikinas

D2. Kiek Tau metų? _____ (nurodyk, kiek suėjo per paskutinį gimtadienį)

D3. Su kuo Tu gyveni? (GALIMI KELI ATSAKYMAI)

1.	Mama	1
2.	Tėtis	2
3.	Sesuo/ seserys	3
4.	Brolis/ broliai	4
5.	Senelė	5
6.	Senelis	6
7.	Kiti giminaičiai (nurodyti)	7

8.	Kiti žmonės (nurodyti)	8
----	------------------------	---

Ačiū už atsakymus!

APKLAUSĖJAU, UŽPILDYKITE PATYS:

D11. Gyvenvietės, kurioje gyvena, pavadinimas: (IRAŠYKITE) _____

D12. Apskritis: 1. Alytaus 3. Klaipėdos 5. Panevėžio 7. Tauragės 9. Utenos
2. Kauno 4. Marijampolės 6. Šiaulių 8. Telšiai 10. Vilniaus

D13. Savivaldybė:

1 Alytaus m. sav.	18 Palangos m. sav.	34 Joniškio r. sav.	50 Anykščių r. sav.
2 Alytaus r. sav.	19 Skuodo r. sav.	35 Kelmės r. sav.	51 Ignalinos r. sav.
3 Druskininkų sav.	20 Šilutės r. sav.	36 Pakruojo r. sav.	52 Molėtų r. sav.
4 Lazdijų r. sav.	21 Kalvarijos sav.	37 Radviliškio r. sav.	53 Utenos r. sav.
5 Varėnos r. sav.	22 Kazlų Rūdos sav.	38 Šiaulių m. sav.	54 Utena
6 Birštono sav.	23 Marijampolės sav.	39 Šiaulių r. sav.	55 Visagino sav.
7 Jonavos r. sav.	24 Marijampolė	40 Jurbarko r. sav.	56 Zarasų r. sav.
8 Kaišiadorių r. sav.	25 Šakių r. sav.	41 Pagėgių sav.	57 Elektrėnų sav.
9 Kauno m. sav.	26 Vilkaviškio r. sav.	42 Šilalės r. sav.	58 Šalčininkų r. sav.
10 Kauno r. sav.	27 Biržų r. sav.	43 Tauragės r. sav.	59 Širvintų r. sav.
11 Kėdainių r. sav.	28 Kupiškio r. sav.	44 Tauragė	60 Švenčionių r. sav.
12 Prienų r. sav.	29 Panevėžio m. sav.	45 Mažeikių r. sav.	61 Trakų r. sav.
13 Raseinių r. sav.	30 Panevėžio r. sav.	46 Plungės r. sav.	62 Ukmergės r. sav.
14 Klaipėdos m. sav.	31 Pasvalio r. sav.	47 Rietavo sav.	63 Vilniaus m. sav.
15 Klaipėdos r. sav.	32 Rokiškio r. sav.	48 Telšių r. sav.	64 Vilniaus r. sav.
16 Kretingos r. sav.	33 Akmenės r. sav.	49 Telšiai	
17 Neringos sav.			

D14. Kitais metais mes vėl kalbėsime su vaikais apie tai, ar jie naudojami internetu, kompiuteriais. Ar jie naudojami daugiau ar mažiau. Labai norėtume pasikalbėti su tavimi apie tai ir kitais metais. Ar sutiktumei?

Jei vaikas sutinka, to paties pasiklausti tėvų/ globėjų. Galutinį sutikimą turi duoti suaugusieji, o ne vaikai.

D15. Sutinku pateikti savo duomenis (dėl susisiekiimo kitais metais):

1. Sutinku, kad mano vaikas dalyvautų šiame tyrime ir kitais metais
2. Nenorėčiau, kad mano vaikas dalyvautų šiame tyrime kitais metais

D16. Suaugusio asmens vardas: _____

D17. Suaugusio asmens kontaktinė informacija: _____

AČIŪ UŽ GERANORIŠKUMĄ!

Interviu pabaiga _____ val. _____ min.

INTERVIUOTOJO VARDAS, PAVARDĖ _____ KODAS _____